

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ОБЩА ЧАСТ

1. Встъпителна част
(възлагане, срокове, информационно обезпечаване, използвани нормативни документи и др.; проектно-проучвателни разработки)
2. Изисквания на заданието на възложителя за проектиране и изменение на ОУПО – Приморско
3. Административно-териториални изменения в пространственото развитие на община Приморско и планова осигуреност на територията (предшестващи разработки)
4. Селищна мрежа

II. СЪСТОЯНИЕ, ТЕНДЕНЦИИ И ПРОГНОЗИ ЗА РАЗВИТИЕ

1. Природни условия и ресурси
 - 1.1. Релеф
 - 1.2. Климат
 - 1.3. Ландшафт
 - 1.4. Екологично състояние
 - 1.4.1. Екосистеми и състояние
 - 1.4.2. Замърсяване на въздуха, водите и почвите
 - 1.4.3. Санитарно-хигиенни условия
2. Демографско развитие и прогнози
3. Икономическо развитие и прогнози
 - 3.1. Общи условия
 - 3.2. Секторен анализ (I, II, III сектор)
 - 3.3. Състояние, потенциали и условия за развитие на туризма
4. Социално развитие
 - 4.1. Жилищен фонд
 - 4.2. Обществено регулиран сектор на социалния сервиз
 - 4.2.1. Образование и здравеопазване
 - 4.2.2. Култура
 - 4.2.3. Спорт и отдих
 - 4.2.4. Административно обслужване и сигурност
 - 4.2.5. Религия
5. Културно-историческо наследство

- 5.1. Анализ / Диагноза
 - 5.1.1. Исторически преглед
 - 5.1.2. Недвижимо културно-историческо наследство
 - 5.1.3. Потенциал, познавателна и експозиционна стойност, инфраструктурна осигуреност, проученост
 - 5.1.4. КИН – ресурс за устойчиво развитие; влияние върху общото икономическо развитие; проблеми на КИН
- 5.2. Прогноза
 - 5.2.1. Цели на ОУПО – КИН
 - 5.2.2. Пространствено развитие, приоритети, насоки за интегрирано опазване на КИН
- 6. Зелена система
 - 6.1. Анализ на най-важните природни геокомпоненти и фактори обуславящи рекреационния потенциал на ландшафтите в териториалния обхват на община Приморско
 - 6.2. Ландшафтноустройствени мероприятия
- 7. Транспортна и инженерно-техническа инфраструктура
 - 7.1. Комуникационно-транспортна система
 - 7.2. Водоснабдяване и канализация
 - 7.3. Електрически и други инженерни системи
- III. УРБАНИСТИЧНА КОНЦЕПЦИЯ
 - 1. Цели и приоритети
 - 2. Урбанистична концепция на зона „А”
 - 3. Урбанистична концепция на зона „Б”
 - 4. Урбанистична концепция на зони „Натура 2000”
- IV. ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУП ПРИМОРСКО
- V БАЛАНСИ НА ТЕРИТОРИЯТА
- VI. СХЕМИ –10 БР.

I. ОБЩА ЧАСТ

1. ВСТЪПИТЕЛНА ЧАСТ

(възлагане, срокове, информационно обезпечаване, използвани нормативни документи и др.; проектно-проучвателни разработки)

Проектът за изменение на общия устройствен план (ИОУП) на община Приморско е разработен от консорциум “Архурбанстудио – ДЗЗД” след спечелен търг по ЗОП в Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) и сключен договор за проектиране № РД 02-29-218 от 31.08.2012 г.

Разработването на ОУП на община Приморско се осъществи на основата на следните документи, които регламентират обхвата на проучванията:

- ✓ Тръжни документи и Договор с МРРБ за изпълнение на задачата изменение на общ устройствен план на община Приморско.

- ✓ Задание за проектиране, представено от община Приморско и одобрено от Възложителя МРРБ и представено в рамките на тръжните книжа;

- ✓ Закон за устройство на Черноморското крайбрежие

- ✓ Закон за опазване на околната среда и водите

- ✓ Закон за биологичното разнообразие

- ✓ Наредба № 7/22. 12. 2005 г. на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони,

- ✓ Наредба № 8/ 2001 г. на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове.

- ✓ Методически подход за изработване на ОУП на община Приморско, разработен от колектива;

- ✓ Други нормативни документи, имащи отношение по териториално-устройствените проблеми на ОУП на общината.

- ✓ Писмо от МОСВ за изготвяне на екологична оценка (ЕО) и оценка за степента на въздействие (ОСВ) към проекта.

- ✓ Писмо от Изпълнителна Агенция “Пътна инфраструктура” за развитие на транспортната инфраструктура на територията на общината.

- ✓ Писмо от Изпълнителна Агенция по горите за развитие на горските територии на територията на общината.

При разработването на ОУП на община Приморско са проучени внимателно, анализирани и систематизирани предложения за териториално-устройствено и социално-икономическо развитие, направени в рамките на други проекти и планове за територията на общината, отделни нейни части или населени места, а така също и регионални планове и проучвания. По-съществени от тях са следните:

- Териториално-устройствен план на Черноморското крайбрежие - 1989 г.

- Перспективен план за интегрирано развитие на Българското Южно

Черноморско крайбрежие -1990 г.

- Регионална схема за развитие на Черноморското крайбрежие -1995 г.
- ОУП на община Приморско -2006 г.

Информационното осигуряване на проекта по отношение на състоянието на функционалните системи и земеползване в община Приморско се базира на:

- ✓ одобрена кадастрална карта на землищата на гр. Приморско, гр. Китен и с. Веселие, предоставена от Агенция по кадастър на Възложителя МРРБ.
- ✓ Карта на възстановената собственост (КВС) на землищата на с. Ясна поляна, с. Ново Паничарево и с. Писменово.
- ✓ официална статистическа информация от НСИ;
- ✓ данни от отделите за оперативно управление на община Приморско;
- ✓ данни от подробни устройствени планове и проекти за устройствено развитие на общината и нейни населени места;
- ✓ други научни и практическо-приложни изследвания, имащи отношение към територията, акваторията, качествата и характеристиката на околната среда;
- ✓ анкетиране на по-важните стопански субекти, имащи инвестиционни инициативи на територията на общината;
- ✓ публикации в специализирани издания, отнасящи се до развитието на общината

Набирането на информация се подпомагаше активно от кмета на община Приморско д-р Димитър Германов и от група за съдействие, ръководена от главния архитект Петко Гечев.

Проведени бяха срещи и консултации с арх. Светлана Александрова, ръководител на екипа разработил ОУП на община Приморско от 2006 г.

Набраната информация създаде възможност за ретроспективен анализ, определяне на тенденциите и разработване на прогнози за развитие, на чиято основа се предложиха устройствени решения, представени в проекта на ОУП на община Приморско.

На 19. 09. 2012 г. проектът за ИОУП на община Приморско бе обсъден на работна среща с представители на община Приморско, в присъствието на. Кмета и главния архитект. Обобщените препоръки бяха отразени от екипа в окончателния вариант на проекта.

2. ИЗИСКВАНИЯ НА ЗАДАНИЕТО НА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ ЗА ПРОЕКТИРАНЕ И ИЗМЕНЕНИЕ НА ОУПО – ПРИМОРСКО

2.1. Необходимост от изменение на ОУП на Община Приморско

Действащият Общ устройствен план на Община Приморско е разработен в периода 2004-2005г. по възлагане и чрез финансиране от министерство на регионалното развитие и благоустройството, въз основа на данни от Кадастъра на възстановената собственост от 2003г. Същият е одобрен с Решение №474 от 10.02.2006г. на Общински съвет – Приморско, обнародвано в ДВ брой 22 от 14 март 2006г.

От 01.01.2008г. е в сила Закона за устройството на Черноморското крайбрежие /ЗУЧК/, който поставя нови изисквания и ограничения към устройството на

черноморското крайбрежие и налага привеждането на действащите ОУП с нормите на закона - §4 от Преходни и Заключителни разпоредби на ЗУЧК.

Налице са влезли в сила заповеди за одобряване на кадастрални карти за землищата на гр. Приморско, гр. Китен и с. Веселие.

С влизане в сила на Защитените зони по Директивата за хабитатите и по Директивата за птиците възникват нови изисквания и по оценяване на съвместимостта на планове и програми с европейската програма Натура 2000.

Приета е и нова актуализирана Стратегия за развитие на общината за периода до 2013г., която налага актуализиране на ОУП.

2.2. Изисквания към ОУП:

2.2.1. Да се отразят границите на охранителните зони „А” и „Б”, определени съгласно чл. 10 и чл.11 от ЗУЧК.

2.2.2. Устройствените режими за териториите, попадащи в охранителните зони да се приведат в съответствие с изискванията и ограниченията на ЗУЧК.

2.2.3. Да се отразят Защитените зони по Натура 2000.

2.2.4. В съответствие с отразените в кадастралната карта граници на морските плажове да се преразгледа капацитета на морските плажове и другите рекреационни ресурси на общината и неговото съотношение с изградените и в проект урбанизирани територии с предназначение за курорт и вилен отдих.

2.2.5. Да се изработи схема на акваторията, в която да се отразят съществуващите и новопредвидени пристанища и пристанищни съоръжения, брегоукрепителни, брегозащитни и геозащитни съоръжения, както и за други съоръжения или обекти, свързани с туристическата функция на крайбрежието и развитието на рибарството и аквакултурите.

2.2.6. Изменението на ОУП да се изработи върху одобрените кадастрални карти за землищата на гр. Приморско, гр. Китен и с. Веселие и картата на възстановената собственост за останалите землища.

2.2.7. Да се приложи отделен баланс на територията на крайбрежните землища – Приморско, Китен и Писменово;

2.2.8. В табличен или друг подходящ вид да се отразят идентификаторите или номерата на имотите, попадащи в устройствени зони извън съществуващите граници на урбанизираните територии.

2.2.9. Обхват на плана – цялата територия на общината

2.2.10. Прогнозен период – 15 – 20 години

2.3 Изисквания към изработването и представянето на ОУП

2.3.1. Фази на изработване – предварителен и окончателен проект, съгласно чл.126 ал.4 от ЗУТ.

2.3.2. Графичните материали да се изработят върху кадастралната основа по т.ІІ, 6 в мащаб за цялата община в М 1:25 000 и за петкилометровата крайбрежна ивица в М 1: 10 000 в обхват и съдържание, съгласно Наредба №8/2003 г. за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове на МРРБ. Схемите се представят в М 1: 25 000 или друг подходящ мащаб.

2.3.3. Изменението на ОУП да съдържа част екологична оценка, изработена в обхват и съдържание съгласно изискванията на Министерство на околната среда и

водите по Закона за опазване на околната среда и Закона за биологичното разнообразие.

2.3.4. Текстовите и графичните материали да се представят на хартиен и цифров носител в два екземпляра

3. АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРИТОРИАЛНИ ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОСТРАНСТВЕНОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО И ПЛАНОВА ОСИГУРЕНOST НА ТЕРИТОРИЯТА (ПРЕДШЕСТВАЩИ РАЗРАБОТКИ)

Община Приморско е първата община – рожба на демокрацията в Бургаска област. Тя е създадена доброволно по волята на хората от град Приморско, село Писменово, село Ясна поляна и село Ново Паничарево през 1997 година (Указ № 258 от 18.07.1997 година на Президента на Република България). Впоследствие, към общината доброволно се присъединяват: Китен (април 2001 г.) и село Веселие (април 2002 г.).

Истинското начало на възраждането на този край започва с доброволното създаване на община Приморско през 1997 година от град Приморско, село Писменово, село Ясна поляна и село Ново Паничарево и доброволното присъединяване към тях на селата Китен (2001 г.) и Веселие (2002 г.). Благодарение на реалните възможности на местното самоуправление, на широкото участие на хората в обсъждането, приемането на решения и на тяхното изпълнение и поощряване инициативата на частния бизнес, през годините 1997 – 2003 година, който период с основание може да бъде наречен “Златна ера” за община Приморско, се наблюдава възходяща тенденция в развитието на общината.

4. СЕЛИЩНА МРЕЖА

Съгласно градоустройствената категоризация на селищата в България според съществуващия брой на населението (НСИ – преброяване 2011 г.), населените места в общината се характеризират както следва :

- ✓ много малки градове – Приморско (с население 2965) и Китен (958);
- ✓ малки села – Ново Паничарево (765), Ясна поляна (684) и Веселие (550);
- ✓ много малко село – Писменово (142).

Историческа справка за развитието на градовете и другите селища

Най-ранните исторически сведения за територията на общината са получени от потъналите селища при устието на р. Ропотамо от III-то хилядолетие пр.н.е. При разкопки през 1922 г. около кладенчето Качъката (СЗ 3.5 км) са намерени останки от праисторическо селище. От времето на гръцката колонизация са останките при устието на р. Ропотамо известни като Вълчаново кале, които се идентифицират с мястото на късното селище Ранули и съществувалата до XIV в. крепост с име Ропотамо. Крепостта Урдовиза, разположена на най-източната част на Китенския

полуостров се свързва с античното селище Тонзу, споменавано от старогръцкия географ Клавдий Птоломий 161 - 180 г. и е просъществувало под името Урдовиза до XIV в. При завладяването на България от османците крепостта Урдовиза попада в отделната султанска област Хасекията, югозападно от Приморско – привилегирована област, част от свещените имоти на султан Мехмед I. Легендата твърди, че размерът на областта е определен от това, колко земя може да се заобиколи на кон за един ден - от изгрев до залез слънце. Обиколката направила Стана (известна като Стана Урдовиза) - най- красивата девойка от крепостта, която султан Мехмед I наредил да отведат в Цариград. Населението в Хасекията като привилегировано не е плащало данъци, освен баджа парасъ (тоест данък за пушеч комин), а турците нямали право да преминават областта на кон. През XVIII в. вече не съществувала.

ПРИМОРСКО (КЮПРИЯ)

гр. Приморско - аерофотоснимки

По случай **1300** години България с Указ № **2190/16.10.1981** г. на ДС на НРБ с. Приморско е обявено за град.

През **1997** г. с Указ № **258/11.07.1997** г. на Президента на Република България е създадена община Приморско, която включва съставните селища - гр. Приморско, с. Ново Паничарево, с. Ясна поляна и с. Писменово.

От територията на община Царево се отделят гр. Приморско и с. Писменово, а от община Созопол с. Ново Паничарево и с. Ясна поляна. В последствие от същите две общини с Укази № **102/17.04.2001** г. и № **127/17.05.2002** г. на Президента на Република България към община Приморско се присъединяват с. Китен и с. Веселие. С решение на правителството на 17 юни 2005 г. село Китен придобива статута на град.

КИТЕН

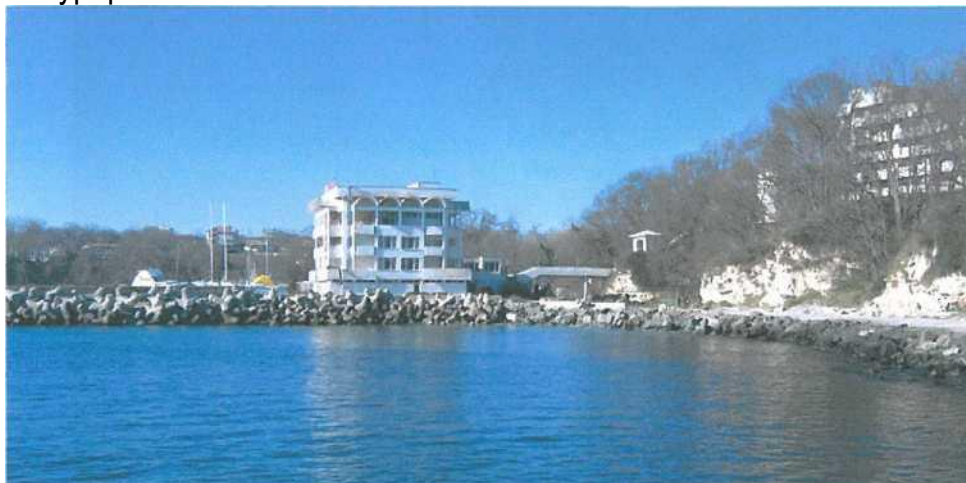
Градът се намира между два общински центъра- Царево (на 10 км) и Приморско (на 5км). Основано е от преселници от Одринска Тракия през 1931 г. в малки шаронски къщички, по програмата на французина Рене Шарон. Водата, благоприятното разположение и богатите пасища привличат заселниците. Погледнато от далеч къщичките наподобявали китка и от 1932 г. то носи името Китен (красив, прекрасен).

Историческите му корени са от много по-древно време, за което говорят намерените амфори и съдове в залива на Южния плаж, датиращи от 6 век преди Христа. Една от хипотезите е, че това е последното блокирано пристанище, изнасяло провизии за Троя, което довело до падането ѝ. На полуострова още личат останки от древната крепост Урдовиза – страж срещу пирати и разбойници. Първото име на Китен е Урдовиза в памет на Стана Урдовиза – красива българка, желана от турския падишах, освободила от данък през Османското владичество цяла Странджа. Конят ѝ и тя самата намират смъртта си на Северния плаж, който носи името Атлиман (залив на жребеца). Южният плаж, който е по-голям, граничи с река Китенска- богата на кефал, шаран и мряна. Има и морска база за водни спортове и яхти. Китен започва да се развива бързо като курортно селище през 60- те години на XX век, благодарение на добрите ресурси за туризъм. През 60-те, 70-те и

гр. Китен - аерофотоснимки

80-те години големи промишлени предприятия, ведомства и институции у нас изграждат значителна по мащаб собствена почивна база на територията на Китен. Курортът е уникален в това отношение, понеже никъде по българското Черноморие няма такова концентриране на **ведомствена база**. А през 1962 г. селището получава статут на национален курорт.

През 90-те години е бумът на строителството на частни хотели и квартири, ресторанти, увеселителни заведения. За период от 10 години са издигнати 30 нови хотела, множество станции са обновени, застроената площ на селището нараства с около 4 пъти.

Китен е един проспериращ съвременен курорт, в чийто малки и луксозни частни хотели, квартири, почивни станции, санаториуми, къмпинги и мотели почиват около 50-60 000 туристи на смяна. Многобройните ресторанти, снек барове, луна парк, гондола, водни пързалки, предлагат разнообразни забавления.

Китен от 1981 г. до 1991 г. беше квартал на гр. Приморско. Основанията за това са Указ 2190/обн. 20.10.1981 г. (ДВ, бр. 83/1981 г.) с. Китен се присъединява към с. Приморско и се образува град Приморско. С Указ № 250/ обн. 22.08.1991 г. квартал Китен се отделя от гр. Приморско и се признава за отделно населено място с наименование с. Китен. От 17 юни 2005 г. село Китен придобива статута на град.

ЯСНА ПОЛЯНА (до 1934 г. Апан Кайряк)

В турските регистри от XVII век е отбелязано за съществуването на село под наименованието Алан Кайрак. До Освобождението през 1878г. е било турско село с 20 сламени къщи. След Освобождението турците се изселват и то започнало да се оформя вече като българско. Основоположници “ерлиите” са предимно бивши ратай при турците както и дошлите българи от Калово и др., особено след Берлинския договор. През 1884 г. жителите на селото са били 470 и до 1900 г. действа като самостоятелна община. Населението на селото активно участва в подготовката и провеждането на Преображенското въстание.

Село Ясна поляна се намира на 10 км от морския бряг на склоновете на Странджа планина.

Заобиколено е от безкрайни гори от дъб, бор и цер.

Околната природа е напълно непокътната от времето, когато българските последователи на Толстой са я избрали за своя колония и бъдещ духовен център. Ясна поляна е подходящо място за селски туризъм

Забележителности:

✓ В сградата на читалището е поместена музейната сбирка "Българската ясна поляна". В нея са изложени 257 експоната. От тях 106 са снимки, сред които и голям портрет на руския гений от 1908г.

✓ Експозицията е разположена в две зали. В първата са снимките и документите от руската Ясна поляна, които предават атмосферата на родното имение на Толстой отпреди 120 години. Там се намират и 105 писма на Толстой от кореспонденцията му със 60 българи. Във втората зала е представена историята на толстойската колония, съществувала тук в началото на века. Важна част от тази експозиция са автентичните битови предмети, изцяло дарени от местните жители.

✓ През пролетта в селото се организират кукерски игри- една типична за този край традиция. Предрешени с кожи, маски и чанове кукери прогонват злото от домовете и селото и танцуват за здраве и плодородие.

✓ През месец август в Ясна поляна се провежда международен симпозиум по скулптура в дърво и пластично и визуално изкуство "Алан Кайряк". Участници в мероприятиято са видни наши и чуждестранни творци.

✓ Интересна е жилищната архитектура в селото. Има все още запазени къщи от XIX в. началото на XX в. Къщите са три вида - къщи със симетрична планова основа, с прости форми и външни еднораменни стълби за етаж, - къщи с асиметрични планови схеми и с правоъгълен одър, разположен в единия ъгъл на стаята. Този тип къщи получава голямо разпространение през 20 - 40 години на XX век - жувална къща с одър, чардак, задници за натурия, пруст, хамбар, работилници и т.н.

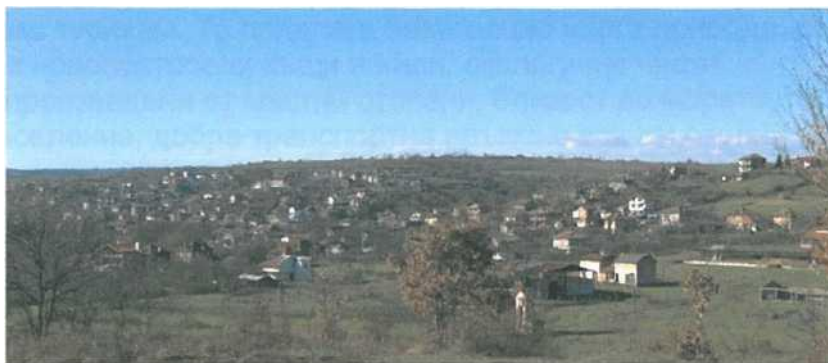

✓ Къщи, местен тип с много виждания; характерна за Странджа “странджанска къща” и с оригинални виждания на местните народни майстори. Едноетажни и двуетажни, дървени, с разположени в дълбочина странично на една надлъжна ос помещения.

НОВО ПАНИЧАРЕВО

Ново Паничарево е голямо странджанско село (;857 жители). Разположено в северното подножие на рида Босна, край река Ропотамо. В Древността тук е преминавал пътя от Аполония (Созопол) - през Медни рид, Веселие, Ново Паничарево, Заберново - Малко Търново за Константинопол (Византион, Цариград).

Намира се на 18 км западно от гр. Приморско и на 28 км южно от Бургас. Има удобен транспорт до гр. Бургас. Съществуват условия за селски и еко туризъм. Център на държавно лесничество - Ново Паничарево с ловен резерват и х. Дуденово.

Забележителности:

- ✓ В построената през 1881 г църква "Св. Троица" се намира една от най-красивите и ценни икони в България.
- ✓ Параклисът "Света Троица" се намира в западната част на селото. Той е отправна точка при провеждане на нестинарските игри (танци върху жарава) в чест на празника на св. св. Константин и Елена. До параклиса извира малко кладенче. Твърди се, че водата му е лековита при очни болести.
- ✓ Къща от 1878г е запазена в отлично състояние. В нея са подредени много битови предмети и вещи с историческа стойност.

ПИСМЕНОВО

Основано е през 1913 г. и до 1934 г носи името Гарван. Скътано е в полите на Странджа планина на 9км югозападно от гр. Приморско. В това типично планинско селце с чиста природа съществуват перфектни условия за селски и еко туризъм. То предлага безупречно чиста природа, стари запазени и новопостроени къщи и вили, екологично чисти продукти, произведени от местни

стопани, близост до морето, гостоприемно местно население, добра транспортна връзка с всички околни селища. Туристите могат да видят различни видове домашни животни и да опитат от местните екологично чисти гозби. В близост до Писменово се намира местността "Студентска вода" до която води черен път. Мястото е подходящо за пикници- има изграден масивен заслон, маси, пейки, камина и питейна вода от чешма с ледена изворна вода.

През последните години благодарение на чистотата на околната среда, близостта до морето (има обширен изглед) и добрата транспортна връзка с околните селища, се построиха много нови къщи и вили. 53,2 % от жилищния и вилния фонд е построен през последните 20 години, а 31,1 % след 1990 г. Може да поеме значителна част от инвестиционния натиск от Приморско и Китен.

ВЕСЕЛИЕ

До 1934 г. носи името Съръмуса, а до 1956 г. се нарича Веселия. Разположено в югозападното подножие на Медни рид отстои на около 30 км. от Бургас и 7 км от общинския център Приморско. Освен със земеделие населението дава трудови пътувания към Бургас и мина Росен, Приморско и Китен. Населението на селото от 1510 човека през 1956 г. намалява на 600 през 2001 (по данни на преброяването).

II. СЪСТОЯНИЕ, ТЕНДЕНЦИИ И ПРОГНОЗИ ЗА РАЗВИТИЕ

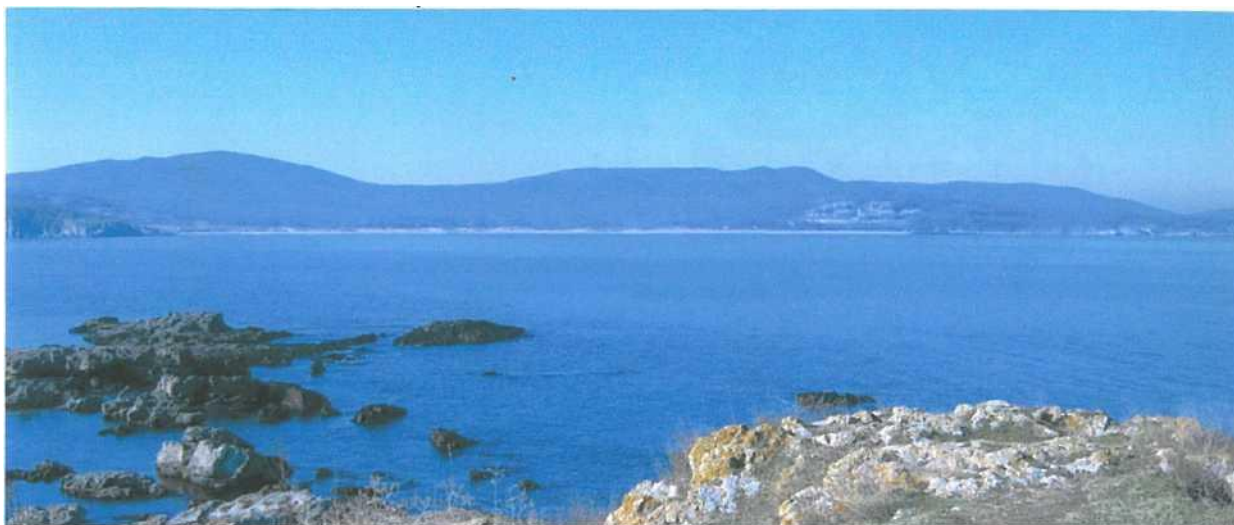
1. ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ И РЕСУРСИ

1.1. Релеф

Територията на община Приморско се характеризира със съчетаване на хълмист и нископланински релеф, разчленен от красиви речни долини и разнообразни брегови форми. В общ план се различават две основни структури с характерни за всяка една от тях хоризонтална и вертикална разчлененост:

- ✓ Ниска прибрежна зона

- ✓ Планинска зона в Странджа планина

Релефът е равнинен в източната зона на общината, където е землището на общинския център Приморско и където е концентрирано 60% от населението, а в западната част, където са четирите села, е хълмист.

Прибрежната зона се характеризира със заоблени форми и красиви плажни ивици. Релефът на нископланинската част е характерен с дълбоки долове и стръмни откоси с надморска височина до 40м. Пейзажът е разнообразен и живописен - гъсти крайбрежни гори, обширни пясъчни плажове и екзотична растителност.

Плажните ивици са с обща площ 1044500 кв. м, в това число защитени дюни и плажове - 522700 кв. м. По размера на плажовете, отнесени към общата площ на територията, община Приморско е с най-добър показател, сравнен с останалите крайморски общини в Бургаска област:

- ✓ Равнинните плажове са 387800 кв.м;
- ✓ Плажовете с ширина до 20 м са 190900 кв. м;
- ✓ Плажовете с ширина до 50 м са 98500 кв. м;

✓ Плажовете с ширина над 50 м са 298800 кв. м
Това представлява 29% от общата територия на всички плажове. Преобладаващи са малките плажове с площ от 1000 до 50000 кв. м. Те са богати на фини и чисти пясъци.

Плажовете и дюните са териториално локализирани в няколко съсредоточия:

- ✓ Аркутино
- ✓ устието на Ропотамо
- ✓ Перла
- ✓ Стамополу
- ✓ Приморско север
- ✓ Приморско юг
- ✓ Дяволския залив – Международния младежки център
- ✓ Атлиман – Китен-север
- ✓ Китен юг

1.2. Климат

Територията на България се разделя на пет климатични области:

- ✓ област на умерено-континентален климат
- ✓ област с преходно-континентален климат
- ✓ преходно-средиземноморска климатична област
- ✓ планинска климатична област
- ✓ Черноморска климатична област.

Фактори за формирането на местния климат

Община Приморско попада в Континентално-средиземноморската климатична област, Черноморска климатична подобласт, **Климатичен район на Бургаската низина**. Климатичният район на Бургаската низина обхваща равнинната част на

крайбрежието между н. Емине и н. Маслен нос като западната му граница е около 20-30 км от брега. Тук зимата е по-мека отколкото в северното Черноморие. По самото крайбрежие с най-много валежи през годината е ноември, докато по-навътре в страната максимумът е през юни. По сезони максимумът на валежите е през зимата или есента и е от порядъка на 120-150 мм. Средната месечна температура през януари е от 2 до 3° С (за най-вдадените в морето части), а минималната температура рядко пада под -6-8 °С. В резултат на относително високите температури по крайбрежието снежната покривка се задържа от 10 -15 денонощия за цялата зима.

Пролетта в района е хладна, като средната температура през април остава с 2 до 2,5° С по-ниска от тази в Тракийската низина. Независимо от това, последните пролетни мразове се прекратяват с около 2 седмици по-рано отколкото във вътрешността на страната. Очевидно е влиянието на морето върху минималните температури дори и през месеците, когато средната температура на водата остава по-ниска от средната въздушна температура.

Лятото е слънчево, топло и доста сухо. С най-малко валежи е август, през който падат средно по 18-20 мм дъжд. Общо за сезона валежната сума е от 90 до 130 мм. Атмосферните фронтове от запад и северозапад нерядко се размиват и се изразяват повече чрез увеличаване на облачността и ускоряване на вятъра. Поради близостта на морето максималните температури и в най-горещите дни рядко надминават 32° - 33° С.

Есента е значително по-топла от пролетта, като в първата си половина е и доста суха. Едва в края на октомври, и особено през ноември, валежите значително се увеличават и на места сумата им дори става максимална за годината. Максималните валежи за района са през зимата - ноември, средно 64 и 88 л/м², а минималните - през юли и август, средно 22 и 27 л/м² съответно за Созопол и Царево.

Изчислените количества средни валежи за България са 698 мм, за Созопол те са 495 мм, а за Царево - 655. Характерни ветрове са северозападните и северните през зимата, източните и западните през лятото, както и морският бриз.

Максималните валежи за района са през зимата - декември, а минимални са през юли и август. Созопол попада в най-сухата част на Черноморското крайбрежие. Пикът на валежите за Созопол е средиземноморски, с най-високи стойности между октомври и декември. За Царево за същото тримесечие валежите са 245 мм, в Созопол -170 мм.

Най-високи средномесечни температури се очакват през юли и август, около 27,0°-27,2° С.

Климатичният район на Странджанското черноморско крайбрежие заема тясна ивица край морето на юг от н. Маслен нос и на запад до Странджа планина. Близостта му до пътищата на средиземноморските циклони и до относително топлата водна маса правят зимата най-мека за цялата страна - средната температура е с 1-2° С по-висока дори от температурата в Петричко- Санданския район. Застудявания с температури под -5 - -6 °С са голяма рядкост, а най-често температурите и през нощта остават положителни. Сумата на валежите е максимална

през есента, но зимната е почти равна на есенната и е средно между 200 и 250 мм. Пролетта е хладна, но последните пролетни мразове се прекратяват средно около средата на март, което се дължи на влиянието на морето върху минималните температури. Пролетните суми на валежите са средно между 150 и 160 мм. Лятото е сухо и доста топло. Средната температура за юли се колебае най-често между 22 и 23° С, а максималните обикновено са между 28 и 30° С и рядко достигат до 32-33° С поради охлаждащото влияние на морето през деня. През този сезон са и най-малките валежни суми - средно около 100 мм. Есента в Странджанското Черноморие е най-топла (средната температура на октомври е с около 4,5° С по-висока от априлската) за цялата страна. В началото тя е с малко валежи, обаче през октомври, и особено през ноември, валежните суми стават максимални за годината. Общата им сума за есента е между 210 и 270 мм.

Данните за средномесечните валежи за буферната зона са от района на Маслен нос за 30-те и 40 -те години на миналия век, когато там е функционирала **метеорологична станция**.

По климатичната класификация на България според Кьопен районът на резерват "Ропотамо" попада в климатичния район "Средиземноморски" с по-малко топло лято. Чрез индекса на сухота на Мартон за климатична характеристика на България, засушаването на Черноморското крайбрежие е тримесечно, за разлика от Дунавската равнина (двумесечно) и 4-5 месечното засушаване в южните райони е характерна особеност на климата в България.

Условният баланс на влагата на Селянинов за южното Черноморие, както и за засушаванията, са най-продължителни за страната (средно 140-150 денонощия), като започват от началото на май и продължават до края на септември. Възможни са сухи периоди под 0,5 почти 3 месеца (юли, август и септември). Според коефициента на овлажняването на Иванов районът принадлежи към областта с умерено овлажняване ($0,60 < K_{год} < 1,00$). Черноморието се отнася към тази област главно поради по-високата относителна влажност.

За разлика от вътрешността на страната, където през лятото преобладава засушливо време, в Климатичният район на Странджанското Черноморие времето през лятото е най-малко облачно. В Странджанското Черноморие то е с температури с около 5° С по-високи. Единствено по Черноморието през лятото е възможно формиране на влажно тропическо време (с висока температура и влажност) през около 5 денонощия за Странджанското Черноморие. Макар и на няколко години веднъж, такова време може да се формира и през юни. Преобладаването на слънчево и немного горещо, придружено най-често с освежаващ през деня морски бриз през лятото, го определя като един от най-добрите морски курорти.

Климатът на общината се формира под континенталното влияние от север и запад, черноморското влияние от изток и средиземноморското от юг. Други важни фактори за формиране на изключително благоприятните климатични условия са малката надморска височина и високата лесистост на Странджа.

Атмосферно налягане: При надморска височина средно 16 метра, атмосферното налягане при нормални условия се движи между 712 и 763 мм.

максимум.

Температури: Средната температура за територията на общината е 13,1° С, а годишната амплитуда в района е една от най-ниските в страната - около 20° С.

Зимата в района е мека, като дните с отрицателни температури са само 17 - 18° С. Дните с температури под минус 5° С са рядкост. В най-източните части на общината се отчитат и най-високите средни януарски температури на въздуха +3,2° С. Характерно за общината е късното настъпване на първия есенен мраз (най-рано на 8-14 декември за крайбрежието и 7 октомври за вътрешността).

Пролетта е хладна поради климатичното влияние на Черно море, но за сметка на това късните пролетни мразове са рядкост. Обикновено този период приключва с 20-25 юни по рано от другите райони на страната. Средната температура за април е 10,5° С, като голяма част от дните през месеца са с температура над 10-15° С.

Лятото е слънчево и топло с освежаващ вятър през деня и сравнително високи нощни температури. Съществена роля върху климата през лятото играе добре изразената бризова циркулация, която започва проявлението си приз май. Средната юлска температура е около 23-24° С, при средно 1-2 дни с по ниска от 20° С и средно 5 дни с температура над 25° С.

Есента е значително по-топла от пролетта и поради зотоплящия ефект на морето октомври е със средна температура 15-15,5° С. По същото причина устойчивото задържане на температурата на 10° С се наблюдава до второто десетдневие на ноември, а над 5° С до средата на декември.

Продължителността на периодите с устойчиво задържане на температурите над 5 и 10° С са съответно 303 дни и 222 дни за крайбрежието и около 267 и 201 дни за вътрешността на общината.

Екстремалните температури също свидетелстват за по-мекия климат. Максималните температури рядко надвишават 32-33° С, въпреки че като изключение в района са възможни температури и до 40° С. Измерените абсолютни минимални температури са едни от най-високите в страната - минус 17,6° С.

Валежи: Валежите имат есенно-зимен максимум и летен минимум, като годишната им стойност е 550 - 600 мм за крайбрежието. Главния валежен максимум е през декември - 66,7 л/кв.м., а минимумът през август - 10,4 л/кв.м. Снежната покривка е краткотрайна със средна продължителност 15-16 дни и дебелина под 10 см.

Слънчево греене: Облачността се характеризира със зимен максимум - 75 % през декември и летен минимум. Годишната сумарна слънчева радиация достига 6200 мдж./кв.м и е една от най-високите в страната.

Ветрове: Ветровият режим е много различен за крайбрежието и за вътрешността на общината. За крайбрежието са характерни северни ветрове през зимата и североизточни през лятото. Много свойствени за района са бризите.

1.3. Ландшафт

По отношение на най-високия таксонометричен ранг – клас ландшафти, община Приморско попада в клас Странджанско крайбрежие.

Открояват се две ландшафтни единици – ландшафт на крайбрежната акватория и ландшафт на сушата, в който са обособени отчетливо бреговият, терасно-равнинният и планинско-склоновият ландшафтни комплекси.

Най-изявен е планинско-склоновият ландшафтен комплекс. Почви :

Територията на община Приморско попада в Странджанския почвено-географски район. Почвите ѝ се характеризират с голямо разнообразие. Преобладават канелени горски почви и алувиално-ливадни почви в долините на реките. Очертават се два почвени подрайона:

- ✓ Странджански - представен от канелено-жълтоземни оподзолени и жълтоземно-подзолисти почви
- ✓ Крайбрежен - зает предимно от излужени канелени горски почви.

Почти всички почви са подложени на природни и антропогенни въздействия и процеси. Западно от Приморско са регистрирани от средно до силно ерозиран почвени участъци.

Обработваемите земи са със сравнително добра плодородност, за което свидетелстват добивите от основните селскостопански култури, близки до средните за страната.

Влажни зони по крайбрежната ивица са:

- ✓ блатото- лагуна Аркутино при едноименния залив,
- ✓ лагуната Стамополу при едноименния залив,
- ✓ Дяволското блато при устието на Дяволската река.
- ✓ Блато Караагач при устието на р. Караагач

Повърхностни и подземни води

Водният потенциал на територията се формира от повърхностните и подземни води. Водоносните хоризонти на територията на община Приморско са формирани основно в алувиалните терасни образувания на двете реки - Ропотамо и Дяволска.

Подпочвени води

В хидроложко отношение сравнително добре е изучена терасата на р. Ропотамо. Съществуват добри условия за акумулиране на подземни води под формата на безнапорен приток на пресни до слабо солени подземни води със статично водно ниво на дълбочина 2,0 до 3,1 м. Ресурсите на потока се изчисляват на 99 куб.дм/сек. Подземните води от терасата на р. Ропотамо с малки изключения са пригодни за питейно, техническо и селскостопанско водоснабдяване, както и за напояване.

Експлоатационните ресурси на потока от терасата на р. Дяволска възлизат на 8 куб.дм/сек.

За територията на общината са характерни сезонни грунтови, междупластови (безнапорни и напорни) и пукнатинни подземни води с инфилтационен генетичен цикъл.

Грунтовете води се подхранват от атмосферните и повърхностни води. Нивото им е ограничено от развитието на грунда и се колебае под влиянието на вертикалното движение на влагата в зоната на аерация. В зависимост от формите на терена нивото на грунтовете води варира в границите от 0,00 до 3,00 м. те са формирани главно в пясъчните хоризонти и тези на блатните глини и се подпират на изток от морето. Целият този водоносен комплекс се дренира от блатото “Стамополу” на север и през пясъчната коса от морето на изток. Водите на блатото са слабо засолени. Хидрографската мрежа на територията на общината се отличава със сравнително малка гъстота 10 % и преобладаващо дъждовно подхранване 80 %.

Реки, езера, блата и язовири

В централната част на общината протича р. Ропотамо, образувана от сливането на реките Церовска и Росенска. Долното течение на реката на разстояние от 6 до 8 км. е много бавно, тихо и дълбоко с ширина на коритото от 15 до 60 м. В тази част реката е плавателна за малки лодки. Водата почти до местността “Долап гечит” е солена под влияние на морските приливи и отливи. Модулът на отока във водосбора на устието е сравнително благоприятен - 5,912 л/сек/кв.км. Водният режим на р. Ропотамо е неблагоприятен за стопанска дейност, защото водната маса преминава през зимата, а през лятото водните количества са минимални – 0,072куб. м/сек.

На р. Ропотамо е изграден язовир “Ново Паничарево” с обем 1,9 млн. куб.м. По терасата на реката има изградени тръбни кладенци с общ дебит 20 л./сек.

През територията на общината преминава и по-малката р. Дяволска, която представлява интерес основно за развитието на туризма и за опазване на биологичното разнообразие.

На приток на р.Дяволска е изграден язовир Ясна поляна с обем 35 млн. куб.м.

В резултат на младо потъване на крайбрежието, приустиевите части на р. Ропотамо и р. Дяволска са удавени. Техните лимани са отделени от морето с пясъчни коси.

Типични лагуни за странджанското крайбрежие са Алепу, Аркутино и Стомополу. Това езерно образувание и свързаните с него влажни зони придават характерен, неповторим облик на ландшафта. Блатото е гъсто обрасло с блатна растителност и бреговете му не са ясно очертани. Дълбочината на блатото не превишава 1 м, а дъното му е покрито с дебел слой тиня. Установено е, че при силни щормове морската вода навлиза в пределите на блатото и водата му слабо се осоявя. Сладководните басейни не са замърсени с химически вещества.

Природна даденост с доминиращата роля за развитието на общината е морето. Основно преимущество на крайбрежните води е тяхната чистота и сравнително по-високата им температура - с 1-2 С° по-висока от тази на северното Черноморие.

Минерални води

При с. Китен е единственият източник на използвани минерални води в тази част, но те са с малък дебит от 3 L/s и с ниска температура (20 C°).

1.4. Екологично състояние

1.4.1. Екосистеми и състояние

*В ботанико-географско отношение районът на Южното ни Черноморие, заедно със Странджа планина представлява една от най-ценните територии на европейския континент. Тук се срещат цели горски съобщества от южноевксински тип, а растителната покривка по видовия си състав е много близка до тази в предна Азия. Територията се характеризира с редица ендемични, реликтни и редки видове, от които най-характерни са странджанският дъб (лъжник), странджанската зеленика (*Rhododendron ponticum*), хидрофитните формации на водната лилия (*Nimphaea alba*), морския болбосхънос, плаващия роголистник, съобщества на блатно кокиче (*Leukojum aestivum*), псамофитни формации на пясъчната лилия (*Pancratum martmum*) и др.*

Реален проблем на горската растителност в района е процесът на ксерофитизация и постепенно изчезване на реликтните растения в резултат на изсичането на горите и настъпилото засушаване през последното десетилетие. Това неизбежно води до опростяване на растителните формации и загуба на уникалността на горските екосистеми. Най-уязвими са горуновите формации по крайбрежието и храстите от зеленика в периферията на нейното разпространение. Очакваното бъдещо глобално затопляне на климата и продължителни засушаване в този район на континента би довело до сериозни последици, ако не се вземат всички мерки за запазване и подобряване на влажния режим на почвите и въздуха, и повишаване на водозащитната стойност на горите.

Според зоогеографското райониране на България, районът на община Приморско попада в южната част на Крайчерноморския зоогеографски район. Във фаунистично отношение почти цялото Черноморие е единно, като тук е много характерно увеличаването на средиземноморските видове, които са се преселили от юг.

Във фаунистично отношение е проучен подробно районът около Природен комплекс Ропотамо. Останалата част, тангираща Природен парк Странджа, в сравнение с другите райони на страната е сравнително слабо проучена.

От дивеча най-голямо разпространение намират: благороден елен, сърна, дива свиня, заек, катерица, таралеж, вълк, лисица, язовец, белка, чер пор и невестулка. От птиците с ловно-стопанско значение са яребицата, горския бекас, гривяк, гургулица, гълъб хралупар и др.

Обликът на фауната в района на община Приморско може да се допълни и от разнообразието на гръбначната фауна в Черно море и сладководната фауна на вливащите се реки. Тук се срещат костните видове рибна фауна, като много от тях са със средиземноморски произход. Те навлизат в Черно море през пролетта за изхранване и през есента се връщат обратно в Мраморно море по-интересни от тях

със стопанско значение са скумрията, паламудът, леферът и др. По-широко разпространените видове в крайбрежните води са попчето, калканът, сафридът, хамсията, барбуна, заргана и др. Рибното богатство на реките е също разнообразно. От видовото разнообразие на домашните животни със стопанско значение трябва да се отбележат характерните за района на община Приморско породи овце и свине. Тези местни видове, доказали своята адаптивност към екологическите условия са основа, върху която животновъдството в бъдеще може да се развива.

1.4.2. Замърсяване на въздуха, водите и почвите

Замърсяване на атмосферния въздух. Анализ и оценка на качеството на атмосферния въздух.

Състоянието на атмосферния въздух в района на община Приморско като цяло е добро. Основни метеорологични фактори, които допринасят за увеличаване замърсеността на въздуха са локалните ветрове в (случая бризовата циркулация) и температурните инверсии. Последните се появяват при безветрие или при скорост на вятъра под 1 m/s. В резултат на направените проучвания за съотношението между потенциала на замърсяване, замърсяване от бризовата циркулация и липса на условия на замърсяване, територията около Бургас и южно от него е разделена на три зони:

- ✓ 1 с най голямо замърсяване на атмосферния въздух;
- ✓ 2 с малко замърсяване;
- ✓ 3 без замърсяване.

По отношение на това зонироване територията на община Приморско попада изцяло в незамърсената зона.

По отношение на емисиите, от моделните изчисления се вижда, че концентрациите на замърсители са далеч под ПДК.

Липсата на големи индустриални предприятия, тежката инфраструктура и отдалечеността от големи промишлени замърсители са причина за малкия обхват на атмосферното замърсяване, което е локализирано основно около Приморско и е с транспортен произход.

Замърсяването на въздуха от транспортни средства е изчислено теоретично на база среднодневен брой преминаващи коли в най-натоварените участъци - 2000 - 2200 т.е./ден, при среден разход на гориво. Резултатите от изчисленията посочват стойности на емисиите в допустимите граници. Като се вземе предвид, че всички натоварени пътни отсечки са извън разглеждания район и преминават през гористи местности, чиято самопречистваща способност е висока, може да се заключи, че замърсяването на атмосферния въздух от транспорта е незначително и не оказва сериозно влияние върху чистотата на въздуха в района.

Основни източници на прахово замърсяване са транспорта и строителството. Емисиите от застрояката не подлежат на нормиране, източниците са локални за всяка постройка и са с незначителна стойност. Проблем е прилагането на ограничителния режим с цялата му строгост в резерват Ропотамо и буферната му зона.

Резултатите от обследването на горите в мрежата за мониторинг съгласно изискванията на Международната кооперативна програма за "Оценка и мониторинг на вредните вещества във въздуха на горските екосистеми" показват **липса на отрицателни въздействия върху горските екосистеми в района на община Приморско и съседната Царево.**

Шумови замърсявания.

Шумовата среда на общината се нарушава основно от транспортния поток и сезонната дейност на дискотеките и откритите заведения в селищата по крайбрежието, поради липса на официални данни са направени емпирични изчисления, на база средна скорост на движение, брой транспортни средства за единица време, озеленяване край пътя и др.

Шумовото замърсяване от движението по Е 87, особено през туристическия сезон се увеличава многократно.

Разходките с лодки по р. Ропотамо, със скорост по-висока от 5 мили/час водят до шумово замърсяване на територията на резерват "Ропотамо". Шумовото натоварване и замърсяване от автомобилния трафик през туристическия сезон нараства значително.

Замърсяване на водите.

Антропогенната дейност на територията на общината се отразява върху състоянието на водите на крайбрежните реки, а в следствие и върху морската акватория, тъй като те се намират в пряка връзка с морето. Основните източници на замърсяване в района са битовоотпадните води и селското стопанство.

Природните води на територията са с ниска степен на замърсяване, което се дължи на минималния брой предприятия - потенциални замърсители, и на ограничената им производствена дейност през последните няколко години. Освен промишлените дейности, причина за замърсяване е и неконтролираното изхвърляне на твърди битови и строителни отпадъци и отпадъчни води от селата и вилните селища във вътрешността. По официални данни на територията на общината като реки със слабо замърсяване са регистрирани Ропотамо, Дяволска и Караагач (Китенска).

Река Ропотамо се замърсява с петролни деривати които се изливат в района на рибарското селище от намиращите се там незаконно рибари, чрез изпомпване на дъждовна вода от лодките, както и при ремонта им. Косвен сигнал е и повишаването на еутрофикационни процеси в тази част на реката. Част от отпадните води на лодките извършващи туристическия маршрут по реката изхвърлят деривати в района на пристана. Изградената система за пълнене с гориво на лодките от специално изграден за целта резервоар допълнително замърсява реката.

Петна от мазут се изхвърляни от морето се наблюдават по плажната ивица в м. "Аркутино".

Поради локални особености в геоложката структура на терена се наблюдава високо съдържание на манган и желязо във водите на язовир Ясна поляна - основен

източник, задоволяващ питейно-битовите нужди на населението.

1.4.3. Санитарно-хигиенни условия

Основните нарушения на санитарно-хигиенните условия в община Приморско са следствие от битовите отпадни води, недоизграденост на канализационната мрежа. С изключение на Приморско и Китен в селищната мрежа на общината отсъства канализация и селищата решават проблемите си със септични ями и попивни кладенци. Пречистване на канализационните води за Приморско и Китен се извършва в ПСОВ Китен.

Сметосъбиране и третиране на отпадъците, депа за отпадъци

Замърсяването с твърди битови отпадъци от селищата, курортните комплекси и земите по параграф 4 е сериозен проблем, който не търпи отлагане. Показателят за средното количество отделени отпадъци отделено от едно лице за денонощие варира от 0,460 кг/ж/ден до 0,740 кг/ж/ден, в зависимост от благоустроеността, функционалното предназначение на обекта и сезона. санитарно-биологичната замърсяемост с колиформи, която варира от 10 на -4 до 10 на -8 е указание за засилено фекално замърсяване и санитарно- хигиенна опасност на твърдите отпадъци.

Организацията и събирането на твърдите битови отпадъци в община Приморско е териториално диференцирана. Докато за крайбрежието действа депо твърди битови отпадъци (ДТБО) край Китен, във вътрешността няма регламентирани санитарно разрешени сметища. Отпадъците се изгарят по дворове, но най-често за целта се използват близките дерета, което създава потенциална опасност от деградация на природната среда. ДТБО Китен се нуждае от сериозно екраниране за визуално отделяне от пътя за Фазаново.

За изграждане на Регионално депо за твърди битови отпадъци (ТБО) за общините Созопол, Приморско и Царево е отредена площ в землището на с. Росен - Равадиново. Изграждането на депото е по пилотен проект по програмата ИСПА.

Основните проблеми в Резервата "Ропотамо" са в резултат на липсата на добре изградена и функционираща система за събиране на отпадъци от различно естество на територията на резервата и в ключовите подстъпи към него. Замърсяване се наблюдава в района на пристана, около паркинга при бл. Аркутино и в лонгозната гора в съседство на влажната зона, по дюните и по пясъчната ивица. Особено силно е замърсяването от рибарското селище в устието на реката, както и района на Св. Параскева.

Особено замърсен е районът около незаконно изградените 38 рибарски постройки (т. н. "рибарско селище") с всякакви отпадъци.

В района на залив Св. Параскева има замърсявания от битови отпадъци от незаконно къмпирание и навлизане на автомобили.

Налице е замърсяване на района в близост до моста и пристана с битови отпадъци от построените и функциониращи заведения за обслужване на туристите.

В района на таляна в устието на р. Ропотамо работници и съкооператори замърсяват територията.

Замърсени са дюните в местност Аркутино.

Замърсяване с битови отпадъци има близо до брега на блато Аркутино и пътеката в лонгозната гора в близост до влажната зона.

Буферната зона, особено в северната част на територията е обект на развитие на курортно строителство, в южните част - на международен ловен туризъм лов; в акваторията на резервата се извършва усилен риболов. Навлизането и паркирането на автомобили в непосредствена близост до защитената територия (най-вече в североизточната ѝ част), с цел риболов, или плаж, води до замърсяване с голямо с различни битови отпадъци в местата на паркиране.

2. ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ И ПРОГНОЗИ

По данни от преброяванията на населението и жилищния фонд през 2001 и 2011 год. населението на община Приморско по възраст е показано в табл. 2.1.

табл. 2.1 – Население по пол и възраст в община Приморско

Възраст в навършени години	2001	2011
0-4	214	311
5-9	208	270
10-14	301	280
15-19	198	285
20-24	247	387
25-29	300	381
30-34	293	413
35-39	258	434
40-44	321	449
45-49	288	389
50-54	278	475
55-59	243	455
60 и повече	930	1535
Общо	4079	6064
Мъже	1982	3001
жени	2097	3063

Данните показват, че през 2001 г. населението от 0-14 години е общо 723 д. – 17,7% от общото население (4079 д.). Групата от 15-59 години е 2426 д. – 59,5%, а групата на 60 и повече години е 930 д. – 22,8%.

През 2011 г. тази структура е следната:

0 - 14 години	–	861 д. (14,2%)
15 - 59 години	–	3668 д. (60,5%)
60 и повече години	–	1535 д. (25,3%)
Общо:		6064 д. (100%)

Сравнителните данни от двете преброявания показват, че се откроява тенденция на застаряване на населението и влошаване на показателите на естествения прираст, който ще остане с отрицателна величина и в следващите 10-15 години, ако не се създадат стимулиращи условия за повишаване на раждаемостта и привличане като механичен прираст на млади хора. Това е възможно, тъй като в туристическия сектор на икономиката доминира младата работна сила.

По данни от текущата статистика през 2011 г. естественият прираст е – 42 д. или – 6,9 ‰. Независимо от този показател населението на община Приморско за периода 2001 – 2011 г. нараства от 4079 д. на 6064 д. Нарастването е равно на 1985 д. или средно-годишно с около 200 д. Като се отчете отрицателния естествен прираст може да се приеме, че механичният прираст средно за периода е около 240 д. Данните от текущата статистика показват, че механичният прираст в общината е 56 д. за 2011 г. Отчитайки реалните икономически условия в страната и региона, значителният механичен прираст в общината е бил в периода 2001-2008 г. В следващите кризисни години той спада до посоченото по-горе ниво, което компенсира отрицателния естествен прираст. Този феномен е характерен за черноморските общини поради стабилизиране на туристическия отрасъл.

Предоставените данни от служба ЕСГРАОН към община Приморско (табл. 2.10) показват, че към 17.07.2012 г. регистрираното население по настоящ адрес в общината е 7426 д. или в сравнение с данните от преброяването от 01.02.2011 г. (6064 д.) е налице нарастване с 1362 д. Този ръст е типичен за активния туристически сезон, но може да се приеме, че поне 20-25% от ръста на населението по настоящ адрес ще придобие и статут на население по постоянен адрес.

Отчитайки ресурсите на общината за развитие на курортно-туристическия сектор през следващите години до 2030 г. се очертава възможността община Приморско в края на прогнозния период да има общо постоянно население между 8000 и 11000 д. Или средният годишен ръст за периода 2012-2030 г. да е от 107 до 244 чов./годишно.

Общата демографска характеристика на община Приморско към 01.02.2011 г. показва, че съотношението между мъжете и жените е почти равно:

✓ мъже	-	3001 д.
✓ жени	-	3063 д.

Съотношението градско – селско население е следното:

✓ градско население	-	3923 д. (64,7%)
✓ селско население	-	2141 д. (35,3%)

Градското население е съсредоточено в двата града, които са с население както следва:

✓ гр. Приморско	-	2965 д. (48,9%)
✓ гр. Китен	-	958 д. (15,8%)
Общо	-	3923 д. (64,7%)

Селското население е разпределено в четири села както следва:

✓ с. Веселие	-	550 д. (9,1%)
✓ с. Ново Паничарево	-	765 д. (12,6%)
✓ с. Писменово	-	142 д. (2,3%)
✓ с. Ясна поляна	-	684 д. (11,3%)
Общо	-	2141 д. (35,3%)

Населението под, в и над трудоспособна възраст е представено в табл. 2.2.

табл. 2.2 – Население под, в и над трудоспособна възраст в община Приморско (2011 г.)

	Общо		В градовете		В селата	
	брой	%	брой	%	брой	%
Община Приморско	6064	100%	3923	100%	2141	100%
Под трудоспособна възраст	923	15,2%	624	15,9%	299	14,0%
В трудоспособна възраст	3744	61,7%	2622	66,8%	1122	52,4%
Над трудоспособна възраст	1397	23,1%	677	17,3%	720	33,6%

Данните показват, че тази възрастова структура е добре балансирана в градовете. Населението под трудоспособна възраст и това над трудоспособна възраст са с близки показатели, а другата част в трудоспособна възраст е с показател, илюстриращ че градското население е с най-голям потенциал за осигуряване на трудов ресурс за икономиката.

В селата тази структура е нарушена, но тя е характерна както за Бургаска област, така и на национално ниво.

Забележка: Данните за трудоспособните групи се променят всяка година във връзка с промените на възрастта за пенсиониране при мъжете и жените.

Населението на 7 и повече години по степен на завършено образование е представено в табл. 2.3.

табл. 2.3 – Население на 7 и повече години по степен на завършено образование в община Приморско

	2001 г.		2011 г.	
	брой	%	брой	%
Общо население	3783	100%	5645	100%
Образование				
- висше	176	4,7%	479	8,5%
- полувисше	114	3,0%	160	2,8%
- средно	1311	34,7%	2434	43,1%
- основно	1165	30,8%	1561	27,6%
- начално	729	19,3%	649	11,5%
- незавършено начално	197	5,2%	271	4,8%

	2001 г.		2011 г.	
	брой	%	брой	%
- неграмотни	68	1,8%	82	1,5%
- дете	11	0,3%	9	0,2%

Сравнителните данни за 2001 г. и 2011 г. показват, че през този период настъпват чувствителни промени в образователната структура на населението.

През 2001 г. първите три образователни групи (висше, полувисше и средно образование) са общо 42,4% от населението на общината на възраст над 7 години.

През 2011 г. дялът на тези групи нараства на 54,4%, а този на по-ниските образователни групи намалява. Това е една положителна тенденция в образователната структура на населението на общината и предимно на градското население. Вероятно положителен принос в това направление има и механичният прираст на населението в общината. Тази тенденция ще се запази и в перспективния период.

Населението на 15 – 64 години по икономическа активност и по местоживееене е представено в табл. 2.4.

табл. 2.4 – Население на 15 – 64 години по икономическа активност и по местоживееене в община Приморско (2011 г.)

	общо		в градовете		в селата	
	брой	%	брой	%	брой	%
Общо население	4112	100%	2827	100%	1285	100%
Икономически активни лица	2517	61,2%	1764	62,4%	753	58,6%
Икономически активни лица – заети	2125		1460		665	
Икономически активни лица – безработни	392		304		88	
Икономически неактивни лица	1595	38,8%	1063	37,6%	532	41,4%

Средно за общината икономически активните лица са 61,2% от населението. При населението, живущо в градовете този дял е 62,4%, а в селата е 58,6%. Икономически активните лица се формират от групите трудово заети и безработни на ниво община. Безработните от групата на икономически активните лица са 392 д. или 15,6%. В градовете безработицата е 17,2%, а в селата 11,7%. Това съотношение е странно, но то е в резултат от факта, че преброяването на населението се проведе в сезон, в който няма никаква туристическа активност. Това показва, че общината трябва да подкрепи инициативи, които създават заетост през пасивните за туризъм месеци. В други общини усилията се насочват към производството на качествени сувенири.

Заетите лица по сектори на икономиката се разпределят както следва:

I сектор – селско, горско и рибно стопанство	-	153 д. (7,2%)
II сектор – преработваща промишленост, строителство и др.	-	421 д. (19,8%)
III сектор – услуги	-	1551 д. (73,0%)
Общо:		2125 д. (100%)

Трябва да се обърне внимание на това, че данните за заетостта се отнасят само за населението на възраст от 15 – 64 години. Реално заетите в третичния сектор са значително повече (почти два пъти), тъй като семейните туристически услуги са силно развити в общината и в тях се включва активно и населението на възраст над 64 години. Въпреки това, недостигът на трудов ресурс за обслужване на туристическия бизнес в общината ще се задълбочава във връзка с усвояването на териториалния ресурс за отдых в перспективния период.

Етническата структура на населението (2011 г.) е показана в табл. 2.5.

табл. 2.5 – Население по етнически групи в община Приморско (2011 г.)

	брой	%
Общо население	6064	
<i>В т. ч. отговорили</i>	<i>5003</i>	<i>100%</i>
Българска	4268	85,3%
Турска	84	1,7%
Ромска	577	11,5%
Друга	37	0,7%
Не се самоопределят	14	0,3%

Данните показват, че българската етническа група е 85,3% от отговорилите при анкетирането, следвани от ромската етническа група – 11,5% и турската – 1,7%. Интересен е фактът, че като абсолютен брой ромската етническа група (577 д.) почти запазва нивото си от 2001 г. (571 д.). Вероятно реалният брой на групата е по-висок и той се включва в групата на неотговорилите 1061 д. (17,5%) от населението на общината.

Броят на домакинствата в общината е общо 1647 бр. през 2001 г. и нараства на 2499 бр. през 2011 г. Средният брой членове в едно домакинство е 2,5 д. през 2011г. (табл. 2.6).

табл. 2.6 – Домакинства по брой на членовете в община Приморско

	2001 г.	2011 г.
Общо	1647	2499
1 чл.	411	771
2 чл.	547	761
3 чл.	357	441
4 чл.	252	368
5 чл.	50	101
6 чл.	19	36
7 чл.	8	15
8 чл. и повече	3	6

Броят на семействата през 2001 г. е 1256 бр., а през 2011 г. нараства на 1756 бр. Средният брой членове в едно семейство е 3,3 д. през 2001 г. и 2,8 д. през 2011 г. (табл. 2.7)

табл. 2.7 – Семейства по брой на членовете в община Приморско

	2001 г.	2011 г.
Общо	1256	1756
2 чл.	588	864
3 чл.	375	479
4 чл.	247	363
5 чл. и повече	46	49

По-ниският брой на членовете в едно домакинство от това на семействата се дължи на значителния дял на едночленните домакинства.

Тези данни се представят във връзка с оценката в съответния раздел на жилищното задоволяване на домакинствата и семействата.

Данните по населени места за броя на населението по пол и възраст е представено в табл. 2.8.

табл. 2.8 – Брой на населението по пол и възраст по населени места в община Приморско (2011г.)

Населени места Пол	Възраст (в навършени години)															
	общо	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 и повече
Община Приморско	6064	311	270	280	285	387	381	413	434	449	389	475	455	444	324	767
Мъже	3001	140	143	144	151	205	204	205	227	228	207	244	227	217	154	305
Жени	3063	171	127	136	134	182	177	208	207	221	182	231	228	227	170	462
с. Веселие	550	20	15	12	19	20	15	21	29	31	20	47	42	74	50	135
Мъже	266	10	10	7	14	11	3	9	16	21	13	26	19	36	23	48
Жени	284	10	5	5	5	9	12	12	13	10	7	21	23	38	27	87
гр. Китен	958	43	36	50	46	53	60	67	65	81	68	85	78	77	47	102
Мъже	491	22	20	27	23	30	34	32	33	37	40	43	42	39	23	46
Жени	467	21	16	23	23	23	26	35	32	44	28	42	36	38	24	56
с. Ново Паничарево	765	44	33	57	65	44	36	41	59	53	34	49	50	43	33	124
Мъже	374	21	16	29	37	27	17	20	31	29	15	28	25	16	21	42
Жени	391	23	17	28	28	17	19	21	28	24	19	21	25	27	12	82
с.Писменово	142	8	8	7	3	6	8	9	9	3	4	17	15	19	8	18
Мъже	70	2	2	5	1	2	5	6	6	2	2	7	8	9	4	9
Жени	72	6	6	2	2	4	3	3	3	1	2	10	7	10	4	9
гр. Приморско	2965	165	158	135	130	226	227	242	238	244	218	228	222	172	134	226
Мъже	1465	73	82	66	68	120	120	117	123	120	115	115	108	89	59	90
Жени	1500	92	76	69	62	106	107	125	115	124	103	113	114	83	75	136
с. Ясна	684	31	20	19	22	38	35	33	34	37	45	49	48	59	52	162

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

Населени места Пол	Възраст (в навършени години)															
	общо	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 и повече
поляна																
Мъже	335	12	13	10	8	15	25	21	18	19	22	25	25	28	24	70
Жени	349	19	7	9	14	23	10	12	16	18	23	24	23	31	28	92

Данните по населени места за броя на населението по пол и възраст и по постоянен адрес, предоставени от служба ЕСГРАОН към община Приморско е представено в табл. 2.9.

табл. 2.9 – Брой на населението по пол и възраст и по постоянен адрес по населени места в община Приморско (17.07.2012 г.)

Населено място	Общо (брой)	Мъже	Жени	под 7	7-13	14-17	18-59 жени	18-62 мъже	над 60 жени	над 63 мъже
Община Приморско	7426	3750	3676	497	468	217	2101	2519	998	626
с. Веселие	862	428	434	46	40	18	194	249	199	116
гр. Китен	1152	600	552	59	66	39	337	421	133	97
с. Ново Паничарево	887	435	452	80	70	50	233	277	118	59
с. Писменово	213	116	97	9	10	3	57	80	27	27
гр. Приморско	3633	1838	1795	267	247	91	1133	1314	363	218
с. Ясна поляна	679	333	346	36	35	16	147	178	158	109

Данните по населени места за броя на населението по степен на завършено образование са представени в табл. 2.10.

табл. 2.10 – Брой на населението по степен на завършено образование по населени места в община Приморско (2011 г.)

Населени места	Общо (брой)	Степен на завършено образование					Никога не посещавали училище	Дете
		висше	средно	основно	начално	незавършено начално		
Община Приморско	5645	639	2434	1561	649	271	82	9
с. Веселие	523	25	192	237	44	19	..	..
гр. Китен	902	123	468	171	98	34	..	..
с. Ново Паничарево	713	24	133	324	149	51	..	..
с. Писменово	131	11	57	34	18	9	..	..

Населени места	Общо	Степен на завършено образование					Дете
гр. Приморско	2730	427	1353	578	211	136	22
с. Ясна поляна	646	29	231	217	129	22	..

Данните по населени места за броя на домакинствата и семействата са представени в табл. 2.11.

табл. 2.111 – Брой на домакинства и семейства по населени места в община Приморско (2011 г.)

Населени места	Домакинства			Семейства		
	брой	лица в домакинствата	среден брой членове в едно домакинство	брой	лица в семействата	среден брой членове в едно семейство
Община Приморско	2499	5967	2,4	1756	4876	2,8
с. Веселие	283	549	1,9	149	373	2,5
гр. Китен	402	948	2,4	286	799	2,8
с. Ново Паничарево	317	753	2,4	220	621	2,8
с. Писменово	65	142	2,2	38	101	2,7
гр. Приморско	1148	2944	2,6	876	2499	2,9
с. Ясна поляна	284	631	2,2	187	483	2,6

Във връзка с необходимостта от определяне на **върховото демографско натоварване на територията** на общината за параметриране на инженерно-техническата инфраструктура и др. са разработени три варианта, представени по-долу. Те се базират на три компонента:

- ✓ **постоянно население**, определено на основата на демографската прогноза
- ✓ **почиващи (легла, лица)**, определени на основата на природните ресурси и съответни нормативи за развитие на туристическия сектор
- ✓ **временно заета (сезонно) работна сила** от други общини в туристическия сезон.

Максималният вариант е алтернатива, тъй като в условията на развитие на туристическия сектор и в съседните общини, той може да се окаже неефективен, поради риска от ниска заетост на легловата база.

Минималният и оптимален варианти имат реална възможност да се реализират при наличие на инвеститорски интерес. Поради това ги приемаме като етапи на тяхната реализация:

- ✓ минимален вариант – 2013-2020 г.
- ✓ оптимален вариант – 2021-2030 г.

**ДЕМОГРАФСКО ПРОГНОЗНО НАТОВАРВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО
(ДО 2030 ГОД.):**

МАКСИМАЛЕН ПРОГНОЗЕН ВАРИАНТ

1.	Постоянно население	-	11 000 д.
2.	Почиващи (легла)	-	88 803 д.
3.	Временно заета раб. сила от други общини в турист. сезон	-	1 500 д.
ОБЩО		-	101303 д.

МИНИМАЛЕН ПРОГНОЗЕН ВАРИАНТ

1.	Постоянно население	-	8 000 д.
2.	Почиващи (легла)	-	36 258 д.
3.	Временно заета раб. сила от други общини в турист. сезон	-	1 000 д.
ОБЩО		-	45 258 д.

ОПТИМАЛЕН ПРОГНОЗЕН ВАРИАНТ

1.	Постоянно население	-	10 000 д.
2.	Почиващи (легла)	-	61 811 д.
3.	Временно заета раб. сила от други общини в турист. сезон	-	1 200 д.
ОБЩО		-	73011 д.

3. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ПРОГНОЗИ

3.1. Общи условия

Община Приморско е една от шестте общини от Южното Черноморие. Тя е най - малка по площ (34985,1 ха) и по население(6064 ж.) в Бургаска област. По тези показатели е и сред на-малките общини в страната.

Географското и положение, изключителните природни дадености (климат, силно разчленен морски бряг с плажове и хълмистите предпланини на Странджа), както и високата екологична съхраненост на околната среда са определящи за спецификата и развитието на общината.

Икономическият профил на общината се определя основно от стопанския туризъм. На територията на общината са разположени Курортен комплекс Ропотамо и Курортен комплекс Приморско - ММЦ - Китен, в рамките на които гр.

Приморско и с. Китен са със статут морски климатичен курорт с национално значение, а м. Аркутино (в рамките на КК Ропотамо) е морски климатичен курорт от местно значение. Разположения в територията резерват Ропотамо, множеството защитени местности и природни забележителности и близостта на Природен парк Странджа на юг и разположения северно курортен комплекс Созопол- Каваците- Дюни, допълнително обогатяват и засилват привлекателността на общината като туристическа дестинация.

Местната промишленост е слабо развита - предимно в първичния сектор добив на кариерни материали и дървени въглища. Известно развитие има горското стопанство и дърводобива. Селското стопанство е слабо развито - земеделските земи са едва 20,94% от територията, а от тях едва 9,92% са обработваеми.

Доминирането на стопанския туризъм (около 73 % отброя на регистрираните предприятия и фирми) определя основната специфика на функциониране на общината - силна сезонна пулсация на броя на пребиваващите на територията на общината - постоянно население и туристи.

3.2. Секторен анализ (I, II, III сектор)

Водещ в икономиката на общината е третичния сектор (услуги), представен основно от туризма и търговията. Разрастването на третичния сектор е отражение на общата за страната и областта тенденция, като в случая съвпада с опита на населението и наличието на добре развита туристическа инфраструктура. От представената по-долу таблица (табл. 1) за броят на предприятията по икономически дейности се вижда, че значително преобладават тези от търговията, ремонта и техническото обслужване и в сферата на хотелиерството и ресторантьорството общо 225 на брой (73.1 %). Голяма е заслугата в това отношение на местната власт която подпомага местните търговци, които се занимават с дребен бизнес и които нямат възможност за големи инвестиции. Общината им предоставя терен или помещения за търговия, а печалбата се дели. Активната позиция на общината се изразява с осигуряването на все повече собствени средства в общинския бюджет. Община Приморско е с най-голям дял на собствени приходи в общинския бюджет.

Останалите отрасли на икономиката са:

Риболовът се възражда основно като второ занятие. Има значителен брой частни риболовци във Приморско и Китен. Общият размер на заетите с риболов се изчислява по броя на регистрираните лодки и възлиза на около 150 души, докато уловът на риба е изчислен на 100 т, от които 5-10 т черноморска акула и есетрови. Разпространен е и уловът на миди, въпреки че промишленото култивиране на миди е неразвито. Очевидно риболовът ще остане жизнено важен елемент от местния бит и специфична основа за развитието на туризма.

Добивна промишленост. Единственият обект, който е със стопанско значение е кариерата за добив на трошен камък край град Приморско. Кариерата има местно

значение.

Възражда се добивът на дървени въглища на територията на горското стопанство в района на с. Писменово продукцията е предимно за износ в Гърция (фирма “Даниагрес” - Благоевград), поминък, който може да окаже печеливш, но при внимателно зонирание извън пределите на населеното място и защитените и уязвими територии.

Селско стопанство.

Плантацията за блатно кокиче на “Софарма” АД, разработена върху 100 хектара заблатени земи в района на Дяволското блато.

Развитието на туризма от една страна и на хранително-вкусовата промишленост от друга симулира достатъчно селското стопанство; в общината то е специализирано във връзка с обслужването на туристическите дейности. Същевременно развитието на специфичен туризъм на тази територия и високите екологични изисквания към средата налагат известни ограничения по отношение на интензивното отглеждане на животни, което би следвало да се извършва извън 5 км ивица. Това предполага пасищно животновъдство в по-малки ферми, което ще се впише в ландшафта и ще стане част от агротуризма.

По данни от преброяването на населението през 2011 г. заетите лица от 15 до 64 год. по икономически дейности в община Приморско са общо 2125 д. (табл. 3.1.).

табл. 3.1 – Население на 15 – 64 години по класове икономически дейности, местоживееене и пол в община Приморско (2011 г.)

Община Приморско Класове икономически дейности	Общо (брой)			В градовете (брой)			В селата (брой)		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо население	2125	1176	949	1460	793	667	665	383	282
Селско, горско и рибно стопанство	153	112	41	27	22	5	126	90	36
Добивна промишленост	38	27	11	4	..	..	34	..	..
Преработваща промишленост	67	51	16	43	32	11	24	19	5
Производство и разпределение на електр. и топлинна енергия и на газообразни горива	33	24	9	28	19	9	5	5	-
Доставяне на води; канализационни услуги, у-ние на отпадъци и възстановяване	117	79	38	71	50	21	46	29	17
Строителство	166	131	35	88	69	19	78	62	16
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	413	185	228	335	149	186	78	36	42
Транспорт, складиране и пощи	82	57	25	56	38	18	26	19	7
Хотелиерство и ресторантьорство	226	126	100	197	115	82	29	11	18
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	13	5	8	..	..	..	..	-	..
Финансови и застрахователни дейности	33	6	27	..	..	..	..	-	..
Операции с недвижими имоти	12	5	7	8	..	..	4	..	..

Община Приморско Класове икономически дейности	Общо (брой)			В градовете (брой)			В селата (брой)		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Професионални дейности и научни изследвания	35	20	15	..	..	..	..	..	..
Административни и спомагателни дейности	69	58	11	54	46	8	15	12	3
Държавно управление	480	230	250	325	168	157	155	62	93
Образование	84	16	68	76	..	..	8	..	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	43	12	31	25	8	17	18	4	14
Култура, спорт и развлечения	16	..	..	..	..	..	..	..	..
Други дейности	27	11	16	20	8	12	7	3	4
Дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление	..	..	-	-	-	-	..	..	-
Дейности на екстериториални организации и служби	..	-	..	-	-	-	..	-	..
Непосочени	15	9	6	..	..	..	..	-	..

В първичния сектор (селско, горско и рибно стопанство) са заети 153 д. (7,2%).

Във вторичния сектор (добивна и преработваща промишленост, строителство и др.) са заети 421 д. (19,8%), от тях 166 д. (7,8%) в строителството. Реално в този подотрасъл заетостта е много по-висока поради привличане на работна сила от други части на страната. Строителна дейност се изпълнява от много фирми регистрирани извън общината, които сами осигуряват работната сила. Отчитайки реално прогнозите за развитие на туристическата инфраструктура, трябва да се очаква, че този отрасъл на икономиката ще има най-висок темп на развитие.

В третичния сектор (услуги) са ангажирани общо 1551 д. (73%). От тях 721 д. (34%) са ангажирани в дейности пряко свързани с курортно-туристическите функции в общината. В обхвата на бюджетните услуги (държавно управление, образование, здравеопазване, социални дейности и др. са заети общо 727 д. (34,2%). С очакваното демографско нарастване на заетите в тези дейности ще бъде неизбежно.

Трябва да се обърне внимание на това, че заетостта посочена в табл. 3.1. обхваща само населението на възраст от 15 до 64 години. В активния туристически сезон броят на заетите в третичния сектор се увеличава, а през останалите месеци спада. В тази връзка е наложително приемането на мерки за разширяване на продължителността на туристическия сезон.

3.3. Състояние, потенциали и условия за развитие на туризма

Територията на община Приморско се характеризира със съчетаване на хъмист и нископланински релеф, разчленен от красиви речни долини и разнообразни брегови форми. В общ план се различават две основни структури с характерни за всяка една от тях хоризонтална и вертикална разчлененост:

- ✓ Ниска прибрежна зона
- ✓ Планинска зона в Странджа планина

Релефът е равнинен в източната зона на общината, където е землището на общинския център Приморско и където е концентрирано 48,9% от населението, а в западната част, където са четирите села, е хълмист. Прибрежната зона се характеризира със заоблени форми и красиви плажни ивици. Релефът на нископланинската част е характерен с дълбоки долове и стръмни откоси с надморска височина до 40м. Плажът е разнообразен и живописен - гъсти крайбрежни гори, обширни пясъчни плажове и екзотична растителност.

Плажните ивици са с обща площ 1042757 кв. м. По размера на плажовете, отнесени към общата площ на територията, община Приморско е с най-добър показател, сравнен с останалите крайморски общини в Бургаска област:

- ✓ Равнинните плажове са 387800 кв.м;
- ✓ Плажовете с ширина до 20 м са 190900 кв. м;
- ✓ Плажовете с ширина до 50 м са 98500 кв. м.
- ✓ Плажовете с ширина над 50 м са 298800 кв. м Това представлява 29% от общата територия на всички плажове. Преобладаващи са малките плажове с площ от 1000 до 50000 кв. м. Те са богати на фини и чисти пясъци.

Плажовете и дюните са териториално локализирани в няколко съсредоточия:

- ✓ Аркутино,
- ✓ устието на Ропотамо,
- ✓ Перла,
- ✓ Стамополу,
- ✓ Приморско север,
- ✓ Приморско юг,
- ✓ Дяволския залив - Международния младежки център,
- ✓ Атлиман - Китен - север,
- ✓ Китен юг.

Времетраене и интензивност на туристическия сезон.

Туристическият сезон в общината може да се подраздели на няколко периода:

- ✓ предсезон – периодът от 15 май до 15 юни
- ✓ интензивен туристически сезон – от 15 юни до 15 септември
- ✓ следсезон – от 15 септември до 15 октомври
- ✓

Оценка на туристическия потенциал (капацитет) на различните среди за отдих.

Туристически ресурси

За оценка на рекреационния капацитет на различните видове природни среди за отдих е използвана методиката на Перспективен план за интегрирано развитие на Българското южно Черноморско крайбрежие, Програма на ООН за развитие направление “Техническо сътрудничество за развитие към ООН” правителство на НРБ, КНИПИТУГА, София 1990 г.

Капацитет на плажните ивици.

Приморско - север

Аркутино

Основните характеристики на морските плажове (по данни на МРРБ) в общината са дадени в табл. 3.2.

табл. 3.2. – Характеристики на морските плажове в община Приморско

Наименование на частта от крайбрежната плажна ивица, обособена част в АИДС или обект на концесия	Акт за изключителна държавна собственост; Номер, месец и година	Основни характеристики				Забележка
		Обща площ [кв.м]	Чиста активна пясъчна площ [кв.м]	Дължина на бреговата линия [м]	Община	
„Аркутино“	636/03.2001	40051	27072	1013	Приморско	Данните са само за площта на концесията
“Лилии”	няма данни				Приморско	Резерват, за плажната ивица няма да се предоставя концесия
“Ропотамо”	682/10.2001	108348	9018	587	Приморско	Резерват, за плажната ивица няма да се предоставя концесия
“Стамополу - “Перла”	371/05.1998	122035	34133	1239	Приморско	

Наименование на частта от крайбрежната плажна ивица, обособена част в АИДС или обект на концесия	Акт за изключителна държавна собственост; Номер, месец и година	Основни характеристики				Забележка
		Обща площ [кв.м]	Чиста активна пясъчна площ [кв.м]	Дължина на бреговата линия [м]	Община	
“Приморско - север	467/04.1999	184441	24896	895	Приморско	
“Приморско - централен”	467/04.1999	19087	10038	590	Приморско	
“Устие на р. Дяволска”	777/12.2003	8314	7410	148	Приморско	
“Приморско - юг”	468/04.1999	94205	32014	1042	Приморско	
“Младост - ММЦ”	468/04.1999	180767	44375	1275	Приморско	
“Китен - Атлиман”	435/02.1999	77828	31851	543	Приморско	
“Китен - юг”	471/04.1999	61108	20353	565	Приморско	
“Къмпинг “Китен”	471/04.1999	46566	12396	542	Приморско	

табл. 3.3. – Характеристики на скалистия морски бряг в община Приморско

Туристически комплекс	Скалист морски бряг обща дължина [м]	Подходящ за отдих [м]
Комплекс Ропотамо	3500	3500
Комплекс Приморско - Китен	11250	4600
Общо	14750	8100

Оценка на капацитета на плажните ивици и скалистия бряг - минимален, максимален, оптимален

Необходимостта от сериозно проучване на проблема за туристическия капацитет се обуславя от няколко причини:

- ✓ Туристическото търсене се увеличава и не може да бъде ограничавано (по социални и политически съображения)
- ✓ Териториите, подходящи за **туризъм** са ограничени: съществуват граници на развитието, които са особено ясно изразени на локално ниво
- ✓ Неконтролираното развитие на туризма е причина за възникване на множество проблеми (неблагоприятните влияния на туризма се проявяват главно или особено силно при нарушаване на границите на капацитета)

Концепцията за рекреационния капацитет е средство за регулиране на туристическото развитие, което позволява поемането на добре обмислени и контролирани рискове.

Съществуват множество **дефиниции** за капацитета на туристическите територии. По-долу са дадени няколко примера, с постепенно засилване на степента на тяхната конкретност.

Дефиниции за капацитета на туристическите територии

- ✓ Оптималните граници, в които туризмът може да се развива в даден район.
- ✓ Броят на хората (почиващите), които могат да се намират в определена

територия за единица време без съществена вреда за природата.

✓ Приемната способност (капацитетът) на тур. територия може да се определи като максималният брой хора, които могат да пребивават едновременно в тази територия, без това да води до значителни необратими отрицателни въздействия върху природните и антропогенните туристически ресурси и върху условията за почивка на туристите.

✓ Максималният брой туристи (посетители, почиващи), които могат да пребивават едновременно в дадена територия при пълноценни условия за отдих, без това да предизвиква сериозни и необратими отрицателни въздействия ВЪРХУ природната и социалната среда.

Много често капацитетът на територията се свързва само с възможността на природната среда на туристическите територии. Но той е многомерна категория и има поне следните **измерения (или аспекти)**: физически, екологичен, психологически, социален, икономически.

Измерения (аспекти) на капацитета на туристическите територии

Физически (териториален) - максималния брой обекти или съоръжения, които могат физически да бъдат разположени върху територията и пригодени за дадена дейност. Свързва се с изискванията за "пространствена свобода", определени от технологията на рекреационните дейности.

Екологичен - ниво на рекреационно използване, което територията може да понесе преди да е претърпяла необратима екологична вреда. Допустимото натоварване върху природния комплекс, което не превишава пределите насамовъзстановителната му способност

Психологически - максималното ниво на използване на рекреационната територия от гледна точка на броя на посетителите и дейностите, след което се наблюдава намаляване на рекреационна задоволеност.

Социален - Степен на търпимост на местното население към присъствието и поведението на туристите. Тази точка на растеж на туризма, в която местните жители го възприемат, като баланс, след която започва неприемливото ниво на социалните вреди от това развитие.

Икономически - способността на територията да поеме тур. функции без да се "притискат" местните дейности, които могат да се развиват. Нивото на развитие на туризма, при което ползите за местната икономика превишават разходите (при отчитане и на екстерналните екологични и социални ефекти).

Изчисленията на капацитета на плажните ивици в територията са показани в долната табл. 3.4.:

табл. 3.4. – Капацитет на плажните ивици до 50 м в община Приморско

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

Курортен комплекс и обект	Дължина [м]	Обща площ [м ²]	Норматив - м ² /посетител	Капацитет бр.	Равен плаж до 50 м	Норматив - м ² /посетител	Капацитет бр.
КК „Ропотамо“							
Аркутино	1013	40051	8	5002	27072	8	3384
Лилии – няма							
Ропотамо – резерват	587	108348	защ. тер.	9029**	9018**		
Общо	1013	40051		5002	27072		3384
КК Приморско							
Перла – Стамополу	1239	122035	12	10170	34133	8	4267
Приморско – север	895	184441	12	15370	24896	8	3112
Приморско – централен	590	19087	8	2386	10038	8	1254
Устие на Дяволска река	148	8314	8	1039	7410	8	926
Приморско – юг	1042	94205	8	11776	32014	8	4002
Младост – ММЦ	1275	180767	12	15064	44375	8	5547
Общо	5189	608849		55805	152866		19108
КК Китен							
Китен – Атлиман	543	77828	8	9728	31851	8	3981
Китен – юг	565	61108	8	7638	20353	8	2544
Къмпинг Китен	542	46566	8	5820	12396	8	1550
Общо	1650	185502		23186	64600		8075
Общо за общината	7852	834402		83933	244538		30567

Изчисленията на капацитета на скалистия морски бряг са показани в табл. 3.5.:

табл. 3.5. – Капацитет на скалистия морски бряг в община Приморско

Туристически комплекс	Скалист морски бряг обща дължина [м]	Максимален дневен капацитет		
		подходящ за отдих [м]	брой посетители 2 д./м	брой посетители 1,2 д./м

Туристически комплекс	Скалист морски бряг обща дължина [м]	Максимален дневен капацитет		
		подходящ за отдих [м]	брой посетители 2 д./м	брой посетители 1,2 д./м
Комплекс Ропотамо	3500	3500	7000	4200
Комплекс Приморско – Китен	11250	4600	9200	5520
Общо	14750	8100	16200	9720

Капацитет на различните видове територии в дълбочина

табл. 3.6. – Капацитет на различните видове територии в дълбочина – община Приморско

Вид територия	Площ ха	Норматив д./ха	Капацитет брой посетители
Гори със стопанско предназначение	20350	1,0	20350
Защитни гори	946	0,5	473
Курортни гори	1043	2,0	2086
Резервати	949	0,3	285
Защитени местности	128	1,0	128
Лесопаркове	1285	15,0	19275
Нелесопригодни площи ливади, пасища	160	0,5	80
Реки и дерета	374	10,0	3740
Водоеми, блата, канали	647	20,0	12940
Общо			59357

Както се вижда от приложените таблици максималният дневен рекреационен капацитет на всички видове среди за отдих на територията на общината възлиза общо на 153070 души.

Независимо от констатирания на практика огромен теоретичен рекреационен капацитет на териториите за отдих в общината, не бива да се забравят няколко основни съображения:

✓ Основният курортообразуващ фактор в територията е морския бряг, останалите среди за отдих имат преди всичко допълващо значение.

✓ Основният туристически натиск се локализира преди всичко в крайбрежната зона, т.е. именно нейният капацитет е определящ при реалната оценка на възможностите за туристическо развитие.

✓ Доказаният (теоретичен) рекреационен капацитет на териториите във вътрешността (гористи и лесопаркови територии, водни течения и заблатени местности и дори резерватите и природните забележителности, както и обектите на културно-историческото наследство, към момента в основната си част ненапълно проучени и експонирани) може да служи като основание за предлагане на развитието на бъдещи туристически локализации във вътрешността на общината.

✓

Анализ на съществуващото развитие на туризма в крайбрежна зона - курортни

комплекси и локализации

Територии, градоустройствен статут, използваема леглова база

Курортна локализация Ропотамо - Аркутино

Според Наредба №14 на МЗ за Курортните ресурси, курортните местности и курортите, локализацията е със статут “курорт от местно значение”. (Заповед №464 на МНЗСГ). Теренът няма установен градоустройствен статут.

Тази локализация е разположена в най-северната част от крайбрежната ивица на общината. Към момента туристическата функция е слабо развита и включва освен мотел Аркутино (под 100 легла) и терена на бившия къмпинг Аркутино, малък ресторант, обслужващи сгради.

Разположеният в близост незавършен комплекс “Знаме на мира” попада в територията на община Созопол. Построената към този комплекс буна е довела до значителни изменения - нов нанос на пясък в плажната ивица.

Дюните не са включени в съставения акт за изключителна държавна собственост за територията на крайбрежната плажна ивица.

Предстоящо е уточняване на границите на резерват “Ропотамо” и след приключване на процедурата, ще започне процедиране на актуване на дюните, които са естествено продължение и завършек на крайбрежната плажна ивица. Пясъчния плаж в устието на р. Ропотамо с площ 108 348 кв.м, тъй като попада в зоната на резервата, не се включва в общият капацитет на плажните ивици на общината.

Курортен комплекс Приморско - Перла

Главният елемент на този комплекс е град - Приморско - морски климатичен курорт с национално значение. (ПМС №67/1989г.) В него се включва и м. Перла с хотел и обслужващи постройки. Плажните ивици в комплекса са с обща дължина 3914м и площ (включително дюните) 428082м². Съществуващата леглова база е посочена в табл.3.7.

Легловата база в голямата си част се намира в строителните граници на гр. Приморско. Местност Перла няма градоустройствен статут. Към настоящия момент приватизираната база на бившата резиденция няма установени имотни граници. В Приморско ясно се разграничават северна и южна зони с групирано разположение на хотели и почивни домове. В границите на основното жилищно ядро, в рамките на отделни УПИ също са разположени хотели и почивни бази. Голяма част от жилищните сгради предлагат и стаи под наем за летовници.

Към курортен комплекс Приморско-Перла гравитира и м. Узунджата (със статут на земеделски земи по &4), която към настоящия момент все повече придобива характер на вилна зона.

ММЦ

Международният младежки център е разположен в територията на землище Китен. Разположените северно от него терени на спортен комплекс, малка жилищна територия е хотелски к-с “Магнолии” както и м. “Пясъка” се намира в землището на Приморско. От гледна точка на управлението и организацията на туризма е желателно да се разглежда целият комплекс като една цялостна курортна локализация. Към

настоящия момент Тази територия няма градоустройствен статут.

Плажните ивици в комплекса са с обща дължина 1275 м и площ (включително дюните) 180767 м².

По данни от Албена АД към 2010г. легловата база в комплекса е била 3283 л., от които 1660 в къмпинги. Последните към днешния момент не са в експлоатация, което е довело до общото намаляване на легловата база.

КК Китен

Главният елемент на този комплекс е с. Китен, морски климатичен курорт с национално значение (ПМС №67/1989г.)

В Китен ясно се разграничават северна и южна курортни зони с групирано разположение на хотели и почивни домове. Курортното строителство в тези зони е реализирано в територия със съществуваща гора, в голяма степен запазена, включително и в границите на отделните имоти.

Градоустройствените параметри на застрояването в преобладаващата част от тях са доста ниски, т.е. сградите са разположени в паркова среда.

В границите на основното жилищно ядро, в рамките на отделни УПИ също са разположени хотели и почивни бази. Голяма част от жилищните сгради предлагат и стаи под наем за летовници.

Къмпингите в рамките на комплекса не функционират.

Зоните за отдих и рекреация в основната си част са в строителните граници на селището.

Плажните ивици в комплекса са с обща дължина 1650м и площ (включително дюните) 185502м².

Към курортните комплекси по бреговата ивица активно гравитира **с. Писменово**. То е разположено само на 7 км от брега, върху високи хълмове с пряка визуална връзка с морето. В рамките на разположената източно от селото зона със земеделски земи по §4 се наблюдава строителство с вилен характер.

В рекапитулация, използваемата леглова база за туризъм в крайбрежната зона на общината е систематизирана в табл.3.7.:

табл. 3.7. – Леглова база в община Приморско (20.08.2003 г.)

Вид подслон	Община Приморско		КК Приморско		КК Китен	
	брой легла	%	брой легла	%	брой легла	%
Хотели	6362	31,2	3995	33,3	2367	28,3
Почивни станции	6600	32,4	3100	25,8	3500	41,8
Частни квартири	7066	34,7	4566	38,1	2500	29,9
Къмпинги, бунгала	333	1,7	333	2,8	0	0
Общо	20361	100,0	11994	100,0	8367	100,0

табл. 3.8. – Категоризирана леглова база в община Приморско (01.10.2012 г.)

Вид подслон	Община Приморско		КК Приморско		КК Китен	
	брой легла	%	брой легла	%	брой легла	%
Хотели	8069	31,2	6041	32,1	2028	28,6
Почивни станции	5664	21,9	4043	21,5	1621	22,9

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩОУСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

Вид подслон	Община Приморско		КК Приморско		КК Китен	
	брой легла	%	брой легла	%	брой легла	%
Частни квартири	8746	33,8	6414	34,1	2332	32,9
Къмпинги, бунгала	3408	13,1	2301	12,3	1107	15,6
Общо	25887	100,0	18799	100,0	7088	100,0

табл. 3.9. – Справка на категоризираните туристически обекти на територията на гр. Приморско от Кмета на общината (към 01.10.2012 г.)

Вид обект	Брой	Установен капацитет	
		Брой стаи	Брой легла
Средства за подслон			
хотели 1 звезда	29	1339	2965
мотели 1 звезда	1	88	176
вилни селища 1 звезда			
туристически селища 1 звезда			
Местата за настаняване			
семеини хотели една звезда	3	30	64
семеини хотели две звезди	51	831	1745
семеини хотели три звезди	29	528	1091
пансионии една звезда			
пансионии две звезди	1	24	48
пансионии три звезди			
къщи една звезда	18	106	206
къщи две звезди	105	901	2749
къщи три звезди	10	101	202
самостоятелни стаи една звезда	73	228	516
самостоятелни стаи две звезди	305	1160	2582
самостоятелни стаи три звезди	9	40	111
почивни станции една звезда	27	1317	2966
почивни станции две звезди	7	408	1077
бунгала една звезда	21	402	1030
бунгала две звезди	1	10	12
къмпинги една звезда	4	137	296
къмпинги две звезди	1	305	963
ОБЩО:	695	7955	18799

табл. 3.10. – Справка на категоризираните туристически обекти на територията на гр. Китен (към 01.10.2012 г.)

Вид обект	Брой	Установен капацитет	
		Брой стаи	Брой легла
Средства за подслон			
хотели 1 звезда	11	571	1178
мотели 1 звезда			

Вид обект	Брой	Установен капацитет	
		Брой стаи	Брой легла
вилни селища 1 звезда			
туристически селища 1 звезда			
Апарт хотел	1	18	18
Местата за настаняване			
семејни хотели една звезда			
семејни хотели две звезди	23	391	832
семејни хотели три звезди			
пансиони една звезда			
пансиони две звезди			
пансиони три звезди			
къщи една звезда	1	10	29
къщи две звезди			
къщи три звезди			
самостоятелни стаи една звезда	47	160	376
самостоятелни стаи две звезди	192	809	1826
самостоятелни стаи три звезди	5	31	101
почивни станции една звезда	13	612	1621
почивни станции две звезди			
бунгала една звезда	12	376	945
бунгала две звезди	1	10	12
къмпинги една звезда	2	70	150
къмпинги две звезди			
ОБЩО:	308	3058	7088

Използваемост на легловата база

Използваемостта на легловата база е сравнително ниска - средно 39 реализирани нощувки на 1 легло и дори при реализиране на 1000000 нощувки до края на сезона, на 1 легло биха се паднали 49 нощувки.

Статистически това означава, че годишната използваемост на 1 поддържано в готовност легло е едва 13,5%.

Основните причини за ниската използваемост на базата се дължат на следното:

- ✓ Силно изявена сезонност - кратък период на пълно заемане на наличната база (100% заемане е налице само в пиковия период - 20.07. - 20.08.)
- ✓ Висок относителен дял на легловата база в частни квартири - 34,86%, предлагаще туристически продукт с най-нисък комфорт;
- ✓ По предположение - относително нисък дял на висококатегорийните заведения - 4 и 5 звезди (въпреки липсата на точни статистически данни).

Прогнозен туристически капацитет на морския бряг - плажни ивици и скалист морски бряг

Прогнозният рекреационен капацитет на морския бряг е изчислен при спазване

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

на нормативите на чл.28 ал. (2) на Наредба №7, и на базата на общия рекреационен капацитет на плажните ивици и скалистия морски бряг в три варианта - *минимален, максимален и оптимален*.

При *минималния* капацитет е взет пред вид само капацитета на равния пясъчен морски плаж.

При *максималния* вариант е взет пред вид пълният капацитет на плажните ивици, включително и площта на дюните.

При *оптималния* вариант е взет пред вид капацитета на равния морски плаж и половината от капацитета на площта на дюните.

И при трите варианта прогнозният капацитет се редуцира с 12% - ориентировъчен дял на приходящи дневни посетители на плажовете (без нощувки в територията), които също увеличават броя на посетителите.

При тези възприети предпоставки дневният туристически капацитет на морския бряг е както следва:

табл. 3.11. – Максимален прогнозен капацитет за плажен туризъм – община Приморско

№	Вид капацитет	Ропотамо Перла Приморско	ММЦ	Китен	Общо
1	Макс. плажен капацитет	40741	15064	23186	83993
2	Макс. капацитет скалист бряг	8748	2916	4536	16200
3	Общ капацитет	49489	17980	27722	100193
4	Дневни посетители	5900	2160	3330	12023
5	Редуциран капацитет	43589	15820	24392	88803

табл. 3.12. – Минимален прогнозен капацитет за плажен туризъм – община Приморско

№	Вид капацитет	Ропотамо Перла Приморско	ММЦ	Китен	Общо
1	Мин. плажен капацитет	16945	5547	8075	30567
2	Мин. капацитет скалист бряг	5440	1750	2530	9720
3	Общ капацитет	22385	7297	10605	40287
4	Дневни посетители	2238	729	1060	4029
5	Редуциран капацитет	20146	6567	9544	36258

табл. 3.13. – Оптимален прогнозен капацитет за плажен туризъм – община Приморско

№	Вид капацитет	Ропотамо Перла Приморско	ММЦ	Китен	Общо
1	Среден плажен капацитет	31345	10305	15630	57280
2	Среден капацитет скалист бряг	6998	2333	3629	12960
3	Общ капацитет	38343	12638	19259	70240
4	Дневни посетители	4601	1516	2312	8429
5	Редуциран капацитет	33742	11122	16947	61811

Прогнозните възможности за нарастване на легловата база за туризъм в крайбрежната зона на общината се базират на разликата между съществуващата леглова база и оптималния прогнозен капацитет за плажен туризъм.

табл. 3.14. – Свободен прогнозен капацитет за плажен туризъм – община Приморско

№	Вид капацитет	Ропотамо Перла Приморско	ММЦ	Китен	Общо
1	Среден плажен капацитет	31345	10305	15630	57280
2	Среден капацитет скалист бряг	6998	2333	3629	12960
3	Общ капацитет	38343	12638	19259	70240
4	Дневни посетители	4601	1516	2312	8429
5	Редуциран капацитет	33742	11122	16947	61811
6	Съществуваща използваема леглова база	17760	1039	7088	25887
7	Свободен прогнозен капацитет – брой легла	15982	10083	9859	35924

Оценка на прогнозните възможности за устройство на територията

С проектното решение са изследвани възможностите за обособяване на нови територии и зони за разполагане на нови курортно-туристически локализации и доразвитието на съществуващите.

Предвидените с проектното решение видове устройствени зони с курортно-туристически функции са няколко вида:

- ✓ Зони за курорт и допълващите го дейности - включващи разнообразни по вид и категория обекти за настаняване и съпътстващите ги дейности по чл. 28, ал. (1) от Наредба №7;
- ✓ Зони за вилен отдих, предназначени за вилно строителство;
- ✓ Зони за ваканционни селища - обекти за настаняване с вилообразен характер и ниска етажност, както и необходимите съпътстващи обслужващи и развлекателни обекти.

По своето разположение спрямо съществуващите урбанизирани територии, предвидените зони за курортно-рекреационни дейности се разполагат в:

- ✓ Обособени зони в рамките на населените места - съществуващи и новопредложени в неусвоени територии в регулация;
- ✓ Нови терени, предвидени за включване в регулация;
- ✓ Територии със статут на обработваеми земи с възможност за ограничено застрояване - по §4 от ЗОЗЗ, със започнал стихийен процес на урбанизация;
- ✓ Крайселищни територии около селата (предимно необработваеми земи) с удобни връзки с населените места и благоприятни природни дадености (изложение на терена, близост до река, до горски масиви и пр).

Данни за предвидените по проект площи на зоните с предназначение за курорт и допълващи дейности, зони за вилен отдих, територии за ваканционни селища:

КК Приморско - Перла

северозападна зона за курорт и допълващи дейности, в рамките на неусвоени терени в регулация - 63,4ха; - Ок

м. Перла - зона Ок - 2ха, съществуваща, предложение за регулация; м. Ченгер - зона Ос - 24ха, предложение за регулация; м. Мириус - зона Ос - 30ха, предложение за регулация; м. Узунджата - зона Ов- вилна зона - 81 ха - предложение за регулация; *обща площ на новопредвидените курортни и вилни зони - 173,4 ха. Прогнозен капацитет на новата леглова база 21250 л.*

КК Международен младежки център (Дяволски залив)

ММЦ - зона Ок -съществуващ полигон (усвоен 25%) - 55,20ха - предложение за регулация;

ММЦ - зона Ок - новопредложена - 3бха - предложение за регулация;

обща площ - зона Ок на ММЦ - 91,2ха

Прогнозен капацитет на новата леглова база 7740 л.

КК Китен и с. Писменово

Китен - неусвоени терени в регулация - зона Ок - бха;

М. Китен - юг - зона Ок - 8,25ха- предложение за регулация;

С. Писменово - зона Ов- вилна зона - 3бха - предложение за регулация;

обща площ на новопредвидените курортни зони - 14,25ха

Прогнозен капацитет на новата леглова база 5400 л.

Залив Аркутино - зона Ок - 5ха - предложение за регулация; *Прогнозен капацитет на новата леглова база 400 л.*

Вилни зони в селата Ясна поляна, Веселие, Ново Паничарево - зона Ов - 15ха - новопредложени, предложение за регулация;

Прогнозен капацитет на новата леглова база - вили 1700 л.

Прогнозен капацитет за селски туризъм (реконстр. база) - 1500л.

Общ прогнозен капацитет на новата леглова база 37990 л.

Прогнозно увеличение на легловата база от реконструкция и уплътняване на усвоени терен - 3500 до 5000 легла

Общ прогнозен капацитет на новата леглова база (ново строителство и реконструкция) 42990 легла

Както се вижда от приложените таблици, възможностите за изграждане на нова леглова база чрез усвоявани на нови терени извън регулация, чрез застрояване на неусвоени терени в регулация, чрез уплътняване на курортното строителство във вече усвоени терени и чрез реконструкция на съществуващата база се доближават до оптималния рекреационен капацитет на бреговата ивица.

Следва да се отбележи обаче, че не цялата новосъздадена база за различните

видове рекреационни дейности може да се съсредоточи в непосредствена близост до брега.

Разполагането на нови зони за отдих и рекреация (предимно вилни зони и ваканционни селища) не само в рамките на 5-километровата крайбрежна зона, но и в дълбочина на територията, заедно с другите предвидени с проекта ландшафтноустройствени мероприятия ще благоприятства както за създаване на по-голяма разнообразие на среди за отдих, така и за балансираното (без претоварване) урбанистично развитие на крайбрежната зона.

4. СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

4.1. Жилищен фонд

По данни от преброяванията на жилищния фонд през 2001 и 2011 г. жилищните сгради в община Приморско според техния вид на ползване са както следва:

табл. 4.1 – Жилищни сгради по вид на ползване в община Приморско

Вид на сградата	2001 г.		2011 г.		Ръст за периода
	брой	%	брой	%	
Общ брой жилищни сгради	1641	100%	2544	100%	+903
Жилищна обитавана	1090	66,4%	1686	66,3%	+596
Жилищна необитавана	83	5,1%	797	31,3%	+714
Жилищна за временно обитаване (вила)	467	28,5%	60	2,4%	-407
Жилищна за колективно домакинство	1	-	1	-	-

Данните показват, че за посочения период в общината са изградени 903 жилищни сгради. От тях обитаваните жилищни сгради нарастват с 596 бр. Посоченото нарастване на необитаваните сгради (714 бр.) не е реално, тъй като по методологията за провеждане на преброяването през 2011 г. 407 бр. жилищни сгради за временно обитаване преминават в по-горната категория „необитавани жилищни сгради“. Според методологията на НСИ това са сгради, в които „не живее никой, но са годни за живеене, вкл. и новопостроените сгради“.

В този смисъл реалният ръст на необитаваните жилищни сгради е 307 бр. Тези сгради реално се използват през летния туристически сезон. Сборът на нарастването на обитаваните жилищни сгради (596 бр.) и реалния ръст на необитаваните жилищни сгради (307 бр.) е равен на нарастването на жилищния сграден фонд на общината (903 бр.).

Жилищните сгради според тяхната конструкция се разпределят както следва (2011 г.):

✓ стоманобетонни едропанелни	-	31 бр.	(1,2%)
✓ стоманобетонни скелетни	-	457 бр.	(6,2%)
✓ масивни	-	2249 бр.	(88,4%)
✓ други	-	107 бр.	(4,2%)
Общо:		2544 бр.	(100%)

В цитирания по-горе брой жилищни сгради са разположени 4828 жилища с 14 923 бр. стаи с полезна площ 410 143 м², като жилищната площ в това число е 299 759 м².

Оценката на жилищното задоволяване на населението в общината трудно може да бъде определена, тъй като значителна част от жилищния фонд е частна собственост на лица живущи извън общината или се ползва от население на общината като второ жилище през годината.

По тази причина вниманието се насочва към качествената характеристика на жилищния фонд. Ако се приеме, че всяко домакинство в общината (общо 2 499 бр. през 2011 г.) е осигурено с жилище, то другият жилищен фонд от 2 329 бр. жилища се използват като жилище за сезонно обитаване или със стопанско предназначение през туристическия сезон.

Средно в едно жилище са разположени по 3,1 стаи. Средната полезна площ на едно жилище е 85 м² или около 100-110 м² разгъната застроена площ. Жилищната площ на една стая е 20 м².

Жилищните сгради и жилища по периоди на построяване са както следва:

табл. 4.2 – Жилищни сгради по период на построяване в община Приморско (2011 г.)

Източник: НСИ

Периоди на построяване	Жилищни сгради		Жилища	
	брой	%	брой	%
Общо	2544	100%	4828	100%
До края на 1949 г.	250	11,6%	264	5,5%
1950-1959 г.	296	11,6%	308	6,4%
1960-1969 г.	362	14,2%	449	9,3%
1970-1979 г.	298	11,7%	604	12,5%
1980-1989 г.	385	15,1%	580	12,0%
1990-1999 г.	355	14,0%	553	11,5%
2000-2011 г.	598	23,5%	1998	41,4%
Непоказани	-	-	72	1,5%

Данните показват, че през последните 20 години в общината са построени 37,5% от сградите и 52,9% от жилищата. Особено голямо жилищно строителство в общината е реализирано в последния период 2000-2011 г. В този период населението на общината нараства с почти 2000 души, което се доближава до броя на построените жилища.

В този период на икономически подем и криза туристическият сектор е в подем. Заемостта в услуги, свързани с туристическия сектор, както и отдаването под наем на стаи в собствените жилища се явяват основния източник за получаване на приходи поради недостатъчното развитие на другите сектори на икономиката.

По данни от общинската администрация от 01.10.2012 г. от наличните в гр. Китен 1842 стаи в жилищните сгради 1010 бр. (54,8%) се отдават под наем през туристическия сезон. В гр. Приморско от наличните 7838 стаи под наем се отдават 2536 стаи (32,4%). Това са само официално регистрираните и категоризирани стаи

като туристически обекти. В действителност почти във всяка жилищна сграда и дори жилище се предлагат стаи под наем.

Данните за осигуреността на обитаваните жилища (табл. 4.3) с кабелна телевизия, сателитна антена, компютър и достъп до интернет показват, че 90% от населението на общината ползва кабелна телевизия или сателитна антена, почти 50% от населението има компютър в жилището си и ползва достъп до интернет.

табл. 4.3 – Осигуряване на обитаваните жилища с кабелна телевизия, сателитна антена, компютър и достъп до интернет в община Приморско (2011 г.)

	Общо		В градовете		В селата	
	жилища	живеещи лица	жилища	живеещи лица	жилища	живеещи лица
Кабелна телевизия	1704	4433	1186	3216	518	1217
Сателитна антена	323	945	136	424	187	521
Компютър	935	2988	778	2493	157	495
Достъп до интернет	889	2814	759	2430	130	384

В табл. 4.4 е показан броя на обитаваните жилища по наличие на канализация, а в табл. 4.5 по източник на водоснабдяване. Данните показват, че нивото на осигуряване на населените места и жилищата с инженерно-техническа структура е много висока.

табл. 4.4 – Обитавани жилища по наличие на канализация в община Приморско (2011 г.)

	Общо	В градовете	В селата
Община Приморско	2255	1385	870
Свързана с обществена канализация	1898	1335	563
Свързана с изгребна яма	52	2	50
Свързана със септична яма или друго пречиствателно съоръжение	99	21	78
Свързана с попивна яма	100	5	95
Няма канализация	106	22	84

табл. 4.5 – Обитавани жилища по източник на водоснабдяване в община Приморско (2011 г.)

	Общо	В градовете	В селата
Община Приморско	2255	1385	870
Обществено водоснабдяване	2203	1367	836
Собствен водоизточник	11	3	8
Обществено водоснабдяване и собствен водоизточник	4	2	2
Няма източник на вода	37	13	24

Данните за броя на жилищните сгради по вид в населените места на общината са представени в табл. 4.6.

табл. 4.6 – Жилищни сгради по вид в населените места в община Приморско (2011 г.)

Населени места	Общо	Вид на сградата			
		жилищна обитавана	жилищна необитавана	жилищна за временно обитаване	жилищна за колективно домакинство
Община Приморско	2544	1686	797	60	1
с. Веселие	436	291	129	16	-
гр. Китен	274	244	27	3	-
с. Ново Паничарево	467	253	209	5	-
с. Писменово	180	88	57	35	-
гр. Приморско	822	572	249	1	-
с. Ясна поляна	365	238	126	-	1

Най-висок дял необитаеми жилищни сгради има в гр. Приморско – 249 бр., с. Паничарево – 209 бр. и с. Веселие – 129 бр.

Основната характеристика на жилищата по населени места в общината (2011 г.) е представена в табл. 4.7.

табл. 4.7 – Основни характеристики на жилищата в населените места в община Приморско (2011 г.)

Населени места	жилища брой	Жилищни помещения – бр.		Полезна площ – кв.м	
		общо	в т. ч. стаи	общо	в т.ч. жилища
Община Приморско	4828	17821	14923	410143	299759
с. Веселие	460	1733	1456	32207	25865
гр. Китен	525	1998	1842	47680	39655
с. Ново Паничарево	519	1728	1499	34535	28690
с. Писменово	191	804	767	18270	15418
гр. Приморско	2709	9780	7838	238579	160834
с. Ясна поляна	424	1778	1521	38872	29297

Най-голям дял от жилищата са концентрирани в гр. Приморско и гр. Китен, а от селата в с. Ново Паничарево. С изключение на с. Писменово другите три села са с приблизително сходна характеристика.

Големият проблем пред общината е осигуряването на условия и терени за ново жилищно строителство, свързано с демографската прогноза за нарастване на населението на общината до 2030 г. с две до пет хиляди нови обитатели. Този брой почти се покрива със сегашното население на двата града. По тази причина и в съответствие с приетата демографска прогноза трябва да се оценят поземлените потенциали на двата града за поемане на ново жилищно строителство и резервират терени за тяхното далекоперспективно развитие. В този смисъл изменението на общите устройствени планове на двата града е спешна мярка.

4.2. Обществено регулиран сектор на социалния сервиз

Третичният сектор се диктува преди всичко от обслужването на туристите през активния туристически сезон.

Отделни подсистеми на пазарноразвиващия се доциален сервиз могат да се разглеждат и като елементи на туристическата индустрия - търговското обслужване, общественото хранене, атракциите, специализираните спортни съоръжения.

От друга страна спецификата на развитието на материалната база на туризма, при която преобладава делът на частните квартири и нискостатусната хотелска база (неосигуряваща развит сектор на услуги в рамките на отделния обект), предизвиква непропорционално свръхнатоварване в подсистемите на здравеопазването и при публичнодостъпната спортна база.

4.2.1. Образование и здравеопазване

Мрежата от **детски заведения** е развита пропорционално на броя на децата.

табл. 4.8 – Детски заведения в община Приморско

Населено място	Население	Вид заведение	Брой места	Брой групи	Брой деца	персонал	вид к-ция
Приморско	2965	ЦДГ	125	5	125	12	монолитна
Китен	958	ЦДГ	50	2	36	5	панелна
Писменово	142	ЦДГ					
Веселие	550	ЦДГ	30	1	16	4	монолитна
Ново Паничарево	765	ЦДГ	30	1	28		монолитна
Ясна поляна	684	ЦДГ	20	1	16	4	панелна
общо за общината	6064	5 бр. ЦДГ	258	10	221		

Единствено в с. Писменово няма детска градина, също и училището е закрито, поради влошена демографска структура на населението и липса на деца.

В Приморско е налице известен недостиг на места в детска градина, особено чувствителен през лятото, когато по-голяма част от майките са сезонно заети.

Съществуват намерения за разкриване на яслена група през лятото.

В Ново Паничарево се прогнозира нужда от разкриване на допълнителна група в детска градина (чрез надстрояване на съществуващата), пред вид по-голяма раждаемост на ромското население.

Образование

Образователната мрежа в общината включва едно средно общообразователно училище в гр. Приморско, начално училище в с. Китен и основно училище в Ново Паничарево. Училищата в Писменово, Веселие и Ясна поляна са закрити поради

недостатъчен брой деца за формиране на паралелки. Организиран е обществен превоз на децата за обучение в Приморско.

табл. 4.9 – Образование – брой училища в община Приморско

Населено място	Обслужвано постоянно население	Вид и наименование на училището	Брой ученици	Брой паралелки	Брой класни
Приморско	2965	СОУ „Н. Вапцаров“	500	23	23
Китен	958	Начално у-ще „Л. Каравелов	55	4	4 свободни 3 ет.
Писменово	142	закрито			
Веселие	550	закрито			
Ново Паничарево	765	ОУ „Хр. Ботев“	117	9	5
Ясна поляна	684	закрито – 2000 г.			
общо за общината	6064		672	36	32

табл. 4.10 – Специализирани кабинети и физкултурни салони в училищата в община Приморско

Населено място	Вид и наименование на училището	Спортна база и специализирани кабинети	вид к-ция	състояние
Приморско	СОУ „Н. Вапцаров“	спортна база и спец. кабинети	масивна 1985 г.	не е извършван ремонт
Китен	Начално у-ще „Л. Каравелов	2 физк. салона, открити игрища 3 специализирани кабинета, 13 РС	масивна 1971 г.	основен ремонт 2002 г.
Писменово	закрито			
Веселие	закрито			
Ново Паничарево	ОУ „Хр. Ботев“	1 физкултурен салон, 3 спец. кабинета	масивна 1927 г.	основен ремонт 2000 г.
Ясна поляна	закрито - 2000 г.			

Най-развита е базата на СОУ “ Н. И. Вапцаров” в Приморско, където има специализирана професионална паралелка по мениджмънт в хотелиерството, компютърно обучение, кабинет по биология, кабинет за чужди езици, спортна база. Училището е построено през 1985 г., но до сега не е извършван основен ремонт.

Здравеопазване и социални грижи

Съществуващата мрежа на *здравеопазването* по обхват и организация е насочена да обслужи нуждите на постоянното население в общината. Тя е базирана на основата на Медицински диагностичен център в гр. Приморско с две групови амбулаторни лекарски практики, звено за спешна помощ и 2 стоматологични кабинета.

В Китен и Веселие има по една лекарска практика и един стоматолог. В Ясна поляна и Ново Паничарево има осигурени лекарски практики.

Базата на медицинското обслужване е масивна, с необходимото благоустрояване и телефонизация.

Като цяло аптечната мрежа във всички населени места е частна.

Специализираната болница за рехабилитация в с. Китен с общо 200 легла, не се отразява върху общото състояние на здравеопазването, поради нейната тясна специализация (отслабване) и прякото и подчинение на Министерство на здравето.

Социалните грижи в общината са организирани чрез Дом за възрастни хора с физически увреждания в с. Ясна поляна, кухня за социален патронаж в с. Веселие и 5 млечни кухни.

табл. 4.11 – Община Приморско – Здравеопазване и социални грижи

Населено място	Вид здравно обслужване	Здравни работници	Обслужвано постоянно население
Приморско	Диагностично-консулт. център	8 лекари + 4 мед. сестри	2965
	2 групови лекарски практики	4 лекари + 4 мед. сестри	
	звено спешна помощ	5 фелдшери	
	2 стоматологични кабинета		
Китен	1 общо практ. личен лекар	1 лекар + 1 мед. сестра	958
	1 стоматолог	1 стоматолог	
Писменово	Лек. кабинет		142
Веселие	1 общо практ. личен лекар	1 лекар + 1 мед. сестра	550
	1 стоматолог	1 стоматолог	
	кухня соц. патронаж		
Ново Паничарево	1 общо практ. личен лекар	1 лекар + 1 мед. сестра	765
Ясна поляна	1 общо практ. личен лекар	1 лекар + 1 мед. сестра	684
	Дом за възрастни с физ. уврежд.		

За подобряване на обслужването на населението в селата със спешна медицинска помощ е необходимо подобряване на пътните връзки и осигуряване на специализирани автомобили.

За осигуряване на здравното обслужване на населението през туристическия сезон е необходимо да се предвиди обезопасяване и охрана на всички плажове от квалифициран персонал, включително и лекарски.

4.2.2. Култура

Културните дейности в общината са представени основно от читалищата, допълнени с библиотеки, каквито има във всички населени места.

Интерес представляват местните културни празници и фолклорни обичаи. Празник на гр. Приморско е 24 май.

Периодичен пленер на дървената скулптура и дърворезба в с. Ясна поляна, който е основание за оформяне на експозиционен парк в западния край на селото. Характерен е и обичаят на нестинарските танци. В селото има и музей на Л.Н.

Толстой.

В Ново Паничарево е поставено началото на етнографска сбирка.

В Приморско, Китен и ММЦ функционират летни кина.

От съществено значение е осигуряването на по-богат избор и възможности за културни дейности и атракции за туристите през летния сезон.

Следва да се стимулират и утвърждават провеждането на Нептунови празници, концерти на открито и др. подобни – чрез организиране на гастролиращи музикални и актьорски групи. Подновяването на традицията за провеждане на летен фото-плер и други младежки прояви в Международния младежки център може да допринесе както за разнообразяването на културния живот, така и за допълнителна реклама на комплекса и привличани на туристи от други страни.

табл. 4.12 – Читалища и библиотеки в община Приморско

Населено място	Постоянно население	Наименование	Брой места в основна зала	Брой места малка зала	Състояние
Приморско	2965	читалище „Св. св. Кирил и Методий“ библиотека	209 читалня 20 места		построено 1968 г. 1948 г.
Китен	958	читалище „Свобода“ библиотека			1948 г. ремонт-2001 г.
Писменово	142	читалище „Възраждане“			1999 г.
Веселие	550	читалище „Виделина“ библиотека	157 читалня 12 места	2 малки зали	1981 г. ремонт-2003 г. 1981 г.
Ново Паничарево	765	читалище „Отец Паисий“ библиотека етногр. сбирка	читалня 10 места		1967 г. ремонт-1998 г. 1967 г.
Ясна поляна	684	читалище „Л. Н. Толстой“, музей, библиотека	150 10		стр. 1963 г. ремонт-1998 г. стр. 1997 г.

Читалището - Ясна поляна

Читалището - Ново Паничарево

4.2.3. Спорт и отдих

Относително най-развита е спортната база в гр. Приморско, където има открито спортно игрище с 200 зрителски места, съблекални и бани, както и 4бр. открити тенис-кортове.

На територията на ММЦ има изградено футболно игрище с лекоатлетическа писта и комплекс от открити спортни игрища.

По статистически данни обезпечеността със спортни площи в гр. Приморско е 14,9м²/жител.

В западния край на града е започнат строеж на покрита спортна зала (метална конструкция), която предстои да се реконструира и завърши с помощта на външен инвеститор, включена в рамките на голям хотелски комплекс.

Пред вид перспективното развитие на туристическата функция и постепенното нарастване на легловата база с настоящия проект се предлага изграждане на нов голям спортен комплекс в северозападния край на града, в близост и с връзка към

лесопарк Приморско.

Открит спортен комплекс е предвиден и в близост до с. Китен - в рамките на хидропарк "Караагач". Изнасянето на спортните съоръжения запад но от пътя е продиктувано от необходимостта да се запази от изсичане курортната гора обрмчваща Китен.

Важен приоритет в перспектива следва да бъде изграждането на разнообразни покрити спортни съоръжения, които да подпомогнат удължаването на активния курортен сезон чрез възможностите за практикуване на спорт на закрито. Възможностите за изграждане на спортни съоръжения - открити и покрити трябва да се търсят чрез взаимодействие с частни инвеститори и създаване на смесени дружества с общината.

4.2.4. Административно обслужване и сигурност

Като цяло административното обслужване на населението е осигурено чрез службите на Общинската администрация и Общинския съвет - гр. Приморско и кметствата в селата.

Изградена е нова сграда на Общината в гр. Приморско, която намери своето място в реконструируания и обновен център на гр. Приморско.

4.2.5. Религия

Във всички селища на общината има изградени през различни периоди църкви. Впечатлява тяхното обновяване с доброволно събрани средства и труд от местното население.

Интерес представлява църквата "Света Троица" в с. Ново Паничарево, построена в 1881г., както и църквата "Св. Св. Кирил и Методий" в Приморско.

Църквата във Веселие

КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

4.3. Анализ / Диагноза

4.3.1. Исторически преглед

Изключително благоприятните природо-географски и климатични условия са способствали за развитието на човешка дейност по гръцката колонизация. Икономическото развитие на тракийските племена през този период се свързва главно с рударството в Странджа, тези земи от най-дълбока древност. Съществуват податки и сериозни основания да се счита, че територията е била обитавана още през късния енеолит (V хилядолетие пр. н. е.), за доказването на което предстоят археологически проучвания, основно подводни.

Най-ранните исторически данни са за потънали праисторически селища пред устието на р. Ропотамо (III-то хилядолетие преди новата ера) и в южния залив на с. Китен, получени от подводни археологически проучвания. Тези находки от ранната бронзова епоха са доказателство за развита тракийска цивилизация с активно мореплаване, корабостроене и търговски отношения със средиземноморските народи далеч преди гръцката колонизация. Икономическото развитие на тракийските племена през този период се свързва главно с рударството в Странджа, корабоплаването и риболова.

Материални свидетелства за активния живот през този период на територията на общината са: крепостта „Урдовиза“ крепостта „Малкото кале“, потъналите селища и множеството мегалитни паметници, описани още от Карел Шкорпил през 1925 г..

Датирани са находки от ранната бронзова епоха (между 2000 и 1750 г. пр. н. е.) в потъналото пристанище при устието на р. Ропотамо.

От периода на гръцката колонизация, предполагаемо се датират каменните руини над устието на р. Ропотамо известни като „Вълчаново кале“, които се свързват и с мястото на късноантичното селище Ранули и съществувалата до XIV век крепост с име Ропотамо, както и потъналото пристанище пред устието на реката.

Предримската епоха се характеризира с елинистичната колонизация на Черноморския басейн и обособяването на Via Pontika, с което се активизира икономическото развитие и строителството по тези земи. От този период са множеството археологически находки (каменни котви, амфори и др.), илюстриращи оживеното корабоплаване, както и наличието на пристанища в удобните заливи на този район. От елинистичния период е разкритият могилен некропол край с. Веселие.

Римският период е оставил сравнително малко следи на тази територия, които се проследяват с фрагментарни движими находки. Комплексът от пристанища и пътна станция около големия полуостров (Вътрешния бурун и Бегликташ) от този период са се наричали Тера. Отново в устието на Ропотамо са разкрити материали от периода на римското владичество (I-IV в. след Новата ера) и късната античност.

Късноантичният и ранновизантийски период най-ярко се илюстрират при крепостта „Урдовиза“, разположена на южния нос на Китен. Строителството на крепостната стена е осъществено в годините на имп. Анастасий (492-518 г.). В началото на XII в. владяната от Източноримската империя (Византия) крепост преминава в пределите на Второто Българско царство. Тук се проследява хронологично почти цялата древна и по-късна история на развитието на територията на общината – от ранната бронзова епоха до късното средновековие (XIV в.).

При завладяването на Българското царство от османците (1453 г.), крепостта Урдовиза попада в отделна привилегирована област „Хасекията“ – част от имотите на султан Мехмед I. Урдовиза продължава да съществува като пристанище и през XVIII и XIX в.

Руско-турската война (1877-1878 г.) не донася така желаната свобода за населението от странджанския край. До 1912 г. границата с Турция е минавала на 4 км от с. Кюприя (дн. Приморско) през залива Атлиман, а в с. Алан Кайряк (дн. Ясна Поляна) е бил разположен граничният пост.

След Берлинския договор (1878 г.) хиляди жители на Странджанския край напускат селата си и се заселват във вътрешността на България и покрай брега в освободените от турско и черкезко население имоти. През този период западат традиционните до тогава рударство и производство на дървени въглища. Четири семейства от странджанските села основават с. Кюприя на полуостров Кюпрюбурун през м. май 1878 г. През 1910 г. се провеждат първите общински избори, а с указ на Цар Борис III (ДВ от 1934 г.) селото е преименувано на Приморско. След присъединяване на териториите през 1913 г. нови заселници формират някои от сегашните населени места (Писменово). До средата на 20 в. поминъкът на населението се е характеризирал с дребно земеделие, скотовъдство, сезонна горска работа и добив на дървени въглища.

След първата световна война настъпва известно оживление и заселване на ново население по тези земи. През 1931 г. е основан днешния Китен в близост до крепостта „Урдовиза“, където бежанци от Източна Тракия построяват 14 малки къщи тип „шаронски“ по програма на французина Рене Шарон. Отдалеч къщичките са наподобявали китка и от 1932 г. селището носи името Китен (красив).

През 1939 г. в Приморско е построено пристанище, от което местното население е търгувало с Турция и Гърция, изнасяйки дървени въглища, дърва минни подпори и траверси. От 1922 г. до 1944 г. районът на Приморско и Китен е бил традиционен производител на траверси.

Обществено-икономическите и политически промени след втората световна война (индустриализация на страната и колективизация на селското стопанство) водят до миграционни процеси и обезлюдяване на района. Основна причина за трайното деградиране на селищната и инфраструктурна мрежа е въведения строг пограничен режим, ограничаващ търговските и икономически връзки с вътрешността на страната и съседна Турция.

Известно оживление и последвало ограничено развитие на курортното дело настъпва след 1957 г. с построяването на Международния младежки център и последвалото през 1962 г. обявяване на с. Китен за национален курорт.

От исторически интерес е възникването и развитието на останалите населени места на територията на общината: Ново Паничарево, Ясна поляна, Веселие и Писменово.

Село Ново Паничарево е основано през XIV век при голямо преселение на българи от Родопския край. Първото му име е Чинакчи (Паница) и се е намирало в местността Юртя. По-късно поради икономически причини и приема името Паничарево. След Освобождението с пристигането на много заселници от Странджанския край, през 1881 година се установява на ново място, където се намира и сега с наименованието Ново Паничарево.

Най-старото писмено сведение за село Ясна поляна (Айлан Кайряк) е намерено в данъчния регистър от 1488 година. От него личи, че в селото има само българско население. Такова то се запазва през целия период на османското владичество. След Освобождението тук се заселват и българи от Източна Тракия. Преименуването на село Айлан Кайряк на село Ясна поляна е основано на създаването на толстоистка колония тук през 1906 година.

От оригинални данъчни регистри, съхранявани в народната библиотека „Кирил и Методий“ става ясно, че през 1731 година в село Саръ Муса (Веселие) е имало 30 български къщи със 150 души, от които е събиран данък. Предполага се, че основателят на селото е някой си турчин на име Саръ Муса. По-късно тук се заселват семейства от махали до с. Кюприя (Приморско), едно-две семейства от Молдавия, а по-късно и от други Странджански села. През 1932 г. населението, на общо събрание решава да смени името на с. Веселие.

Село Писменово е създадено през 1913 година от преселници от селата Граматиково, Малко Търново, Кондолово и Заберново. Наричат го така, за да подчертаят, че са наследници на граматичите, учени, културни хора от село Граматиково и близките странджански села, които са се отличавали с висока образованост.

Съвременното развитие на общината е идентично на това на близките крайморски общини. Стихийното предприемачество и бумът на курортното строителство до голяма степен предпоставят изоставането и непропорционалното развитие на сектора „култура“. Свидетели сме на обезличаване и дори на унищожаване на културни ценности. Същевременно се наблюдава развитие на нови, нетрадиционни форми на културни изяви и събития, които обогатяват и добавят стойности за развитие на културния туризъм.

4.3.2. Недвижимо културно-историческо наследство

Обща част

От изложения в предходната глава исторически преглед става ясно, че територията е богата на исторически следи от дълбока древност до най- новата история на държавата ни. Изучаването им е започнало още след Освобождението и продължава в наши дни. Следва да се отбележи, че голяма част от обходените и описани обекти все още не са окончателно проучени, нямат заключителна оценка и за тях няма проведена процедура за придобиване на статут съгласно ЗКН.

Независимо от горното общият преглед на територията на общината безспорно доказва значим ресурс от недвижимо културното наследство (проучено и непроучено, с потенциал за висока стойност) . От гледна точка на познавателния туризъм, разкритите и придобили статут недвижими културни ценности могат да се групират най- общо в две основни групи: археологически и архитектурно-строителни, като археологическите от своя страна се обособяват като мегалитни и архитектурно-строителни от античността и средновековието.

Териториалното разположение на културните ценности (отразено на схема №) свидетелства за по-интензивно икономическо развитие по бреговата ивица и единични, фрагментарни следи от човешка дейност във вътрешността през античността и средновековието. В по-късната история картината се променя и значителен брой архитектурни недвижими културни ценности, предимно от периода на Възраждането и непосредствено след това (странджански къщи) са декларираны в населените места от вътрешността.

От регистрираните четири недвижими археологически културни ценности една е с категория „национално значение“ (Долмен „Змейова къща“ / 4 км. сев. от Приморско / ДВ, бр. 35/ 1965 г.), а останалите три с категория „местно значение“. Една археологическа недвижима културна ценност (Антично и средновековно българско селище – на 1,5 км югозападно от Китен) е декларирана със списък от 27.03. 1989 г.

Всички археологически недвижими културни ценности са собственост на държавата.

Със списък от 25.01.1977г., писмо № 3292 / 28.09.1976г., списък от 09.02.1979г. и писмо № 4216 / 15.12.1976г. на НИПК / НИНKH са декларираны две църкви (с. Ново Паничарево и с. Ясна поляна) две общински чешми и 25 частни жилищни сгради като архитектурно-строителните недвижими културни ценности от периода на Възраждането.

Недвижими културни ценности на територията на община Приморско

Статут на недвижими културни ценности притежават следните обекти, изброени по населени места:

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

№	Населено място	обект	Статут, документ	вид	категория
1	с.Веселие	Крепост "Малкото кале", 4 км източно	ДВ бр.35 от 1965г.	архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	местно
2	с.Веселие	Къща наследници Стоян Костадинов Узунов	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
3	с.Веселие	Къща на Кирил Минков Аджаров	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
4	с.Веселие	Къща на Недялка Иванова Кирова	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
5	с.Веселие	Къща на Иван Петков Дудев	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
6	с.Веселие	Къща на Стамат Георгиев Арабаджиев	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
7	с.Веселие	Къща на Янучка Попгеоргиева	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
8	с.Веселие	Чешмата до манастира "Св.св.Константин и Елена"	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
9	с.Веселие	Къща на Миленка Кирова Говедарова	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
10	с.Веселие	Къща на Яни Георгиев	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
11	с.Веселие	Къща на Костадин Стоянов Киров	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
12	гр.Китен	Крепост, м."Урдовица", на морския бряг	ДВ бр.35 от 1965 г.	архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	местно
13	кв.Китен гр.Приморско	Антично /II-III в./ и средновековно /XI-XII в./ българско селище, 1,5 км югозападно от квартала, на десния бряг на р.Куру чешме /Суша чешма/	Списък от 27.03.1989г.	археологически	

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

№	Населено място	обект	Статут, документ	вид	категория
14	с.Ново Паничарево	Къща на Страти Стефанов	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
15	с.Ново Паничарево	Къща на Стою Георгиев Кинчев	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
16	с.Ново Паничарево	Къща на Петко Стоянов Димитров	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
17	с.Ново Паничарево	Къща на Георги Иванов Петров	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
18	с.Ново Паничарево	Къща на Илия Михалев Търнички	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
19	с.Ново Паничарево	Къща на Жеко Николов Биволаров	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
20	с.Ново Паничарево	Къща на Мелехрени Петкова Мичева	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
21	с.Ново Паничарево	Къща на Иван Георгиев Чонгарски	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
22	с.Ново Паничарево	Къща на Керана Георгиева Терзиева	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
23	с.Ново Паничарево	Къща на Милка Иванова Генева	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
24	с.Ново Паничарево	Къща на Кулат Михалев Калоянов	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
25	с.Ново Паничарево	Къща на Георги Стоев Белчеванов	Писмо №4216 от 15.12.1976г.	архитектурно-строителен	
26	с.Ново Паничарево	Църква "Света Троица"	Списък от 25.01.1977г.	художествен	
27	гр.Приморско	Крепост Вълчаново кале, 5 км северно	ДВ бр.35 от 1965г.	архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	местно
28	гр.Приморско	Долмен Змейова къща, 4 км северно	ДВ бр.35 от 1965г.	архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	национално

№	Населено място	обект	Статут, документ	вид	категория
29	с.Ясна поляна	Къща на Жека Мавраганова	Писмо №4216 от 15.12.1976г.		
30	с.Ясна поляна	Къща на Тона Димитрова Кехатова	Писмо №4216 от 15.12.1976г.		
31	с.Ясна поляна	Къща на Стана Петрова Тофтисова	Писмо №4216 от 15.12.1976г.		
32	с.Ясна поляна	Къща на наследници на Недялко Андреев, дюкян и къща	Писмо №4216 от 15.12.1976г.		
33	с.Ясна поляна	Къща на Илчо Димов Илчев	Писмо №4216 от 15.12.1976г.		
34	с.Ясна поляна	Старата чешма в селото	Писмо №4216 от 15.12.1976г.		
35	с.Ясна поляна	Църква "Успение Богородично"	Писмо №3292 от 28.09.1976г. Списък от 0.02.1979 г.	архитектурно-строителен художествен	

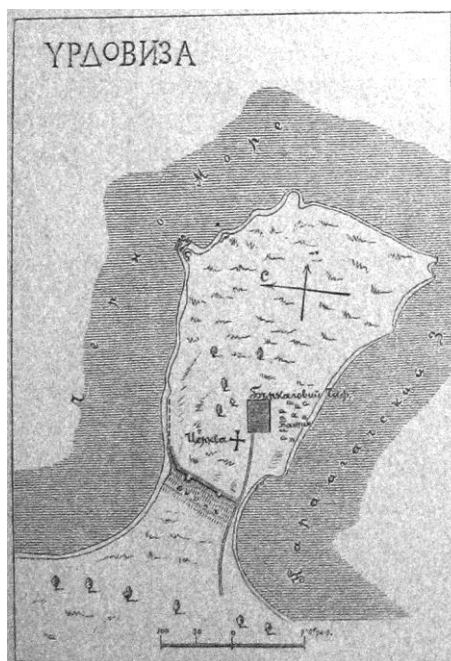
Описание на културните ценности

✓ **Тракийска крепост „Малкото кале“** – разположена на 4 км. Източно от с. Веселие и на около 3 км северозападно от влажната зона „Алепу“, върху най-високия едноименен връх. Била обитавана от траките през периода XI- I в. пр. н. е. Крепостта заема площ от 4 дка, като крепостната стена следва релефа на терена и включва в структурата си няколко големи скални образувания. Градежът е от ломен камък на суха фуга а на места употребените с по-голям размер камъни наподобяват т. нар. циклопски градеж, характерен за укрепленията от периода на микенската култура. Стената е с дебелина до 2.5 м. Входът е от югозападната страна през естествен скален процеп. Югозападно в непосредствена близост с крепостта е разположен некрополът. Крепостта е регистрирана като недвижима архитектурно-строителна културна ценност от античността и средновековието с категория „местно значение“ (ДВ бр. 35 / 1965 г.)

Разположението на обекта непосредствено над влажната зона Алепу предполага синхронно обитаване от датирания период и в ниските части, което налага комплексни бъдещи проучвания и в самата влажна зона и допълнителни по-мощни и задълбочени проучвания на територията на крепостта.

✓ **Крепост „Урдовиза“** - разположена на полуостров Урдовиза, Китен, регистрирана като недвижима архитектурно-строителна културна ценност от античността и средновековието с категория „местно значение“ – ДВ бр. 35 / 1965 г.

Полуостровът е бил обитаван още през V- IV в. пр. Хр. Крепостната стена е била изградена по времето на император Анастасий I (492- 518) в характерния за това време *opus mixtum* – пет редов тухлен пояс със спойка от хидрофобен хоросан (пълнеж от счукана керамика) се редува с каменна зидария през 1- 1, 5 м. височина. Крепостта е обхващала по всяка вероятност целия полуостров, но до сега е проучена само западната ѝ част с кули, стълба и протейхизма. Обектът е с голям потенциал за развитие на културен туризъм след цялостното му разкриване и проучване. Физическото състояние на разкритите части е задоволително. Достъпът и инфраструктурната осигуреност са на ниво, а разположението му на трасето на културно-историческия маршрут *Via Pontika* го определя като основен акцент в археологическото наследство на община Приморско и забележителен туристически обект от българското черноморско крайбрежие като цяло.

Скица на Карел Шкорпил (началото на 20 в.)

Схема на проучванията

Вътрешно лице на западната кула

Крепостната стена откъм полуострова и вход в кулата

Съществуват юридически и устройствени процедурни въпроси относно обособяването ѝ като самостоятелна, защитена по смисъла на ЗКН, археологическа културна ценност.

✓ **Антично и средновековно българско селище** – разположено на 1.5 км югозападно от Китен, на десния бряг на р. Куру чешме / Суха чешма/- декл. със списък от 27.03.1989г.

Обектът не е обозначен и достъпен.

✓ **Крепост „Вълчаново кале“** – разположена на 5 км северно от гр. Приморско – регистрирана като недвижима архитектурно-строителна културна ценност от античността и средновековието с категория „местно значение“ – ДВ бр. 35 / 1965 г.

Обектът не е проучван, извършвани са само археологически наблюдения и е събиран материал от повърхността. В Бургаския музей се пазят две миниатюрни глинени съдчета от ранножелязната епоха, открити от пещерняци между скалите на скалното образувание „Лъвската глава“. Материалите от крепостта датират от ранната желязна епоха, античността и средновековието. Може да се предположи, че построената вероятно в доримската епоха крепост е съществувала до османското нашествие. Прекъсванията на живота в нея през това време са били твърде кратки поради местоположението - изключително благоприятно от военностратегическа и стопанска гледна точка.

Крепостта е разположена на връх с височина около 100м, известен с името Вълчаново кале, на 2 км от устието на Ропотамо. Реката от устието до крепостта, чиито западни подстъпи умива, е широка 60-80 м и дълбока 8- 9 м, т. е. достъпна за сравнително големи кораби. В същото време дълбокият и тесен залив Св. Параскева достига почти до противоположния източен край на крепостта. Покрай Вълчаново кале минава на античния каменен крайбрежен път и точно под крепостта той пресича реката по единствения брод, нарече с турското „калдъръм гечит“. Крепостта имала изключително важно стратегическо разположение.

Запазената сега крепостна стена следва очертанията на платото на върха и заема площ от около 30000 кв. м. Градежът ѝ от ломен камък без спойка у нас обикновено се датира в предримската епоха.

Във вътрешността на крепостта се забелязват следи от зидове на постройки с правоъгълна форма. Те са градени с местен ломен камък по два начина - със суха зидария и с бял хоросан. Една от постройките е едноабсидна църква с дължина около 10,50 м и ширина 3,40 м.

От повърхността е събрано изобилно количество керамика, значителна част от която произхожда от ранното средновековие, и фрагменти от съдове със сграфито украса, характерна за XIII - XIV век.

✓ **Долмен „Змейова къща“** – разположен на 4 км северно от гр. Приморско, регистриран като недвижима архитектурно-строителна културна ценност от античността и средновековието с категория „местно значение“ – ДВ бр. 35 / 1965 г.

Долменът попада в границите на природната забележителност „Калето ~ Змейова къща“ - обявена със заповед № 4051 от 29.12.1973 г, като част от буферната зона на резерват „Ропотамо“. Той е чувствително повреден от иманяри. Няма обозначения и средата му е необлагородена.

Поглед към вътрешността

✓ **Църква „Св. Троица” , с. Ново Паничарево** – декл. със списък от 25.01.1977г. като художествена, недвижима културна ценност.

✓ **Църква „Успение Богородично” в с. Ясна поляна** – декл. с писмо № 3292 от 28.09.1976г. и списък от 09.02.1979 г. като архитектурно-строителна и художествено културна ценност.

✓ **Чешма и 8 възрожденски къщи в с. Веселие**- декларирани с писмо № 4216 / 15.12.1976 г., без предварителна категория

В границите на населеното място не бяха идентифицирани обекти, притежаващи признаци на културни ценности.

✓ **12 възрожденски къщи в с. Ново Паничарево** - декларирани с писмо № 4216 / 15.12.1976 г., без предварителна категория

✓ **Стара чешма и пет възрожденски къщи в с. Ясна поляна –**
декларирани с писмо № 4216 / 15.12.1976 г., без предварителна категория

4.3.3. Потенциал, познавателна и експозиционна стойност, инфраструктурна осигуреност, проученост

От горните описания на недвижимите културни ценности става ясно, че за по-голямата част от тях процедурата за окончателната им оценка и регистрирането им не е довършена (жилищните сгради и църквите във вътрешните села). Други не са проучвани (Вълчаново кале), а всички археологически обекти от списъка нямат определени режими (границы и предписания).

От извършените теренни обхождания, огледи и проучвания е установено наличието на множество археологически обекти (извън официалния списък) с признаци на културни ценности, за които не са започнати процедури за регистрирането им съгласно ЗКН.

Ето някои от тях:

✓ На брега на самия плаж на залива Св. Параскева стоят стените на кръстополна **църква Св. Параскева**, чието построяване от камък и хоросан се отнася към X - XI век. До 1980 г. тя е била почти запазена, като е бил паднал само зиданият ѝ купол. Днес стените ѝ са разрушени почти до основите.

Руините на църквата „Св. Параскева“

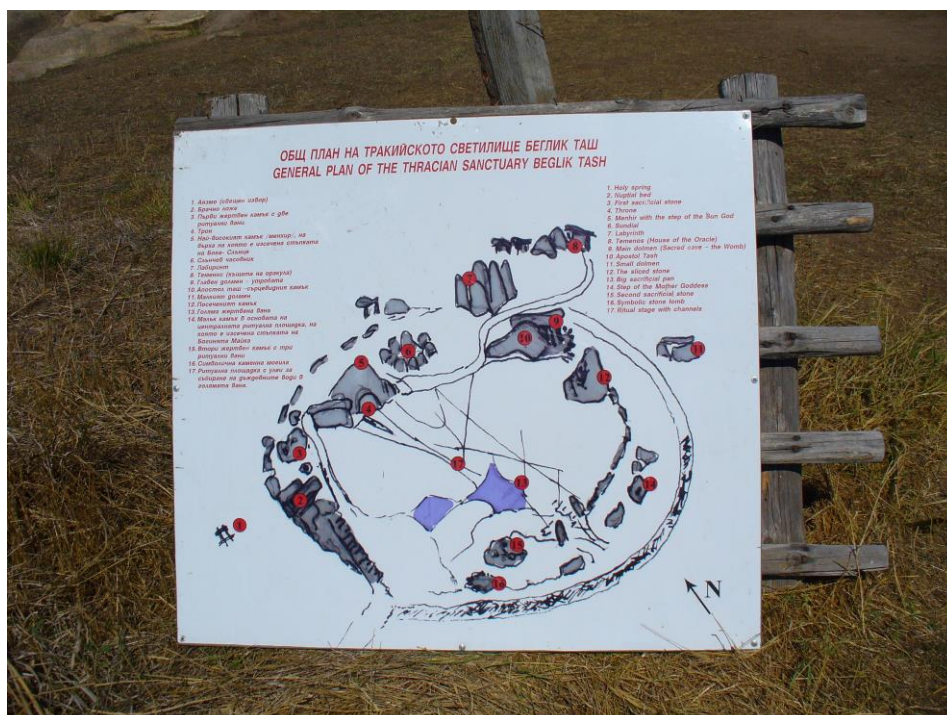
✓ **Крепост Маслен нос** (Зейтинборунското кале, Еля, Тера, Сира). Още в най-старите морски карти между Созопол и Урдовиза се нанася понякога пристанще Лалеа. Сигурно това е деформираното име на Еля, местното име на Маслен нос (Зейтин борун). С това име пристанището е споменато и в един гръцкоезичен препис на венециански портулан от XIV век.

Крепостта не е проучвана. Тук са извършвани само огледи , като последният е направен с LiDAR; съществуват кратки описания. Крепостната стена прегражда носа в най-тясната част, следи от стени по бреговете на носа не са забелязани. Те или са свлечени от ерозията, или брегът, който е висок и отвесен не е бил укрепен. Засега оттук липсват датиращи материали, но оловните щокове и средновековната керамика, открити в пристанището свидетелстват, че крепостта е била обитавана през античността, ранното и късното средновековие. В подветрената акватория до носа са открити десетки котви и много фрагменти от амфори - едно свидетелство за особено интензивното използване на пристанищния басейн.

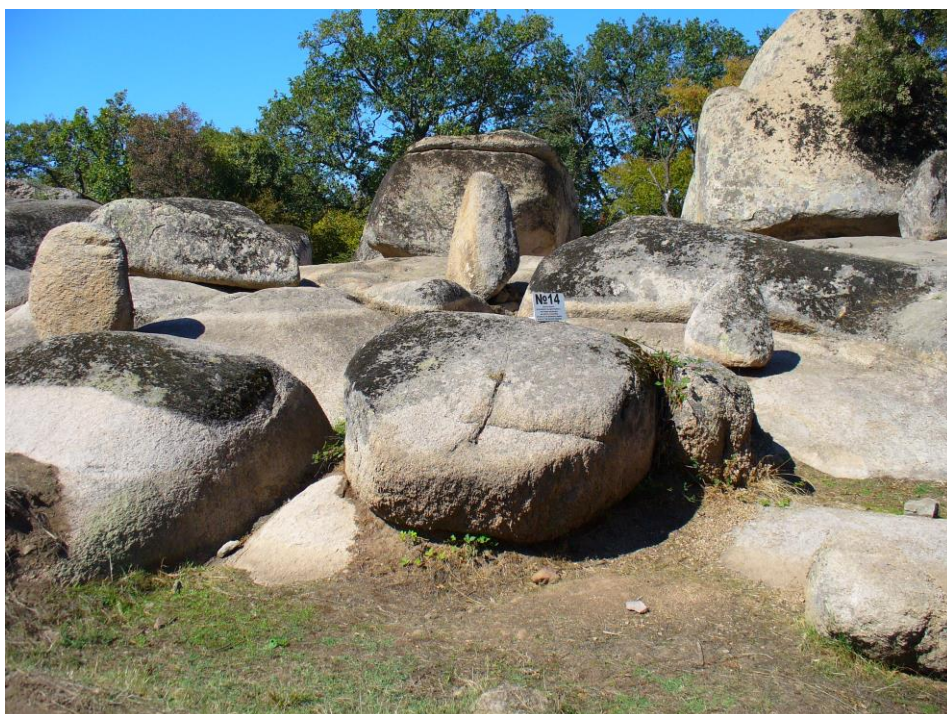
✓ **Пристанище Ватрухи** (или Ватерухи) се намира в залива Ватрухи (Жабата) северно от н. Коракия (Гарванът). При него са провеждани само подводни археологически наблюдения. Заливът е използван за убежище на кораби през античността и средновековието. Открити са каменни котви, оловни щокове, средновековни и съвременни железни котви.

✓ **Пристанище Херсонесос** (или Тера, Ориоспотамо, Падама, Св. Димитър) - пред устието на р. Ропотамо. Ая Димитрий (при устието на Ропотамо) се среща в османотурски документ от 1493 г. Останки и следи от голямото многовековно пристанище, което се е намирало точно пред устието на р. Ропотамо се откриват по цялото протежение на мислената права от края на моста пред устието до края на скалите в морето, т.е. най - вдадената част на н. "Св. Димитър". Цялото пространство около тази мислена ос е изпълнено с находки.

✓ **Тракийско светилище „Беглик таш”** - Разположено на платото на маслен нос, то е образувано от огромни гладки камъни и е най- старото намерено досега тракийско мегалитно светилище по нашето Черноморие и Югоизточна Тракия. Използвано е от края на бронзовата епоха (XIII в. пр. Хр.) до заселването на първите християни по тези земи. Големите скали, някои от които с височина до 9 м., са частично обработени от човешка ръка. Мястото е било обожествявано от древните траки, които са носели дарове за боговете, извършвали са ритуали и са го превърнали в светилище.

Общ план с описание на подобектите

Изглед от светилището

Освен изброените по-горе забележителни археологически обекти територията на общината е осеяна с множество мегалитни паметници, описани още от Карел Шкорпил (1925 г.), както и тракийски и елинистични некрополи, частично проучени и локализирани.

Като цяло недвижимите културни ценности са недостатъчно проучени и недостатъчно инфраструктурно осигурени. Липсват указателни знаци за насочване към

тях, по-голямата част са необозначени по места, липсва съпътстваща (обслужваща) инфраструктура (информационни бюра, специализиран транспорт, паркинги, кътове за отдих и др.,)

Територията на общината е приоритетно наситена с археологически културни ценности. Естествено и по- късните исторически периоди са представени от възрожденските жилищни сгради и някои църкви в селата във вътрешността. Недвижимото културно наследство като цяло притежава безспорно голям потенциал за развитие на културно-познавателен, конгресен и научен туризъм. Особено големи са очакванията от бъдещите подводни археологически експедиции и редовните, последователни, планирани сухоземни археологически проучвания на вече разкрити и идентифицирани обекти (Урдовиза, Вълчаново кале, крепостта на Маслен нос и др.)

Културно-историческото наследство на общината е обогатено от местни традиции и обичаи, които съставляват нематериалното културно наследство на региона, както и от съвременни утвърдени културни прояви, които допълват и разнообразяват културния календар на общината.

По значими обичаи и културни прояви:

- ✓ традиционно производство на дървени въглища от ромски катунари
- ✓ ежегоден фестивал на народното творчество; фолклорен фестивал „Атлиманска огърлица”
- ✓ ежегодно състезание по риболов
- ✓ национално Оф Роуд състезание
- ✓ ежегодни пленери в с. Ясна поляна – по дървопластика и за детски рисунки
- ✓ ежегоден фестивал по спортни танци
- ✓ празник на гр. Приморско – 24 май.
- ✓ музейна сбирка “Българската Ясна поляна” за последователите на Толстой в с. Ясна поляна.
- ✓ музейна сбирка „Историческо развитие на гр. Китен” и резултати от подводна археологическа експедиция

Община Приморско е един от изпълнителите (съвместно с още четири общини) на европроекта по ОПРР „Магията на древността и красотата на природата от Бургаския залив до Странджа”.

4.3.4. КИН – ресурс за устойчиво развитие; влияние върху общото икономическо развитие; проблеми на КИН

Безспорно културно-историческото наследство на общината е значим ресурс за устойчивото ѝ развитие. Уникалността на тази територия се определя от хармоничната симбиоза между ценни недвижими културни паметници и природна среда с изключително висока стойност. Това единство е неоценимото местно (а и национално) богатство, което управлявано, съхранявано и развивано умело е в

състояние да осигури едни от основните източници за устойчиво развитие на общината.

Защитени територии по ЗЗТ :

- ✓ **резерват „Ропотамо“** (резерват „Аркутино“, Змийски о-в, о-в Морски пелин, лонгозни гори, устието,, скално образувание „Лъвската глава“)
- ✓ **местност „Маслен нос“** (част от буферната зона на резервата)
- ✓ **блатото – лиман „Алепу“ и пясъчни дюни**

Както бе посочено по- горе в тези защитени територии са разположени значим брой недвижими археологически културни ценности, отбелязани в картния материал.

Основно проблемите на културното наследство на територията на общината се формират от :

- ✓ липса на цялостна устройствена стратегия за проучване, опазване и социализиране на културното наследство
- ✓ слаба проученост на археологическите ценности
- ✓ недостатъчна инфраструктурна осигуреност
- ✓ слабо популяризиране на наследството
- ✓ недостатъчна информационна обозначеност
- ✓ недобро физическо състояние на по-голяма част от недвижимите културни ценности
- ✓ физическо заличаване на архитектурно-строителни културни ценности (с. Веселие)

Необходимо е бъдещото развитие на територията на общината да се ориентира към интегрирано и балансирано развитие на система КУЛТУРА, както по отношение на тематичната насоченост, така и в териториален аспект. Анализа на потенциала показва съществени възможности както за развитие на нови форми на културен туризъм и активен културен живот, така и за териториално преразпределяне на дейностите във връзка със съвременните тенденции и нови нормативни изисквания. От съществено значение е развитието и обогатяването на връзките на крайбрежието с вътрешността на територията, притежаваща безспорен потенциал, както от материално, недвижимо, така и от нематериално културно наследство. Този подход ще създаде по-разнообразен и по-богат туристически продукт и ще повиши атрактивността на ресурса за привличане на повече инвестиции.

4.4. Прогноза

4.4.1. Цели на ОУПО – КИН

Основна цел е набелязване на стратегически насоки за разработване, опазване и управление на културното (и природно) наследство като уникален ресурс за приоритетно развитие на културния и близки форми на специализиран туризъм на територията на общината. В тази връзка планът е основа за формиране на ефективна

устройствена политика, насочена към интегрирано и балансирано развитие на системата.

Свързани с основната цел са и :

Да структурира приоритетите (за прогнозния период на ОУПО) в развитието на системата.

Да предложи конкретни дейности за етапно реализиране на плана.

Да предложи подходящи форми за управление на дейностите.

4.4.2. Пространствено развитие, приоритети, насоки за интегрирано опазване на КИН

Територията на общината следва да се разглежда като единен пространствен модул с различна наситеност и концентрация на културни и природни ценности в отделните си зони. Изключителното разнообразие и високата културна и научна стойност на отделните обекти предполага специфичен, диференциран подход към тяхното социализиране и структурирането им в подходящи тематични, направления, зони и маршрути.

Естествено, крайбрежната зона, населявана от дълбока древност е и най-богата на културно-историческо наследство, което налага приоритетно насочване на усилията за нейното специализирано, задълбочено бъдещо проучване и обособяването ѝ като зона със специфични функции и режими на ползване. Тя следва да обхване както ивици от сушата с голяма концентрация на недвижими археологически културни ценности, така и прилежащата акватория с доказани, предполагаеми и набелязани за предстоящи подводни проучвания обекти. Препоръчително е ограничаване на строителството в крайбрежната зона и насочване на инвестициите за инфраструктурни, обслужващи и рекреационни дейности, обвързани с развитието на културния, научно-познавателния и конгресен туризъм.

Вътрешността на територията съдържа съществен потенциал за развитие на системите „Отдых” и „Туризм”, следва да предложи различни, допълващи крайбрежните, но също така специфични функции и режими за ползване. Предвид естеството на недвижимите културни ценности, в тази зона могат успешно да се развият т. нар. „Селски туризъм”, активен, пешеходен туризъм, събитийен туризъм, свързан с традиционните културни и спортни прояви и др.

Тези обособени зони с висока наситеност на недвижими културни ценности са интегрирани със защитените природни ценности и като неделимо цяло, допълвайки се и обогатявайки се взаимно ще гарантират устойчивото развитие, както на системата „Отдых и туризъм”, така и на системите „Култура”, „Образование” и „Обитаване”.

Като акцент в археологическото наследство, с голям потенциал в територията се очертава полуострова и крепостта „Урдовиза” в Китен, не само поради високата си културно-историческа и научна стойност и очаквани богати резултати от предстоящите проучвания, но и поради благоприятното си разположение и изградена инфраструктура и материална база.

Пространствените и тематични връзки на отделните обекти и исторически зони следва да се обвържат с културните маршрути от по-високо ниво:

- ✓ Културните коридори на Югоизточна Европа
- ✓ Via Pontika
- ✓ Крайбрежната укрепителна система и пристанищата от Античността и Средновековието

- ✓ Подводни археологически обекти по българското Черноморие
- ✓ Мегалитните паметници на културата в Странджа
- ✓ Южнобългарската дървена къща от Възраждането

Програмни задачи:

◆ Подготовка и създаване на единен информационен и посетителски център с база данни за обектите на недвижимото културно наследство на територията на общината. **Избор на материална база, или проектиране и изграждане на нова.**

◆ Инициране на актуализация на списъците с недвижими културни ценности и провеждане на процедури за регистрацията им по смисъла на ЗКН (със съответните режими). Изготвяне на карта на недвижимото културно наследство – проучено и подлежащо на проучване.

◆ Изготвяне на етапен план за проучване, опазване и социализиране на обектите на недвижимото културно наследство в контекста на развитието на останалите системи.

◆ Изготвяне на устройствена концепция за трасиране и развитие на локални туристически маршрути със специфична тематика: исторически период, научна и културна област, познавателна насоченост, изследователска насоченост (научни експедиции, стажове на специализанти и др.), атракции и спорт (подводни маршрути, круизи, фестивали, пленери и др.) и обвързването им с туристическите маршрути от по-горно ниво.

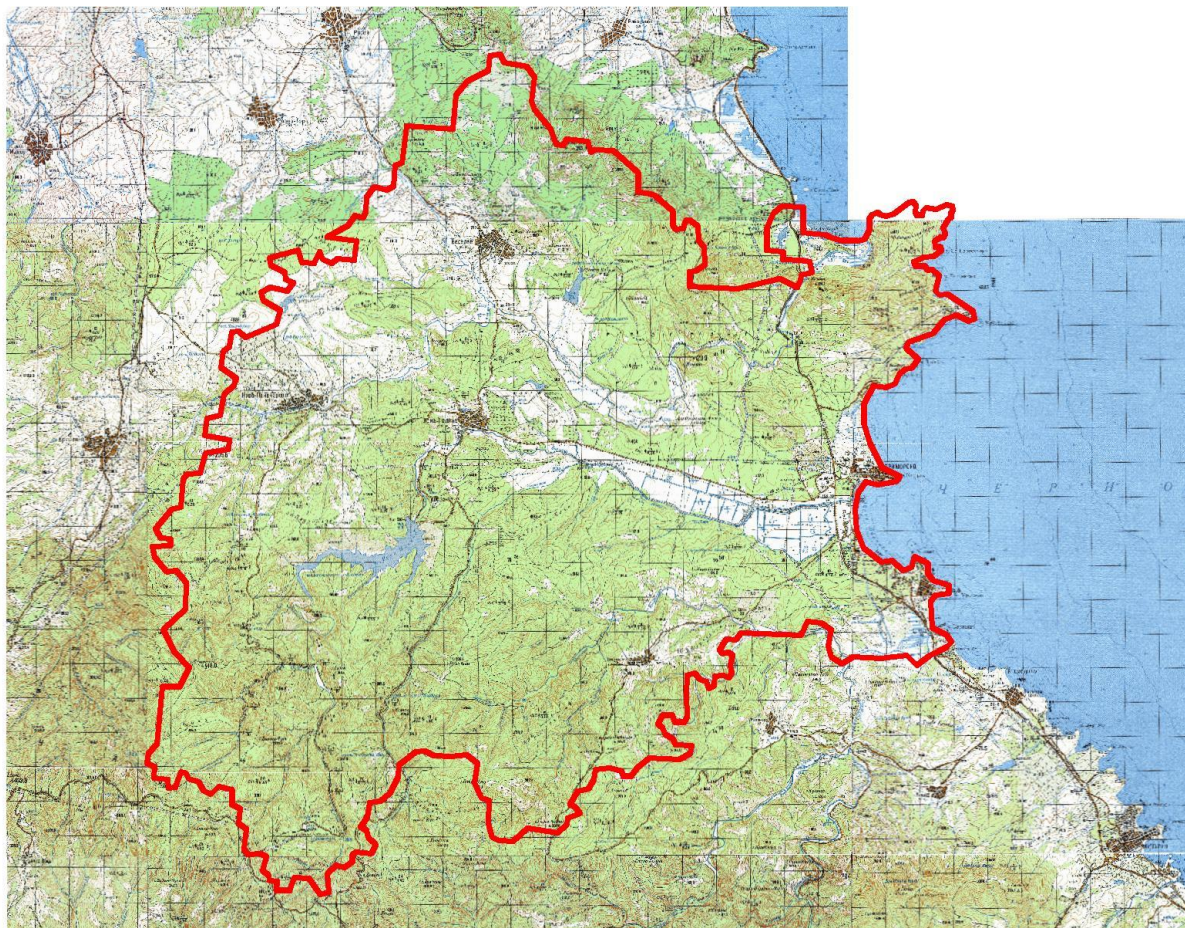
◆ Планиране и изграждане на мрежа от вторични посетителски информационни центрове за нуждите на културния туризъм – специализирани или комбинирани с други подобни (музейни сбирки, читалища, посетителски центрове в природни ценности и др.)

◆ Подобряване на достъпа и инфраструктурната осигуреност на културните центрове, обвързано с изграждането и развитието на туристическите маршрути.

◆ Проектиране и изпълнение на единна, естетизирана информационна, сигнализационна, рекламна и охранителна система за трайно обозначаване, трасиране и физическо опазване на недвижимото културно наследство. Разработване на пилотни проекти за стратегически и застрашени обекти за консервация и адаптация с оглед тяхното опазване и подходящо интегриране в съвременната градска или защитена природна среда.

5. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

5.1. Анализ на най-важните природни геокомпоненти и фактори обуславящи рекреационния потенциал на ландшафтите в териториалния обхват на община Приморско

АНАЛИЗ НА АБИОТИЧНИТЕ ЛАНДШАФТНИ КОМПОНЕНТИ

Геоложка основа и подпочвен субстрат

Основните скали, изграждащи района на Община Приморско са образувани през различни геоложки епохи. Представени са предимно от черупчести варовици и дребнозърнести варовити пясъчници. Широко са застъпени и формациите от горнокредни сенонски седименти, които са представени от мергели и андезитови туфи. Макар и хоризонтално отложени, варовитите скали са напукани и разломени. Под тях се показват вулкански туфи, брекчи и типични лавови скали, но преобладаващи от лимана на Дяволска река до този на Караагач (Китенска река, Брестница) са варовитите скали. Всички те са покрити с изветрителна покривка, върху която са развити горски почви. Хоризонтално отложените варовити скали са определили и равнинния релеф. От напуканите и разломени скали в района, под въздействието на

морските вълни, преобладаващият североизточен вятър и прибрежните течения са се образували система от малки полуострови и заливи с фини пясъчни плажове.

Хидроложки условия

Водният потенциал на района се формира от повърхностните и подземните води. Водоносните хоризонти са формирани основно в алувиалните терасни образувания на реките: Ропотамо, Дяволска река, Росенска река, Церовска река, Китенска река, Дуденска река и Писменска река. Общо водните течения и водните площи на територията на община Приморско заемат площ 6613,517 декара, което представлява 1.89% от площта на общината.

Подпочвени води. В хидроложко отношение сравнително добре е изучена терасата на река Ропотамо. Тук съществуват добри условия за акумулиране на подземни води под формата на безнапорен приток на пресни и слабо солени подземни води със статично водно ниво на дълбочина 2.0 до 3.1 метра. Ресурсите на потока се изчисляват на 99 куб.дм/сек. Подземните води от терасата на река Ропотамо с малки изключения са пригодни за питейно, техническо и селскостопанско водоснабдяване, както и напояване. Експлоатационните ресурси на потока от терасата на река Дяволска възлизат на 8 куб. дм/сек.

При сондажи, проведени през 1951 година на река Росенска в землището на село Веселие се разкрива подземна река със значителен дебит. През 1952 година е направена помпена станция на 1 километър от селото и с тази вода са водоснабдени село Веселие, село Росен и село Ново Паничарево.

Грунтовете води се подхранват от атмосферните и повърхностните води. Нивото им е ограничено от развитието на грунда и се колебае под влияние на вертикалното движение на влагата в зоната на аерация. В зависимост от формите на терена нивото на грунтовете води варира в границите от 0.00 до 3.00 м. Те са формирани главно в пясъчните хоризонти и тези на блатните глини и се подпират на изток от морето. Целият този водоносен комплекс се дренира от блатото “Стамopolу” на север през пясъчната коса от морето на изток. Водите на блатото са слабо засолени.

Реки. В централната част на територията на община Приморско протича река Ропотамо. Тя се образува от сливането на малките рекички Росенска и Церовска. Долното течение на реката на разстояние 6 до 8 километра е много бавно, тихо и дълбоко с ширина на коритото от 15 до 60 метра. В тази част реката е плавателна за малки лодки. Водата почти до местността “Долап гечим” е солена под влияние на морските приливи и отливи. Модулът на оттока във водозбора на устието е сравнително благоприятен – 5.9 литра/сек/кв.км. Водният режим на река Ропотамо е неблагоприятен за стопанска дейност, защото водната маса преминава през зимата, а през лятото водните количества са минимални – 0.072 куб.м/сек.

През територията на община Приморско преминават и по-малките реки: р. Дяволска, р.Росенска, р.Церовска, р.Дуденска, р.Писменска и р.Караагач (р.Китенска), които представляват интерес основно за развитието на туризма, за опазване на биологичното равновесие и разнообразие, за водоснабдяване и напояване.

Блата . В ниските части на Странджанското крайбрежие на юг от Созопол са образувани 3 блата отделени от морето с пясъчни валове. Едно от тях е Дяволското блато. Дяволска река се влива в Дяволското блато и после отново получава водите си от него и при устието си става малко по-пълноводна и дълбока около 2.50 м. Блатото, чието дъно е под морското равнище има максимална дълбочина 3 м, измерена в най-южната му част, която наричат “дяволското място”. Едноименният залив, който образува реката и блатото имат лиманни белези (тресавища, обрасли с тръстика, папур и саз). Тук се лови предимно илария, шаран, блатен кефал, черна мряна, бяла риба.

В резултат на младото потъване на крайбрежието, приустиевите части на река Ропотамо и река Дяволска са удавени. Техните лимани са отделени от морето с пясъчни коси.

Типични лагуни за странджанското крайбрежие са: Алепу, Аркутино и Стамополу. Това езерно образование и свързаните с него влажни зони придават характерен, неповторим облик на ландшафта. Блатото е гъсто обрасло с блатна растителност и бреговете му не са ясно очертани. Дълбочината на блатото не надвишава 1 метър, а дъното му е покрито с дебел слой тиня. Установено е, че при силни щормове морската вода навлиза в пределите на блатото и водата му слабо се осолява.

Язовири. На територията на общината има един язовир (Ясна поляна) със завирен обем 35 милиона кубически метра и един микроязовир (Ново Паничарево) със завирен обем 1.9 милиона кубически метра.

Язовир “Ясна поляна” събира водите на река Дуденска, която извира от Странджа планина, недалеч от село Дуденово.

Към този основен източник с помпени станции се прехвърлят в язовира водите и на река Зеленковска и на микроязовира в село Ново Паничарево, който се пълни от река Церовска.

Язовирът е основният снабдител с питейна вода на Южното черноморско крайбрежие с дебит 0.3 куб.м/сек през зимата и до 1 куб.м/сек през лятото.

Море. Природна даденост с доминираща роля за развитието на общината има Черно море. Основно преимущество на крайбрежните води е тяхната чистота, както и по-високата им температура (с 1-2 градуса) в сравнение с водите на северното Черноморие.

Друг благоприятен фактор е ниската соленост на Черно море – 18 промила, както и слабо изразените приливи и отливи, а също така и липсата на опасни обитатели.

Минерални извори. В околностите на обекта има и минерален извор, който се намира близо до къмпинг “Атлиман”. Водата идва от дълбочина 700 метра. Той е канализиран и с установен химичен състав (нитрати, хлориди - 277 мг/куб.дм). Водата на този извор се използва предимно за пиене.

Релеф

Релефът в района на Приморско, както и в останалите части на геоморфоложката област на странджанското черноморско крайбрежие е уникален с

разнообразието и красотата си. Характеризира се със смекчената рязкост на морфоскулптурата, плавната заобленост на формите и изключително силното разчленение на бреговата зона. Сред неговите забележителности особено се открояват плажните му ивици. По размера на плажовете, отнесени към общата площ на територията, община Приморско е с най-добър показател, сравнен с останалите крайморски общини на Бургаска област. Богатството на релефните форми се увеличава и от пясъчните дюни.

Територията на района на община Приморско се характеризира със съчетаване на равнинен, хълмист и нископланински релеф, разчленен от красиви речни долини и разнообразни брегови форми и плажни ивици. Ясно се очертават две основни структури с характерните за всяка една от тях хоризонтална и вертикална разчлененост:

- а) ниска крайбрежна зона;
- б) полупланинска зона във вътрешността на Странджа планина.

Релефът в землищата на градовете Приморско и Китен е равнинен, а около селата Писменово, Ясна поляна, Ново Паничарево и Веселие е хълмист и нископланински и е характерен с дълбоки долове и стръмни откоси с надморска височина до 40 метра.

Крайбрежната зона се характеризира със заоблени форми и красиви и широки плажни ивици. Основните особености на релефа, които са и от първостепенно значение за туризма, са живописните заливи.

Средната надморска височина на община Приморско е 16 метра. Южно от устието на Дяволска река са разположени плажовете "Приморско-юг" и плажът на ММЦ - Приморско които са сред най-големите плажове на Черноморието южно от Бургас. ММЦ Приморско разполага с пясъчен плаж с обща площ от около 86 000 кв.м, който включва и красиви пясъчни дюни. Дължината на бреговата му ивица е 940 м. От западната си страна плажът е ограничен от обслужващ асфалтов път. На север достига до плажа "Приморско-юг" и после – до устието на р.Дяволска, а на юг - до началото на скалистия бряг, където сега съществува горски масив.

Климат

Обектът принадлежи към климатичния район на Странджанското Черноморие от черноморската климатична подобласт на Континентално-Средиземноморската климатична област.

Климатът на района се формира под континенталното влияние от север и запад, черноморското влияние от изток и средиземноморското - от юг. Други важни фактори, за формирането на изключително благоприятните климатични условия са малката надморска височина и високата лесистост на Странджа планина.

Климатът на района е преходноконтинентален със силно изразено черноморско и средиземноморско влияние, характерен с мека и къса зима и продължително и прохладно лято. При надморска височина средно 16 метра, атмосферното налягане при нормални условия се движи от 712 до 783 мм. Средната годишна температура през последните 10 години е 13.4 °С, а годишната температурна амплитуда в района е

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

една от най-ниските в страната – 19 °С. Средната юлска температура е 23-24 °С, а средната януарска не пада под 2°С. Абсолютният минимум е през февруари – минус 17.8°С, а абсолютният максимум е през юли - 36.8°С.

абсолютни максимални температури на въздуха

мес.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год.
°С	8.3	9.0	24.8	28.2	31.5	34.2	36.8	32.3	32.6	29.8	26.0	19.5	36.8

абсолютни минимални температури на въздуха

мес.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год.
°С	-	-	-	-1.3	2.4	8.2	11.6	10.8	3.6	0.5	-7.6	-	-
	16.7	17.8	12.4									13.1	14.8

Най-горещия месец е август. Най-студен месец е февруари, като зимата в района е мека и дните с отрицателна температура са 17-18. В района на обекта не се наблюдават характерните за вътрешността на Странджа мразове през зимата.

средни и крайни дати на последен пролетен и първи есенен мраз и средна продължителност на свободното от мраз време

пролетен мраз			есенен мраз			средна продължителност на свободното от мраз време
най- ранна дата	средна дата	най- късна дата	най- ранна дата	средна дата	най- късна дата	253
24.03.	31.03.	06.04.	15.09.	10.12.	29.12.	

Средномесечната температура на въздуха през зимата е над 0°С. Пролетта е хладна поради климатичното влияние на Черно море, но за сметка на това късните пролетни мразове са рядкост. Средната температура за април е 10,5 °С. Лятото е слънчево и топло, със средна дневна температура 27°С и с освежаващ вятър през деня и сравнително високи нощни температури.

средномесечна температура на въздуха

мес.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год.
°С	2.4	2.6	5.2	9.9	15.2	20.0	23.0	22.8	19.6	14.4	9.7	4.6	12.4

Средната дата на устойчиво задържане на температурата на 10°С, когато започва вегетацията е на 10-15 април, т.е. около 10 дни по-късно отколкото във вътрешността на страната. Това се дължи на морското влияние, което намалява пролетните температури и увеличава есенните.

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

От месец май до месец октомври има слънцегреене с продължителност 1700 слънчеви часа. Действителната му продължителност е 2094 часа за година, като максимумът е през юли – 317 часа, а минимумът е през декември – 67 часа.

слънчево греене

мес.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год.
часове	84	90	120	163	219	260	317	297	222	164	91	67	2094

По сезони разпределението е следното: зима – 332 ч., пролет – 502 ч., лято – 874 ч., есен – 386 ч. Нивото на топлообмен е много високо и е обусловено от бризовата циркулация.

Есента е значително по-топла от пролетта и поради затоплящия ефект на морето октомври е със средна температура 15 °С. Максималните температури рядко надминават 32-33 °С, което е благоприятен фактор за летния морски туризъм.

Максимумът на облачността е през ноември-декември. Броят на дните с мъгла е по-голям от средния за страната.

Валежите имат есенно – зимен максимум и летен минимум, като годишната им сума е 500 литра на квадратен метър. Това е по-малка стойност отколкото средната за страната. Районът на Приморско през лятото е най-засушливият район в страната. Снежната покривка е краткотрайна със средна продължителност 15–17 дни и дебелина 5–10 см.

валежна сума

сезон	пролет	лято	есен	зима
мм	112	104	133	469

относителна влажност на въздуха

мес.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год.
%	83	82	79	78	79	77	73	74	75	79	81	84	79

Високата влажност на въздуха компенсира засушливия характер на района.

Преобладаващите ветрове са с посока северозапад, като постоянната бризова циркулация през топлото полугодие смекчава големите летни горещини и носи влага от морето. Най-силни по скорост са ветровете духащи от север и североизток, а по честота – от север.

средна скорост на вятъра

мес.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год.
м/сек.	3.8	3.8	3.9	3.3	3.1	3.1	3.1	3.1	3.5	3.7	4.0	3.6	3.5

През топлото полугодие преобладават североизточните ветрове, а през останалата част от годината – северните.

разпределение на вятъра по посока

посока	E	NE	N	SE	S	SW	W	NW	тихо
%	23.0	18.4	10.1	4.4	11.9	11.0	9.4	10.8	8.6

Добрите климатични условия, съчетани с особеностите на релефа- затворените заливи, предполагат спокойно море през по-голямата част от летния сезон. Неблагоприятни са силните дъждовни и гръмотевични бури в края на летния сезон, обикновено в края на август и септември.

Почви

Почвите на територията на община Приморско се характеризират с голямо разнообразие. В равнинната част и в долинните разклонения на реките преобладават канелено-горски, алувиално-ливадни и скелетни почви. В хълмистата и полупланинска част са налице светлосивите и тъмносивите горски почви. Западно от град Приморско са регистрирани от средно до силно ерозиран почвени участъци (фиг. 1.).

Обработваемите земи са със сравнително добра плодородност за което свидетелствуват добивите от основните селскостопански култури, които са близки до средните в страната.

Наличието на тези почви, в съчетание с климатичните условия и релефа благоприятстват за развитието на картофопроизводството, овощарството, лозарството, отглеждането на гъби, билки и диворастящи плодове. В долинните разширения може да се отглежда царевица, ръж, овес и зеленчуци.

Фиг. 6.1. Фрагмент от почвената карта на България обхващащ територията на общината и околните територии.

В териториалния обхват на Община Приморско преобладават типичните канелени горски почви, леки и средни пясчливоглинести по механичен състав. Почвите са дълбоки, слабо до средно каменливи. Типът горско месторастение е $C_{1,2}$, т.е. сравнително богато и свежо до сухо.

почвен профил

	А хоризонт	В хоризонт
хумус	1.44 - 6.76%	0.24 - 1.78%
глина	9.00 - 54.64%	11.25 - 69.16%
общ азот	0.073 - 0.350%	0.025 - 0.078%
усвоим фосфор	1 - 20 мг/100 г почва	0 - 13.5 мг/100 г почва
реакция	Ph 3.5 - 6.5	Ph 3.6 - 7.26

Почвите имат добре оформен и средно мощен профил. Хумусният им хоризонт е тъмно канелено кафяв и добре оструктурен. Преходно-илувиалният хоризонт е добре изразен с червенокафяв, кафявочервен и по-рядко канеленожълт цвят. Той е плътен и

има буцесто-призматична структура. Механичният състав е леко песъчливо-глинест до леко глинест. Структурата на хумусния хоризонт е зърнесто-троховидна, а в дълбочина – призматична. Притежават добро естествено плодородие.

В териториите, които попадат в непосредствена близост с Дяволското блато, както и с другите заблатени крайморски терени има алувиални наноси с песъклив и глинесто-песъклив механичен състав.

В самата крайбрежна ивица покрай морския бряг почвите са неокултурени и окултурени пясъци.

АНАЛИЗ НА БИОТИЧНИТЕ ЛАНДШАФТНИ КОМПОНЕНТИ

Растителност

Територията на община Приморско попада в Тракийско-Странджанската физикогеографска област.

Растителното разнообразие в района на Приморско може да бъде разделено на два основни дяла – растителност в Странджанската част на района и растителност в Южнопричерноморската част.

В Странджанската част (Черноморските дялове на Странджа планина) се срещат различни видове дъбове, мизийски и ориенталски бук, келяв габър, цер, драка, клен, бряст и червена хвойна. Има и изкуствени насаждения от бял и черен бор.

Характерен тип растителност за Южнопричерноморската област са заливните гори – лонгози, които представляват смесени широколистни гори, предимно от благун, полски бряст и остролист ясен, между които се развиват клен, габър, дива круша, дива ябълка, летен дъб и много лиани: повет, дива лоза, скрипка.

За пясъчните плажове и дюни е характерна псамофилна растителност: крайморски ветрогон, млечка, морска горчица, пясъчна метличина, вълмо, приморска люцерна, пясъчен ечемик, пясъчна псама. По-навътре в крайбрежието се срещат глог, къпина, драка, които представляват преходна растителност към горския пояс.

Пясъчната лилия, която се среща по пясъчната ивица на Аркутино и до устието на река Ропотамо е терциерен реликт и защитен вид.

В блатото Аркутино сред водната и блатна растителност включени в Червената книга или защитени видове са: бяла и жълта, безкоренчеста волфия и блатното кокиче. Други защитени видове са ефедрата и морския пелин, които са лечебни растения.

Районът на Община Приморско е характерен преди всичко с естествена широколистна растителност. Основните растителни видове, които създават облика и сред които е разположена голяма част от курорта, са различните видове дъб, като благун, горун, цер, и техните спътници ясен, бряст, клен, явор, келяв и обикновен габър. Преобладаващата част от горските съобщества са изградени именно от тези видове. Съществуват и изкуствени насаждения от бял и черен бор. Среща се също така дрянът, а главно около залива Караагач има значително залесяване с топола. Устието на река Караагач (Китенска река) е обрасло с блатна тръстика, върба, а по

стръмния клиф към Южния плаж се среща дива лоза. От странджанската растителност се срещат определени видове растения, чието виреене е обусловено от климатичните влияния на морския тропик, като храстовидното субтропично растение пърнар (*Quercus coccifera* L.), красивото вечнозелено растение странджанска зеленика (*Rhododendron ponticum* L.) и др.

Релефът на района и неговата специфика са обусловили редуване на различни типове микроландшафти, характерни с растителни комплекси с подчертана физиономичност – тези на пясъците, на скалните и на блатните терени, на хидротермичните и на мезотермичните горски насаждения на Странджа.

Псамофитен горскорастителен комплекс: първи етаж: единични възрастни дървета от смокиня (*Ficus carica* L.) и бяла топола (*Populus alba* L.), тополови култури (*Populus x euroamericana* Dode), а в долинните части на релефа – дървесни видове характерни за лонгозния тип гора: летен дъб, лонгозен и полски ясен и бряст.

Естествената растителност върху пясъците е сравнително богата, а растителните комбинации – забележителни с доминирането на високодекоративни видове. Част от тревистото растително съобщество в м. “Пясъка” е понастоящем природна забележителност “Пясъчни дюни - младежкия център” с площ 21.00 хектара, обявявана със Заповед No.2109 от 20.12.1984 г. на МОСВ. В неговия състав се намират следните видове: псама (*Amophila arenaria* Link.), пелин (*Artemisia maritima* L.), миск (*Jurinea kileae* Azn.), марсдения (*Marsdenia erecta* Mb.), пясъчна лилия (*Pancratium maritimum* L.). Обликът на растителното съжителство се определя от пясъчната лилия. Най-често тя се съчетава с миска, но проявява толерантност и към останалите растения, в резултат на което са образувани сложни, смесени и широкоразпространени естествени композиции с мозаечен строеж. Типични са района и видовете жълт лен (*Linum tauricum* L.) и тръстика (*Phragmites communis* L.), които образуват съседни, но чисти растителни съобщества с рязко очертани граници между тях. Причина за развитието на тези видове в чисти групировки би трябвало да се търси единствено в по-големите екологични различия на растежната среда. В по-влажните места на големите самостоятелни съобщества се среща ендемична форма ирис (*Iris melitae* Jka). Естествените групировки на тези растения имат твърде трайни белези поради това, че тук те са образувани пряко от типологическата нееднородност на терена.

Растителните композиции на крайбрежните пясъци на устието на Дяволска река са представени от видовете на семейство макови: жълт мак (*Glaucium flavum* Grautz) и полски мак (*Paraver hybridum* L.). Първият от тях е монодоминантен вид с голяма пластичност по отношение на условията на месторастене.

Растителните комплекси разположени върху скални терени се състоят от високодекоративни видове, смесени дифузно с други от сухоливадните съобщества. Между най-характерните и високо декоративни растения са естествено растящият алисум (*Alyssum saxatile* L.), консервативният ендемичен вид лале (*Tulipa orphanidea* Heldr), гониолимон (*Goniolimon tataricum* L.), ружа (*Altea rosea* L.), челебитка (*Nigella damascene* L.), тлъстика (*Sedum acre* L.), плюскавиче (*Silene compacta* Horn.), статице (*Statice gmelinii* L.) и морски копър (*Critmummaritimum* L.). Някои от изброените

растения се развиват дори върху издълбаните от вълните морски площадки и стръмно вдълбаните вълноприбойни коридори и тераси на лъжефиордния бряг северно от град Приморско. Доминиращ по разпространение е жълтият алисум, а по декоративна стойност – ендемичното лале. Растенията от скалистите терени са малък брой видове, но поради по-големият процент на покритие имат съществено значение не само като декоративни, но и като почвопокривни и почвообразуватели.

Растителните комплекси на блатните и заливаеми терени се явяват в периферните части на Дяволското блато и приустиевите терени на Дяволска река, както и на редица други места в района на Приморско (лагунните образувания Аркутино и Алепу, устията на река Ропотамо и река Караагач и прилежащите им формации от лонгозни гори). В тези територии се осъществява съседство на три контрастни ландшафтни типове (псамофитен, блатен и горски) стимулирано от т.н. екологически микросъвместимости. Блатният микроландшафт се характеризира с растителни съобщества, съставени от следните по-забележителни видове: кисела трева (*Cyperus longus* L.), блатен ирис (*Iris pseudoacorus* L.), водна лилия (*Nimphaea alba* L.), бърдуче (*Nuphar luteum* Sibth et Smith), стрелолист (*Sagittaria sagitifolia* L.), папур (*Typha angustifolia* L.), папур (*Typha latifolia* L.) и тръстика (*Phragmites communis* L.). Физиономичният елемент на блатата е твърде различен. При по-висока степен на засоляване се развиват монодоминантни съобщества от тръстиката (*Phragmites communis*). При по-ниска степен на засоляване растителният състав на водните площи е по-разнообразен в резултат на присъствието на видове като водната лилия, бърдучето, папура и споменатите вече техни спътници, които се срещат на групи или единично във водната площ.

Значителна специфика като естествени растителни композиции с определено екологическо съдържание имат растенията и растителните съобщества, които се отнасят към периодично заливаемите лонгозни гори. Първият етаж от съобществото представлява гъсто насаждение от летен дъб (*Quercus robur* L.), благун (*Quercus conferta* Kit.), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa* Willd.), полски бряст (*Ulmus effuse* Willd.) и черна елша (*Alnus glutinosa* Carnt.). Дърветата са обраснали и преплетени с лианоподобни храсти: гръцки гърбач (*Periploca graeca* L.), обикновена скрипка (*Smilax excelsa* L.), бръшлян (*Hedera helix* L.), дива лоза (*Vitis silvestris* Gmel.) и др., които са специфичен растителен елемент за този тип горски формации. Едновременно с техния висок декоративен ефект, растенията притежават и добра екологическа подвижност и могат сравнително лесно да се използват в паркоустройствената практика на подобни терени. Растителните видове от храстовата, полухрастовата и тревиста растителност, които създават характерен облик на тези съобщества са следните: чадърче (*Calistegia sepium* RBz.), чадърче (*Calistegia silvatica* Choisy), див слънчоглед (*Doronicum orientale* Willd.), ирис (*Iris mellita* L.), ирис (*Iris gramineae* L.), блатен ирис (*Iris pseudoacorus* L.), блатно кокиче (*Leucorum aestivum* L.), петров кръст (*Lilium martagon* L.), върбица (*Lytrum salicaria* L.), върбица (*Lytrum virgatum* L.), момкова сълза (*Polygonatum multiflorum* Ace), синчец (*Scilla bifolia* L.), лале (*Tulipa orphanidea* Heldr.), див чимшир (*Ruscus aculeatus* L.), див чимшир (*Ruscus hypoglossum* L.) и съсенка (*Anemone pavonina* L.). Изброените видове са изключително ценни не само като декоративни, но и като

ендемични растения за нашата флора, макар досега да не са използвани пълноценно в паркоустройствената практика.

Територията на общината попада в подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-600 м н.в.) от долния горскорастителен пояс на южната крайгранична област – подобласт Странджанско Черноморие (“Ю-І-2а,2” според горскорастителното райониране на проф. Б. Захариев).

Горски територии

Горските територии в обхвата на Община Приморско обхващат площ от 250368.040 декара или 71.39% от общата площ на общината и се стопанисват от Регионална дирекция на горите (РДГ) “Бургас”.

Фиг. 2. Структурни единици на Изпълнителната агенция по горите, попадащи в териториалния обхват на Община Приморско

В границите на общината попадат горски територии от Държавните горски стопанства „Царево“, „Ново Паничарево“ и „Бургас“, както и територии от Държавно ловно стопанство „Ропотамо“ и Общинско горско стопанство „Приморско“ (фиг. 2).

Всички горепосочени стопанства имат действащи Лесоустройствени проекти, с които настоящият ОУП се съобразява напълно.

Зонирането в ОУП е съобразено с функциите на горските територии, съгласно последното лесоустройство и новия Закон за горите (ДВ, бр.19 от 2011 г.), като горските територии в съответствие с преобладаващите им функции са разделени на три категории: ЗАЩИТНИ, СПЕЦИАЛНИ И СТОПАНСКИ.

ЗАЩИТНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

(горските територии за защита на почвите, водите, урбанизираните територии, сградите и обектите на техническата инфраструктура; горната граница на гората; защитните пояси, както и горите, създадени по технически проекти за борба с ерозията).

- горски територии с водоохранни функции:
 - ✓ зоната около язовир "Ясна поляна" - вододайна зона на целия район.
 - ✓ санитарно-защитната зона около водоизточника.
- горски територии с противоерозионни функции:
 - ✓ териториите по деретата на проходящите реки и необработваемите стръмнини в селскостопанските земи.
- горски територии с мелиоративни функции:
 - ✓ 50 метровата залесена ивица от двете страни на първокласните пътища на територията на общината.
 - ✓ територията между блатото "Стамополу" и землището на гр. Приморско.
 - ✓ територията в подножието на вилно селище "Узунджата", разположено западно от гр. Приморско.

СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

(горските територии, които са:

- 1. включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитените зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие, както и такива, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статутни и режими;*
- 2. за семеипроизводствени насаждения и градини; горски разсадници; опитни и географски култури от горски дървесни и храстови видове; дендрариуми; научноизследователски и учебно-опитни гори; токовища; до 200 м около туристическите хижи и обекти с религиозно значение; бази за интензивно стопанисване на дивеча;*
- 3. с рекреационно значение, за поддържане на ландшафта и с висока консервационна стойност.)*

В землището на общината се намират следните защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ):

- **природни забележителности:**

- ✓ скални образувания „Фиордите” и „Тюленовата пещера” в м. „Маслен нос”, обявени със Заповед № 4051/29.12.1973 г. на МГОПС (ДВ, бр. 29 от 1974 г.), с площ 176 дка;

- ✓ блато-лиман „Алепу” (площ от 166.70 хектара), обявено за природна забележителност със Заповед №709 от 22.07.1986 г. Блатото е орнитологично важно място (част от Рамсарско място „Ропотамо”). Целта на обявяването му за защитена природна територия е запазването на естествените местообитания на защитени и редки водоплаващи птици, както и единственото находище на дяволски орех по Черноморското крайбрежие. Любопитна подробност е фактът, че думата „алепу” (αλεπού) на гръцки език означава „лисица” и оттук идва и паралелното преводно име на блатото – „Лисиче блато”. До този момент обаче в резервата не е забелязван нито един екземпляр от този вид. А лисицата заедно с чакала, дивата свиня и вълка са едни от най-разпространените диви обитатели на Странджа. Алепу се намира на 6,5 километра южно от град Созопол. Разположено е в подножието на едно от разклоненията на Бакърлъка - Кукув баир на север и Андрея баир на юг, точно срещу залива ограден от нос Агалина на север и нос Хумата на юг. Блатото Алепу е отделено от морето с плажна ивица и пясъчни дюни, които също са природна забележителност. Блатото е дълго 3,3 километра и широко до 320 метра. Покрито е с тръстика и друга блатна растителност. В северната и южната му част са запазени две малки езерца, които зимно време замръзват. Обитава се от десетки видове водни животни – ракообразни. В него има над сто вида водорасли. Впечатляват с разнообразието си и пернатите - голям и малък гмурец, червена чапла, ням лебед, малък воден бик, зеленоглава патица, сива патица, белоока потапница, морски орел, малък креслив орел и др.

- ✓ пясъчни дюни в м. „Перла” - обявени за природна забележителност със Заповед № 2109/20.12.1984 г. на КОПС при МС (ДВ, бр.3 от 1985 г.). Заемат площ от 2.40 хектара.

- ✓ пясъчни дюни м. „Алепу” - обявени за природна забележителност със Заповед № 2109/20.12.1984 г. (ДВ, бр.3 от 1985 г.). Заемат площ от 12.10 хектара. Имат и международен статус Рамсарска конвенция. Това са най-високите дюни на Балканския полуостров. Там са установени представители на псамофитната растителност: пясъчарка, класник, острица, миска, пясъчна лилия и др.

- ✓ пясъчни дюни Международен младежки център - обявени за природна забележителност със Заповед № 2109/20.12.1984 г. на КОПС при МС (ДВ, бр.3 от 1985 г.). Заемат площ от 21.00 хектара.

- **защитени местности:**

- ✓ блато „Стамополу”, обявена със Заповед № 332/16.05.1991 г. на министъра на околната среда (ДВ, бр.43 от 1991 г.), с цел опазване на естествени горски съобщества от благун, горун, източен бук с подлес от странджанска зеленика и странджанска боровинка, както и местообитания на редки и застрашени от изчезване

растителни и животински видове. Площ 40.00 хектара. Международен статус: Рамсарска конвенция.

- **поддържани резервати:**

- ✓ „Вельов вир“ („Водните лилии“), обявен със Заповед № 2080/24.7.1962 г. (ДВ, бр.71 от 1962 г.), на Главно управление на горите и прекатегоризиран със Заповед № РД - 381 от 15.10.1999 г. на министъра на ОСВ. Площта му е 13.6 ха. Местността в старото корито на р.Ропотамо е обявена за поддържан резерват с цел опазване на голямо находище на водни лилии и ясенова гора с типичен лонгозен характер.

- **резервати:**

- ✓ „Ропотамо“, обявен с Постановление № 957/13.01.1940 г. Със Заповед № 2080/1962г. (обн. в ДВ., бр.71 от 04.09.1962г.) на Главно управление на горите, резерватът е прекатегоризиран в „народен парк“ и е обявен резерват „Аркутино“. Със Заповед № 318 от 07.05.1992 г. (ДВ, бр.41 от 1992 г.), на министъра на околната среда е възстановен резерват „Ропотамо“ и е увеличена площта му, както и част от буферната му зона е определена с последната заповед. Площта му е 1000,7 ха. като включва в себе си съществуващите до този момент резервати „Аркутино“ (96,6 ха), „Змийският остров“ (1 ха) и „Морски пелин“ (14,0 ха), лонгозните гори по р.Ропотамо и част от пясъчната ивица от устието на р. Ропотамо до моста в местността Калдръм Гечит. По-голямата му част с площ от 6 289 дка попада в землището на Приморско. Създаден е с цел да се запазят типичните горски съобщества от лонгозен и низинен тип растителни елементи от съседни фитогеографски райони - медитерански, предноазиатски понтийски, ендемични и реликтни видове и съобщества, редки псамофити и лианоподобни растения. В рамките на резервата влиза и природната забележителност „Устие на р. Ропотамо“ и скалното образувание „Лъвската глава“. Резерватът има обявена буферна зона с площ 707,7 ха, в границите на която влиза природната забележителност „Маслен нос“ с площ от 176 дка. За Маслен нос са характерни скалните образувания и „фиордите“. Той е подслон за колонии на различни видове прилепи. Обитава се от елен, диво прасе, дива котка и чакал. В миналото е приютявал колонии на тюлена-монах. За Маслен нос, най-източната част на Странджа, легенда разказва, че в острите му скали са намерили гибелта си много кораби, пренасящи амфори със зехтин. Оттук и името - Еля (гр.), Зейтин борун (тур.), Маслен нос. Друга легенда сочи, че названието му идва от маслиновата гора, расла някога върху неговата територия. Открити някога руини се приемат за свидетелство, че на Маслен нос се е издигала крепост и е имало удобно пристанище. Районът около устието на р.Ропотамо е известен със скалните феномени „Лъвска глава“, „Змейова къща“, „Беглик Таш“, „Вълчаново Кале“, „Тюленовата пещера“ и известният каменен параклис „Св. Петка“ в залива „Парашкеви“, който е на повече от 800 години (от 13 век).

Блатото „Аркутино“ („Мечешкото блато“) е част от резерват „Ропотамо“. То е отделено от морето с пясъчни дюни, като на плажната ивица вирее пясъчна лилия. Плажът срещу блатото също се нарича „Аркутино“. Аркутино е блато-лагуна, в което

растат тръстика, папур и бяла водна лилия. Предполага се, че тези места някога са били обитавани от мечки. Като едно от доказателствата за това се приема името на блатото - на гръцки "аркуда" означава мечка.

"Змийски остров" или о. Свети Тома е един от петте острова по българското черноморско крайбрежие. Той се намира северно от устието на река Ропотамо (срещу Аркутино) и има площ около 1200 м² и е част от резервата Ропотамо. През 1933 г. акад. Иван Буреш заедно с градинаря на двореца в Евксиноград засадили там няколко кактуса от рода Опунция, които били донесени от ботаническата градина в Братислава. Днес популацията от кактуси заема повече от половината площ на острова, което го прави единствено по рода си място в страната, където се срещат диворастящи кактуси. Те цъфтят през юни с едри, жълти цветове, а през август и септември узряват плодовете им, които са с големина на синя слива и аромат на ягода. Змийският остров е получил името си от множеството сиви водни змии, които го обитават и се хранят с риба във водите около него. На острова има популация от редкият животински вид гюнтерова полевка - бозайник от семейството на гризачите. Островът е обиталище и на сиви водни змии, които се хранят с риба. Напролет там могат да се видят големи ята чайки, а по време на пролетния и есенния прелет много видове спират на острова за почивка и храна. През 1998 г. край острова е открит първият у нас подводен музей, разположен на дълбочина 4-8 метра с площ 250-300 квадратни метра. Сред експонатите са римски котви от II - III век, останки от потънали преди хилядолетия дървени кораби, амфори, древни оръдия и др., събирани в акваторията на нос Калиакра и Шабла. На "Змийският остров" напролет могат да се видят големи ята чайки, а по време на пролетния и есенния прелет много видове спират на острова за почивка и храна. На острова има популация от рядката полевка на Гюнтер.

В местността „Тополова каба“ и „Дудино“ растат две вековни дървета на възраст 370 години, които са обявени за защитени обекти.

В границите на общината изцяло или частично попадат елементи на Националната екологичната мрежа „Натура 2000“, а именно защитени зони по смисъла на чл. 31 от ЗБР, както следва:

- ВС0000208 "Босна" за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 661/16.10.2007 г. на Министерския съвет (ДВ бр.85/2007 г.);
- ВС0001001 "Ропотамо" за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерския съвет (ДВ бр.21/2007 г.);
- ВС0000143 "Караагач" за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерския съвет (ДВ бр.21/2007 г.);

- ВС0001007 "Странджа" за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерския съвет (ДВ бр.21/2007 г.);
- ВС0002077 "Бакърлъка" за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД- 530/26.05.2010 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр.49/2010 г.);
- ВС0002041 "Комплекс Ропотамо" за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-82/03.02.2009 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 14/2009 г.).
- ВС0002040 "Странджа" за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД- 802/04.11.2008г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 106/2008 г.).

Община Приморско се намира в непосредствена близост и до природен парк "Странджа", който е създаден, за да се запази уникалната растителност на Странджа планина, съчетаваща множество от ендемитни и реликтни растителни видове.

Биоразнообразието на община Приморско е по-богато от това на община Царево и подобно на биоразнообразието на община Созопол. То трябва да бъде запазено не само заради изчезването на определени видове, но и за да се избегне продуктивността, причинена от някои недобре функциониращи екосистеми. Община Приморско може да се похвали с добра екологична обстановка, която дава възможност за развитие на туризма. Защитените природни територии и парковете могат да бъдат причина за привличане на още туристи, което може да разчупи типичната за района лятна морска рекреация, или да се съчетае с нея.

Много важно обстоятелство за екологическата ценност на района е съществуването на Рамсарски обект "Комплекс Ропотамо", обявен от Бюрото на Рамсарската Конвенция през есента на 2002 г. Територията на Рамсарски обект 65 "Комплекс Ропотамо" обхваща южната граница на ЗМ "Стамополу", включително и ЗМ "Дюни-Перла", дюните и плажната ивица северно от Приморско, на север до северната граница на ЗМ "Алепу", както и площта на целия резерват "Ропотамо" и акваторията от блатото Аркутино до н. Маслен нос. Комплекс Ропотамо е Орнитологично важно място, обявено още през 1989 г. и факта, че е предложен и за него се разработва документация като защитена зона от европейската екологична мрежа НАТУРА 2000, както за птиците така и за хабитати от значение за Европейския съюз. Република България има задължението да осигури адекватна защита на тези места, което изрично бе напомнено и подчертано в Мониторинговия доклад на ЕС от октомври 2005 г. по изпълнението на ангажиментите от предприсъединителния договор за членство в ЕС. Наличието на защитени територии в близост до град Приморско, включително такива с международен природозащитен статут, изискват внимателно планиране на щадящи околната среда дейности в и около тях.

Гори с рекреационно значение:

По отношение на горите с рекреационно значение настоящият проект запазва съществуващата концепция от предишния ОУП, като я допълва с добавянето на

горските територии попадащи в крайбрежната част, които са отнесени към категорията специални гори с рекреационно значение, за поддържане на ландшафта и с висока консервационна стойност и са обявени за „зони за защита от урбанизация“ по реда на чл.12, ал.1, т.3 от Закона за горите. Съгласно §1, т.25 от Допълнителни разпоредби на Закона за горите "Зона за защита от урбанизация" е част от горските територии, в която е забранено извършването на строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на съоръжения, свързани с управлението на горските територии.

Отразяването на тези зони в ОУП съгласно чл.12, ал.10 от Закона за горите решава проблема със стихийната урбанизация и запазва тези гори в защита на обществената потребност от естествени зони за рекреация.

Съгласно чл. 4., ал.2, т.4 от Правилник за прилагане на закона за горите, горите с рекреационно значение могат да бъдат систематизирани като:

- Курортни гори:
 - горските територии между буферната зона на резерват "Ропотамо" и блато "Стамополу", като преминава в лесопаркови части южно по протежението на първокласния път.
 - горските територии между ММЦ и Китен.
- Лесопаркове:
 - Лесопарк "Ропотамо" - от с.Ново Паничарево в посока към устието на р. Ропотамо руслото на реката образува меандри през необработваеми селскостопански земи. Предлага се част от тях, заедно с част от прилежащата държавна гора да сменят статута си в крайречен лесопарк. Той ще бъде със забрана за строителство и ще бъде включен в екологичната мрежа на района.
 - Съществуващият лесопарк "Приморско" се разширява в южна и източна посока. В източна посока изолира блатото "Стамополу" от тангиращия първокласен път. В южна посока обхваща нарушените терени от изоставената кариера, като предвижда на мястото на изкопите пейзажни водни площи. На юг достига до хидропарк "Дяволска река" и зоните на блатното кокиче. На запад обхваща складово производствена зона без вредни производства, създавайки буферна зона около нея.
 - Съществуващият лесопарк "Китен" се разширява в следните посоки:
 - на запад - до съществуващия дендрариум включително;
 - на изток - до градския парк на гр. Китен и курортната му гора;
 - на юг - до хидропарк "Караагач";
 - на север - до хидропарк "Дяволска река".
- Хидропаркове
 - хидропарк "Караагач" - обхваща заблатените територии и устието на реката, лесопарковата част северно от реката и спортната зона в южната част;
 - хидропарк "Дяволска река" - обхваща заблатените разливи на "Дяволска река" и зоните на растеж на блатното кокиче. В северната му част се предвижда изграждането на нов гробищен парк в прилежащата нова лесопаркова част. На изток граничи с градския парк на гр. Приморско и ММЦ-Приморско. На юг граничи с лесопарк

“Китен”. Западно от него се предвижда изграждането на малко чартърно летище със сезонно предназначение - за да се избегнат контактите с “Виа Понтика”. (Прелитането на птиците е в пролетно-есенния сезон, за разлика от лятното ползване на летището.)

Освен горските територии, зелената система на общината съдържа също така градските и крайморски паркове.

В населените места на община Приморско са създадени 10 парка и градини с обща площ 210 000 квадратни метра, като на 1 човек от общината се пада по 34.03 квадратни метра изкуствено създадена зелена площ. Това е показател, който нарежда общината на първо място сред общините на Черноморското крайбрежие.

На територията на гр. Китен, гр. Приморско и ММЦ-Приморско съществуват паркови масиви съсредоточени в градските паркове и крайбрежните ивици.

Предвижда се изграждането на крайморски паркови зони, в които да се обособят и зони с атракционни дейности. В ММЦ те са комбинирани със зоната за спорт.

Като генерален извод може да се каже, че изграждането на гореизброените паркови, лесопаркови и горски зелени зони ще образува цялостна крайбрежна зелена система. Тя ще изпълнява рекреационни и санитарно-защитни функции. Заедно с всички останали горски територии, така обособената зелена система ще охранява и подобрява природните дадености и екологията на крайморските територии в района.

зелени зони във вътрешността на Община Приморско:

Във вътрешността си Община Приморско обхваща зеленината в селата Ново Паничарево, Ясна поляна, Веселие и Писменово. Село Писменово има подчертана визуална връзка и обзор към морето, и поради минималното си отстояние от морския бряг - 7-8 км, има потенциал за съживяване и развитие на морския отдих, както и селския туризъм. Селскостопанската дейност в момента не е развита - върнатите земи не се обработват.

Село Веселие има потенциал за развитие на ловния туризъм.

Село Ясна поляна е интересен туристически обект: /толстоистко село/. Има музей на Толстой. На запад от селото е разположен лесопарк, в който се правят скулптурни изложби на открито.

Село Ново Паничарево е вътрешно село - има дървообработващ цех. Съществуващият селски парк прераства в крайселищен лесопарк.

Всички села в общината са подходящи за селски туризъм.

СТОПАНСКИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

(горските територии, които не са обхванати в ал.1-3 на чл.5 от Закона за горите и чието стопанисване е насочено към устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти, както и предоставяне на услуги)

Значителен дял от горските територии в общината се използва преди всичко за добив на дървесина. Произвежда се едра иглолистна дървесина, фурнирна

дървесина, липова дървесина и др.

В територията на общината функционира цех за производство на паркет. Горският фонд, за чието опазване и планомерно използване местните органи на управление полагат значителни усилия е важен природен ресурс за дърводобива и други продукти.

Важна дейност на лесничействата е ловът и ловния туризъм. Особено на територията на ДЛ "Ропотамо" и землището на с. Веселие, където съществува и ловен дом.

5.2. Ландшафтноустройствени мероприятия

- ✓ Развитие и поддържане на инфраструктурата и изграждане на съоръжения за улеснения и обслужване на посетителите
- ✓ Изготвяне на лесоустройствен план за горите в резерват "Ропотамо"
- ✓ Инвентаризация на горските пътища
- ✓ Благоустройство на района на пристана
- ✓ Изграждане на рибарски заслон в устието на р.Ропотамо
- ✓ Поддържане границите на защитената територия и буферната зона
- ✓ Оборудване на посетителските маршрути. Изработване и поддържане на туристическите обозначения
- ✓ Популяризиране на пътеките
- ✓ Развитие на комуникационна мрежа
- ✓ Противопожарно обезопасяване
- ✓ Изграждане на система за събиране на отпадъците
- ✓ Изграждане на 50 м. защитна зона от двете страни на преминаващия през резервата първокласен път.

ПОСЕТИТЕЛСКИ МАРШРУТИ

- ✓ Развитие на система от туристически пътеки и маршрути
- ✓ Маршрут за специализиран и хоби-туризъм
- ✓ Маршрути в прилежащите на природната забележителност територии
- ✓ Подобряване на туристическа инфраструктура в резервата
- ✓ Съвместни туристически програми с големите курортни центрове по Черноморието
- ✓ Проучване и насочване на туристическия поток.

Оптимална растителност

Основа за създаването на зелената система в общината ще представляват съществуващите дървесни масиви. Те попадат в долната лесорастителна зона, или в "зоната на дъба и черния бор", която обхваща предимно преходносредиземноморски дъбови месторастения.

Във връзка с подобряването и разнообразяването на ландшафта в случая трябва да се изхожда от познаването на екологическите фактори, при които един или друг дървесен вид най-добре проявява своите растежни и декоративни качества.

Дългогодишният опит в научните изследвания показва, че в състава на парковата и лесопаркова растителност край Черноморието трябва да преобладават местните дървесни видове с голяма дълговечност и натурализираната се екзотична растителност. На първо място трябва да се застъпят дъбовете (летният и червеният) с техните мощни корони, ясените (полският и планинският, липите с техните декоративни форми – добре проучени и описани у нас. С успех могат да се използват платанът, яворът, а в някои влажни кътчета – тополата. Тези дървесни видове създават стабилен и дълговечен скелет на парковия ландшафт. При създаване на дървесни масиви следва да се използват приоритетно следните горско-дървесни видове в зависимост от почвените и релефните условия на конкретната местност. Като характеристика на месторастенето ("тип месторастение" е земя с еднообразни условия за развитието на дървесно-храстовата растителност) е използвана скалата на акад. Погребняк, която е възприета у нас и се базира на **богатството на почвата** (означено с буква):

- А - много бедно;
- В – бедно;
- С – средно богато;
- Д – много богато), и

влажността на почвата (означено с цифра):

- 0 – много сухо;
- 1 – сухо;
- 2 – свежо;
- 3 - влажно;
- 4 - много влажно (мокро).

След комбинацията от буква и цифра в скоби е посочен поредният номер на месторастенето съгласно възприетата класификационна схема на типовете месторастение в България (Наредба №2/02.02.2009 г. за залесяване и инвентаризация на горските култури)

тип месторастение	изложение	наклон	оптимален състав
D _{2,3} (94)	сенчесто	равно и наклонено	лдб 7, ср.лп, пл.яс., гбр 3 чдб 5, ср.лп 5
C _{2,1} (95)	различно	наклонено и стръмно	здб 6, ср.лп, гбр, бл, цр 4
B _{1,2} (96)	различно	изпъкнали склонове, стръмно	атл.кдр 7, цр, бл 3 чб., елб. 7, цр, бл 3 дхв 7, бл, кдб, мжд 3 цр 6, бл 4
C ₁ (98)	припечно	наклонено	бл 7, цр, ср.лп, чб 3

От чуждоземните дървесни видове препоръчваме на първо място хималайския кедър. Практиката е доказала, че в условията на Южното Черноморие той е бързорастящ, високопродуктивен и дълговечен дървесен вид, напълно натурализиран

при нашите условия. Особените качества на кедрите придават лекост на природния пейзаж. В откритите пространства те изглеждат величествени, особено когато са полусветени от слънцето. Ритмичното им нарастване във височина действа успокоително и увлича погледа във височина. Короните на старите дървета, особено на ливанския кедр, наподобяват колиби с плоски покриви, с което придават на ландшафта източен (ориенталски) колорит. Най-голям ефект за ландшафта те създават, когато се засаждат групово от един вид. Във всеки кедров вид има форми с три основни цвята на иглите – зелен, гълъбово сребрист и златист, които позволяват да се създават групи с контрастно съчетание на цветовете и красиво хармонично разположение на дърветата. Красиви композиции се образуват и когато се смесват с някои борове – италиански, корсикански, пондероса, средиземноморските ели, хвойната, лиственицата, тополата и брезата.

Кедрите притежават изключително силно фитонцидно действие. Най-голяма активност имат формите на хималайския и атлаския кедр. В заключение може да се посочи, че голямото формово разнообразие, значителните размери, високите декоративни качества, голямата дълговечност и санитарно-хигиенните качества на кедрите дават основание за широкото им използване като основен дървесен вид за подобряване на ландшафта в парковете и лесопарковете в района. В съчетание с кедрите могат да се използват и някои борове, ели и кипариси, които са също натурализирани и допринасят за разнообразяването на ландшафта.

Практиката показва, че от храстите могат да се използват много форми на спиреята, дейцията, люляка, лагерстремията, будлеята и др., които устояват добре в условията на Черноморието.

Някои от растителните видове на периферна и вътрешна Странджа представляват твърде голям интерес за целите на паркоустройствената практика. Специално внимани заслужават растенията от реликтните понтийски формации, характерни с вечнозелени, изключително красиви храстови видове: лавровишня (*Prunus laurocerasus* L.), грипа (*Phyllirea media* L.), джел (*Ilex aquifolium* L.), понтийско бясно дърво (*Daphne pontica* L.), странджанска зеленика (*Rhododendron ponticum* L.), звъника (*Hypericum calycinum* L.) и др. Най-декоративният между странджанските видове е зелемниката, което налага използването ѝ в представителните зелени площи.

Между полухрастовите и тревисти спътници на горските видове, много подходящи за изграждането на растителните детайли в горска среда са следните видове: лавдан (*Cistus vilosus* L.), лавдан (*Cistus salvifolius* L.), орлова папрат (*Pteridium aquilinum* Kuhn.) и няколко вида жълтуга (*Genista* sp.). Споменатите растителни видове са не само ярък елемент на крайбрежния ландшафт, но и богат неизползван резерв на декоративна растителност, която ще изгради неповторим облик както на естествената, така и на организираната паркова среда.

Режими на ползване и стопанисване на дървесните масиви

Предлаганите системи (режими) на ползване на дървесните масиви в община Приморско са подчинени на следните **обща правила**:

1. Да се създават смесени насаждения;
2. Да се толерират местните дървесни видове, без да се изключва присъствието на чужди
3. Да се инициира формиране на разновъзрастност между отделните насаждения и в тях;
4. Да се създават предимно природосъобразни (хетерогенни) структури в насажденията, които са по-устойчиви;
5. Да се въздейства на относително малки площи, с по-малка интензивност и по-често, за да не се нарушава драстично облика на гората;
6. Да се прилагат съвременни, природосъобразни технологии за сеч, извоз, залесяване и отглеждане на горските насаждения;
7. Да се провежда ежегоден мониторинг за състоянието на горските насаждения, за да се предотвратят потенциални едроплощни нарушения;
8. Пълна забрана на пашата на домашни животни в горските насаждения.

Режимите на ползване на горските насаждения зависят предимно от техните вид, възраст, състояние и възобновяване.

Стопанисване на издънковите гори

Тези гори са определени за трансформиране (превръщане) в семенни, което нормално трябва да се случи след 50-60 годишна възраст на насажденията, като периода за смяна поколенията (възобновителен период) е около 10-12 години. Възрастовата структура на издънковите гори подсказва, че ако тази лесовъдска концепция се приложи върху всички тях, то след 15-20 години цялата територия ще бъде заета от млади горски насаждения. Това сериозно би нарушило естетическите и рекреационни функции на територията. От друга страна биологията на видовете от които се състоят издънковите гори не позволява този процес на трансформация да бъде отложен много дълго, защото старите издънкови дървостои загиват по естествен път, след навършване на 70-80 години. Процесът на отмиране е сложен и не може да се предвиди с голяма точност кога ще се случи, но е неизбежен. Поради това е необходим постоянен мониторинг за състоянието на насажденията. При това положение, незабавно следва да се предприемат стъпки за започване на възобновителни сечи на принципите на постепенно-котловинните и неравномерно-постепенните сечи (Вж. "Наредба за провеждане на сечите в горите на Р.България"), като площта на сечищата ежегодно е в рамките на 1/10 от площта на издънковите гори. По такъв начин за 10 годишен период ще се премине през всички насаждения. Като се има пред вид, че предложените сечи изискват 3-4кратно влизане с предложението сечи, това означава, че площта на издънковите гори ще бъде подмладена през следващите 30-40 години, т.е. тогава ще имаме дървостои на възраст между 1 и 40 години. За да има и по-стари и големи дървета, отделни части от насажденията, доминирани от дъбове, отделни дървета от стария дървостой в добро здравословно състояние следва да бъдат запазвани. Последното означава много внимателно

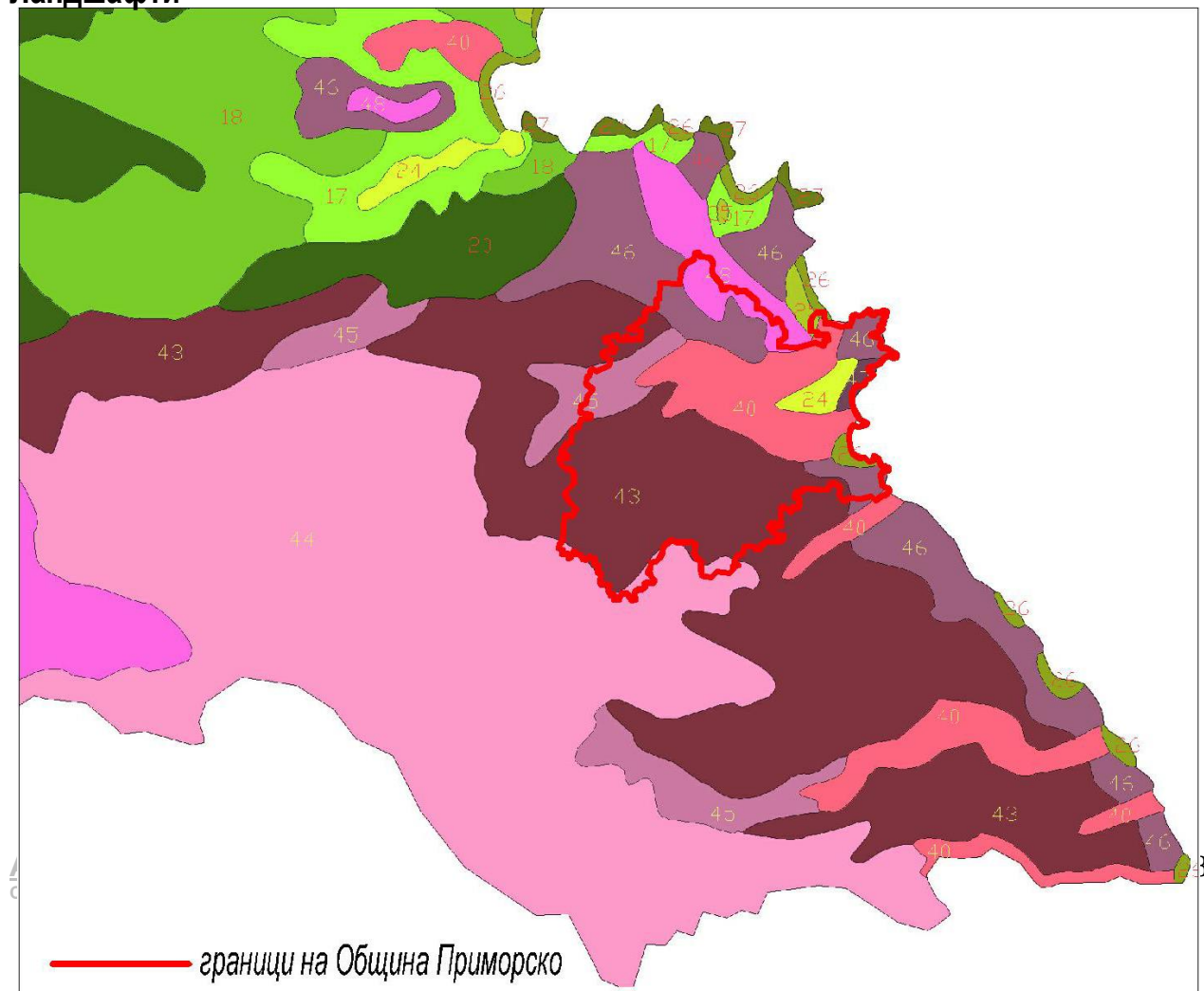
ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

провеждане на мониторинг и маркиране на дървета за сеч. Отделни, доминирани от дъбове и цер насаждения, могат да бъдат оставени като "Острови на старостта", за да може в тях да намират убежища някои видове нуждаещи се от хралупи, мъртва дървесина и т.н.

Животински свят

Животинският свят на територията на общината е представен от благороден елен, сърна, дива свиня, заек, бекас, които са от главно значение за ловния туризъм. Други разпространени животински видове са катерица таралеж, различни видове змии, жаби, водна костенурка, бръмбар-рогач, гларус и др. Разнообразието от видове в морето и речните устия в района също не е малко и е от значение за риболова като спорт и като поминък на местното население. С най-голямо стопанско значение са паламудът, който се лови с мрежи и на чепаре в периода октомври ноември и сафридът (най-търгуваната риба). Други срещани видове са калканът (най-скъп), попче (около 30 вида - кадънка, лихмус стрингил, черно попче, пясъчно попче и др.), барбун (царска риба), илария, лефер, скорпид (броят му значително се е увеличил през последните 3-4 години), лаврак (вид кефал), ватос (морска котка - рядка, голям деликатес), черноморска акула, дракон (намалял), делфин. Срещат се също така много видове раци - паур (най-разпространен), грападгия, пясъчник, черен рак; скариди; черна мида; рапан; морска видра и др. В река Караагач и Дяволска най-разпространени са шаран, речен и блатен кефал (в големи количества), каракуда, белица, бяла риба и др.

Ландшафти

Фиг. 6.3. Фрагмент от ландшафтна карта на България, обхващащ територията на община Приморско и околните територии.

Съчетанието на гористите разклонения на Странджа, морето, както и плажовете са основният природен ресурс, който обуславя развитието на района като център за лятна морска рекреация.

Според ландшафтната карта на България (фиг. 3.) територията на общината попада в границите на следните таксономични категории (арабските числа са в съответствие с номенклатурата на ландшафтните групи):

клас МЕЖДУПЛАНИНСКИ РАВНИННИ ЛАНДШАФТИ

тип: СУБСРЕДИЗЕМНОМОРСКИ АКВАЛНИ И СУБАКВАЛНИ ЛАНДШАФТИ

подтип: **ландшафти на приморските езера и блата**

24. ландшафти на лиманните езера

25. ландшафти на лагунните езера (блата)

подтип: **ландшафти на субаквалните плажове и приморски брегове**

26. ландшафти на плажовите ивици

клас ПЛАНИНСКИ ЛАНДШАФТИ

тип: ЛАНДШАФТИ НА СУБСРЕДИЗЕМНОМОРСКИТЕ НИСКОПЛАНИНСКИ ГОРИ

подтип: **ландшафти на нископланинските долинни лонгозни (псевдолианни) гори**

40. ландшафти върху алувиални наслаги

подтип: **ландшафти на нископланинските субколхидски гори**

43. ландшафти върху андезити

45. ландшафти върху неспоени кватернерни наслаги

подтип: **ландшафти на нископланинските ксерофитно-храстови гори**

46. ландшафти върху андезити и риолити, със сравнително малка степен на зем. усв.

47. ландшафти върху мезозойски и палеогенни глинесто-песъчливи наслаги, със сравнително малка степен на земеделско усвояване

48. ландшафти върху метаморфни скали, със сравнително малка степен на земед. усв.

Замърсяване

Поради липса на големи промишлени предприятия, екологичната обстановка не е застрашена от промишлени за замърсявания и отпадъци, затова пък в сила са редица други опасности, които биха застрашили биологичното разнообразие и нормалния живот на местните хора и туристите.

Много сериозно стои въпросът с така наречените “жизни”, “манги”, става дума за места в които се добиват дървени въглища. Те са концентрирани в близост със селата Писменово и Ясна поляна и замърсяват въздуха не само в резиди села, но замърсения въздух достига до град Китен и град Приморско.

Друга опасност за екологичната обстановка е увеличаването на битовите и строителни отпадъци. Именно поради това общината е въвела нов метод за събиране и извозване на битовите отпадъци, както и обработката на твърдите отпадъци и избор на нови сметища.

Взети са мерки за неутрализиране на пестицидите с преминала годност и доставката на "ББ – кубове". Все още има случаи на браконьерство в държавните и общински земи.

Опазването на биологичното разнообразие изисква политика, която да обхваща наличните предприятия, селското стопанство и туризма. Необходимо е да се приемат точни анализи и оценки за досегашното използване на горите и земята и ясно да се определят приоритетите в опазване на околната среда.

Наложителна е оптимизация на лова и риболова, както и дървесните и растителни видове в общината.

С цялата строгост трябва да се прилага ограничителния режим в резерватите и буферните им зони. С още по-голяма настойчивост трябва да продължи залесяването, брегоукрепването и борбата с ерозията на почвата.

Община Приморско е разположена в един сравнително чист екологичен район. В близост до курорта няма предприятия на тежката, а също и на леката промишленост, както и голямо пристанище. Пейзажът е разнообразен и живописен, съчетавайки хълмист и нископланински релеф, разчленен от живописните речни долини и разнообразни брегови форми, гъсти крайбрежни гори, обширни пясъчни плажове и екзотична растителност. Общата площ на плажовете в община Приморско е 1045 хил. кв. м. , като в т.ч. защитени дюни и плажове са 523 хил. кв. м. , по размера на плажовете, отнесени към общата територия, община Приморско е с най-добър показател сред останалите черноморски общини в Бургаски регион. Равните плажове са 388 хил. кв. м., плажовете с ширина до 20 м. са 190 хил. кв. м., с ширина до 50 м. – 99 хил. кв. м., а плажовете с ширина над 50 м. са 299 хил. кв. м., което съставлява 29% от общия размер на всички плажове.

Много туристи предпочитат Приморско заради по-чистото море и красивите горски масиви. Целта е това да се запази и Приморско да задържи славата си на един екологично чист морски курорт.

Като цяло района не е екологично замърсен и нарушен. Има възможности за развитие на туристически дейности, които допринасят за икономическия просперитет на района без да нарушават природната му среда и екологичното равновесие.

С изграждането и развитието на цялостна зелена система от съществуващите горски територии, парковите зони, лесопарковете и горите извън тях, ще се създаде добра екологична среда, която ще се свърже с крайбрежната зелена сеистема и ще дооформи цялостната зелена система в община Приморско.

6. ТРАНСПОРТНА И ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

6.1. Комуникационно-транспортна система

6.1.1. Транспортна инфраструктура

През района преминава само един път от Републиканската пътна мрежа. Това е път II-99 с трасе (Бургас-Маринка) – Созопол – Приморско – Царево – Малко Търново. Той тангира площадката на ММЦ от западна посока без да дава подход към нея. Ширината на пътното платно е 8,0 м. Сравнително близо до общината преминава първокласния път I-9 /Е-87/, който е с ново трасе от 2004 г. - Бургас – Маринка – Звездец - Малко Търново - граница Турция.

Връзката между двата пътя в посока изток-запад се осъществява от третокласните отсечки от път III-992 Ясна поляна-Приморско и път III-9009 (Маринка-Звездец) – Ново Паничарево - Ясна поляна. От северна страна терена на ММЦ граничи с общински път за село Писменово. От източна страна площадката тангира общински път Приморско - Китен. Пътят е с две пътни ленти. В градовете Китен и Приморско има действащи автогари.

Би могло да се помисли и за изграждане на воден път Приморско – Бургас, който до 1945 година е бил традиционен за региона.

В близост до ММЦ Приморско е разположено пътническо летище за малки самолети и чартърни полети, което е инвестиция на “Албена” АД. То е предвидено да се разшири, а до него е заложено изграждане на малък мотел.

6.1.2. Пътна инфраструктура

Диагноза

Единственият сухоземен транспорт в рамките на Община Приморско е автомобилния. Ето защо пътната мрежа е от първостепенно значение. През територията на Община Приморско, с площ от 350,7км², преминават следните пътища от Републиканската пътна мрежа:

II – 99 /Бургас – Маринка/ - Созопол – Приморско – Царево – Малко Търново

III – 992 /Бургас – Созопол/ - Росен – Веселие – Ясна поляна – Приморско

III – 9009 /Маринка – Звездец/ - Ново Паничарево – Ясна поляна

От южна посока границата на Общината е тангирана от път III – 907 /Маринка – Звездец/ - Визица - /Царево – Малко Търново/. Общата дължина на тази мрежа възлиза на 42,5км. Това дава една плътност от 0,121 км/км² при средна за страната 0,1716 км/км². Този показател е важен, защото определя съобщителната скорост на движение и дава представа за нейното планиране и ефективността и по отношение на транспортното обслужване.

Второкласният път II – 99 в чертите на Общината е с дължина от 10,2км / от км 38,800 до км 49,000/. Това е най важната транспортна връзка, осигуряваща контактите между северното и южно Черноморие. По него се осъществяват най големите туристически превози. Пътят е с габарит 7,5/10,5 метра. Състоянието на настилката може да се определи като средно. По дължината на трасето има два преброителни пункта: Г 59 / на км 42,870/ и Д 1606 / на км 46,170/. При тях се следи средно – денонощната годишна интензивност на автомобилното движение от органите на ЦИПТНЕНС. Разполагаме с данни от тези преброявания за 2010 година.

На пункт Г 59 са отчетени

- ✓ ОБЩО 5843 МПС.
- ✓ леки коли – 74,37%,
- ✓ леко и средно товарни коли 19,67%,
- ✓ тежко товарни и с ремарке 3,87%
- ✓ автобуси 2,09%.

За пункт Д 1606 тези цифри са следните:

- ✓ общо МПС – 6350,
- ✓ леки автомобили 81,67%,
- ✓ леко и средно товарни – 13,82%,
- ✓ тежко товарни и с ремарке 2,79%
- ✓ автобуси 1,72%.

Третокласният път III – 992 е втория по значение път в Общината. Той има в голяма степен обслужващ характер за прилежащите села и връзката с гр.Приморско. Пътят е слабо натоварен. Дължината му възлиза на 21,90 км / от км 9,500 до км 31,40/. Габаритът му е различен: от км 9,500 до км 20,000 той е 5,0 – 5,5 / 7 метра, а от км 20,000 до км 31,400 той е 6 / 9 метра. Първият участък е с настилка в лошо състояние, докато вторият е рехабилитиран наскоро и там настилката е добра. По този път има три преброителни пункта : Д 1627 / на км.8,700/ , Д 1628 /на км. 19,120/ и Д 1629 / на км.26,0008. Натоварванията сочат следното:

За пункт Д 1627:

- ✓ общ брой МПС 343
- ✓ леки автомобили 251 / 73,18%/
- ✓ леко и средно товарни 69 /20,12%/
- ✓ тежко товарни и с ремарке 10 / 2,91%/
- ✓ автобуси 13 / 3,39%/

За пункт Д 1628:

- ✓ общ брой МПС 295
- ✓ леки автомобили 210 / 71,18%/
- ✓ леко и средно товарни 54 / 18,31%/
- ✓ тежко товарни и с ремарке 11 /3,73%/
- ✓ автобуси 20 / 6,78%/

За пункт Д 1629:

- ✓ общ брой МПС 822
- ✓ леки автомобили 615 / 74,82%/
- ✓ леко и средно товарни 141 / 17,15 %/
- ✓ автобуси 26 / 3,16 %/

Третокласният път III – 9009 е с дължина от 8,90 км-/ от км 3,00до км 11,90/. Габаритът му е 6 / 8 метра. Състоянието на настилката е определено като лошо. По този път не се извършват преброявания , но от Областно пътно управление Бургас са ни предоставени данни по експертна оценка. Те показват следното:

- ✓ общ брой МПС 646
- ✓ леки автомобили 484 / 74,92%/
- ✓ леко и средно товарни 130 / 20,12 %/
- ✓ тежко товарни и с ремарке 18 / 2,79 %/
- ✓ автобуси 14 / 2,17 %/

Към частта от Републиканската пътна мрежа се добавят 1,5 км. пътни връзки на двата възела: при Приморско и при Китен.

Общинската пътна мрежа включва тринадесет броя пътя с обща дължина от около 75 км. Определено най важният от тях е отсечката Приморско – Китен покрай брега. През летните месеци натоварването е много високо. То е от коли, велосипедисти и пешеходци . Има сериозни предпоставки за пътно – транспортни произшествия.

Плътността на общинските пътища е 0,213 км/км² при средна за страната 0,1614 км/км². Плътността на цялата пътна мрежа в чертите на Общината е 0,34 км/км², близка до средната за страната 0,333км/км². Този показател се доближава до средните стойности за крайбрежни черноморски общини, който е 0,35 км/км².

За всички пътища от Общината е характерна силна сезонна неравномерност. За второкласният път II – 99, поемащ основно туристическия трафик тя достига до 75%, докато за път III – 992 тя е около 25%.

Структурата на пътната мрежа не дава директна връзка на южното Черноморие с вътрешността на страната. Предвиждането на такава отсечка би скъсило разстоянието до град Приморско и би разтоварило движението до Бургас. Тя би могла да има крайна цел град Средец, откъдето връзките със страната са по комфортни.

На територията на Общината има шест населени места: град Приморско, град Китен и селата Ново Паничарево, Ясна поляна, Веселие и Писменово. Постоянното население е около 6,5 хиляди души, но през летния сезон нараства многократно. Масовият обществен пътнически транспорт се осъществява с автобуси и микробуси. Превозвачите са частни фирми. До всички села има линии, било то междинни или крайни. В рамките на активният туристически сезон се осигуряват допълнителни курсове до гр.Приморско и гр.Китен. Междуградските линии се осъществяват през лятото от всички големи градове. Превозвачи са множество фирми. В двата града има автогари , докато в селата има спирки.

Прогноза

Развитието на пътната мрежа в чертите на Общината следва да е главен инфраструктурен раздел при положение, че туризмът е основен отрасъл. Създаването на модерна пътна и улична мрежа в устройствения план ще гарантира къси, удобни и безконфликтни връзки. Това може да стане както с изграждането на нови такива, така също и с рехабилитация, реконструкция или ремонти на съществуващите. Има се в пред вид не само подмяна на настилките на пътните платна, но и тротоари, съоръжения, банкети и други. Наличието на една оптимална пътна мрежа ще подобри връзките със съседни общини, райони и областния център, ще поощри развитието на нови зони и ще подобри екологията.

Разполагаме с прогнозното натоварване на петте преброителни пункта: два на път II – 99 и три на път III – 992 до 2030 година. По експертна оценка ни е предоставена и прогноза за път III – 9009. Резултатите сочат едно очаквано нарастване на трафика за крайния срок спрямо 2010 година както следва:

За път II – 99 , пункт Г 59

- ✓ общо МПС 10707 броя , нарастване с 83,00%
- ✓ леки коли 8285 броя , нарастване с 90,60%

- ✓ леко и лекотоварни 1912 броя , нарастване с 66,40%
- ✓ тежкотоварни и с ремарке 315 броя , нарастване с 39,40%
- ✓ автобуси 195 броя , нарастване с 59,90%

За път II – 99 , пункт Д 1606

- ✓ общо МПС 11767 броя , нарастване с 85,30%
- ✓ леки коли 9885 броя , нарастване с 90,60%
- ✓ леко и средно товарни 1461 броя , нарастване с 66,80%
- ✓ тежко товарни и с ремарке 247 броя , нарастване с 39,50 %
- ✓ автобуси 174 броя , нарастване с 59,90%

За път III – 992 , пункт Д 1627

- ✓ общо МПС 479 броя , нарастване с 39,70%
- ✓ леки коли 351 броя , нарастване с 39,80 %
- ✓ леко и среднотоварни 96 броя , нарастване с 39,10%
- ✓ тежкотоварни и с ремарке 14 броя , нарастване с 40,00%
- ✓ автобуси 18 броя , нарастване с 38,50%

За път III – 992 , пункт Д 1628

- ✓ общо МПС 411 броя , нарастване с 39,30%
- ✓ леки коли 292 броя , нарастване с 39,00%
- ✓ леко и среднотоварни 75 броя , нарастване с 38,90%
- ✓ тежкотоварни и с ремарке 16 броя , нарастване с 45,50%
- ✓ автобуси 28 броя , нарастване с 40,00%

За път III – 992 , пункт Д 1629

- ✓ общо МПС 1148 броя , нарастване с 39,70%
- ✓ леки коли 858 броя , нарастване с 39,50%
- ✓ леко и среднотоварни 197 броя , нарастване с 39,70%
- ✓ тежкотоварни и с ремарке 57 броя , нарастване с 42,50%
- ✓ автобуси 36 броя , нарастване с 38,50%

За път III – 9009

- ✓ общо МПС 905 броя , нарастване с 40,00%
- ✓ леки коли 676 броя , нарастване с 39,70%
- ✓ леко и среднотоварни 183 броя , нарастване с 40,80%
- ✓ тежкотоварни и с ремарке 26 броя , нарастване с 44,40%
- ✓ автобуси 20 броя , нарастване с 42,80%

Пропускателната способност на пътищата в общината не е изчерпана.

По отношение на Републиканската пътна мрежа по път II – 99 не се планира рехабилитация на пътя. В проекта е предвиден един нов пътен възел, тип „Диамант“ при пресичането с пътя за с.Писменово, който ще даде връзка с ММЦ. Този възел е залегнал в изготвения през 2009г. ПУП на ММЦ.

За третокласният път III – 992 се предвижда рехабилитация и реконструкция на участъка от км.0,00 до км. 20,00. Изготвен е технически проект, внесен в Агенция „Пътна инфраструктура с писмо №1076 / 31.08.2012 година.

За третокласният път III – 9009 също се предвижда рехабилитация за целият участък от 11,90 км. И за него има изготвен проект, внесен за одобряване със същото

пismo. Този участък представлява интерес с оглед на евентуално изграждане на пътна връзка I-9 – Зидарево – Средец, която би подобрила съществено връзката на Общината с вътрешността на страната и разтоварила път I – 9 в посока гр.Бургас.

От общинските пътища приоритет следва да има Крайбрежната пътна връзка гр.Приморско – гр.Китен. Особено през летният сезон тя е претоварена. Припомняме, че за тази отсечка има изготвен технически проект през 1988 – 1990 година от колектив на КИИП „Главпроект“. В него се предвижда пътя да се третира като булевард с четири активни ленти за движение, широки тротоари и обособена велоалея. Реализирането на този проект ще подобри връзката между двата града и ще увеличи туристическия интерес. В настоящия проект е предложено велоалеята да продължи до в.с.„Перла“.

Много важни са и връзките на гр.Приморско и гр.Китен с вилна зона „Узунджата“ и вилната зона на гр.Китен. За осигуряване на тези връзки проектът предвижда нови пътни отсечки минаващи под второкласния път II – 99.

Предвидена е и нова пътна връзка от път II – 99 до Крайбрежния път в северния край на ММЦ.

За развитието на туризма, което е приоритет номер едно за община Приморско, е необходимо съществуващата пътна мрежа да е в добро състояние. Важна в тази насока е реконструкцията на пътищата водещи до Маслен нос и устието на река Ропотамо. Въпреки, че попадат в защитена зона тези пътища обслужва една голяма територия.

За съществуващите общински пътища следва да се отделят средства за рехабилитации, реконструкции и ремонти за да се осигури една завършена инфраструктура. Възможности за това има и със средства от европейските фондове за развитие на инфраструктурата.

6.1.3. ЕКОМАРШРУТИ

Екомаршрут 1 - изходен пункт разклон Перла - Змейова къща —залив "Св. Параскева" - екокомплекс в м. "Беглик таш - Перла Обща дължина на отсечката около 5 км, преход с микробус,кола, каруца по асвалтов път 3,5 км и 1,5 пешеходен преход, каруци, коне, времетраене 3 часа При първата част на прехода възможност да се види панорамна гледка на залива станополу северно от Приморско от дясна страна и стари солни еееезера отляво, край които гнездят прелетни и местоживеещи редки птици. При влизане в горската територия спирка за наблюдение на находище от вулканични форми . на 3,5 вляво от асвалтовия път втори пункт - Змейова къща - тракийска гробница - "долмен" от VIII в пр. н.е. - кратка беседа. На разстояние 2 км от там е залива "Св.Параскева"- преход асвалтов и горски път.наблюдение на най-тихия залив в района на Приморската планина- древно пристанище, запазен кей за транспортиране с гемии на дървени въглища и каменни павета. Често в залива се наблюдават двойки лебеди и малък черен корморан / защитен вид/. На 30 м от морския бряг се намират останките на средновековен християнски манастир и разкритата църква"Св. Параскева" от XI-XVIIb.b етап на археологическо проучване

Пешеходен преход по стар коларски път по който са извозвали каменарските изделия до м. "Беглик таш" През гората могат да се наблюдават свободно движещи се елени, диви прасета, костенурки и птици.

Посещение на тракийско светилище в м. "Беглик таш" - българския Стоунхендж", беседа Пешеходен преход по горски път към асвалтов път за Перла 1,5 км .

Предвижда се поправка на коларски път до м. "Беглик таш", трасиране на пътеки с дървени перила при стръмните участъци, пейки за почивка. При Екокомплекс "Тракийско светилище в м. беглик таш" - посетителски пункт - дървена

барака , санитарен възел, дървени скари по пътеките вътре в археологическия паметник пътеки за съхраняването при разглеждане на светилището , дървена ниска ограда около него за спиране достъпа на диви животни и запазване на скалните форми и археологическите обекти. При християнския комплекс в залива "Св. Параскева" ограждане с дървена ограда, пътеки за разглеждане — дървени скари и перила, пейки за почивка . Информационно указване, надписи, стрелки, специална маркировка. За достъп на инвалиди подходящ в часта до тракийско светилище "Беглик таш".

Екомаршрут 2 — изходен пункт Перла - м. Ченгер - м. "Беглик таш" — м. "Георгиев вриз - Змейова къща — перла Изходен пункт Перла преход асвалтов път 0,5 км и горски път 3,5 км Времетраене 3 часа. МПешеходен, вело преход, каруци, коне. посещение на м. Ченгер, възможност за наблюдение на редки растения и птици - , две тракийски мнадгробни могили, пешеходен преход през гората към м. "Беглик таш" минава се в подножието на най-високия връх в района "Китка", наблюдение на морски орли , свободно движещи се животни, вековна дъбова гора, сухоземна костенурка /защитен вид/ - Посещение на тракийско светилище "Беглик таш" - беседа- пешеходен преход 0,5 км до м/Теоргиев вриз/извор/ , разглеждане на скални феномени, стари каменни кариери, тракийски жертвени камъни- пешеходен преход до м.Змейова къща - тракийски долмен и връщане по асвалтов път вна изходен пункт Предвижда се трасиране на пътеките, подсигуряване с дървени скари и перила на трудните места, информационно осигуряване - табели, обяснителни надписи, стрелки, специална маркировка. В по-голямата си част е изцяло подходящ за достъп на инвалиди.

Екомаршрут 3 — Перла - Мириус - Маслен нос - Северни фиорди и скали - аязмо "Св. Константин и Елена" - Перла Преход 5 км — 1 км асвалтов път- 2 км калдъръмен път за старите каменни кариери и горски коларски път. Подходящ за пешеходен, вело преход , каруци и коне. Първи преход до м. Мириус наблюдава се красив фиордов залив с отвесни скали и рибарски таян. Посещение на входа на залива паметник на незнайния воин, рибарски колиби на брега и малък параклис "Св. Никола". По стръмна пътека 300 м стигаме до най-високата част на маслен нос. Наблюдава се най-красивия залив на Черно море, дълбоко врязани фиорди и черни скали, морски пещери - местообиталища на тюлена "монах" /визчезващ вид/. Следващ пункт на 200 м - Северни фиорди. Красиви морски фиорди, образувани от ледникова дейност, малки пещери, местообиталища на чайки и бързолети. Може да се наблюда

игра на делфини в залива при спокойно море. Тук се отбелязва мястото на древното пристанище от VI в. пр. Хр., където се откриват останки от антични котви, амфори и др. Връщане обратно по горски път - наблюдение на вековна дъбова гора и свободно движещи се диви животни. На 2,5 км има отбивка до горска поляна с аязмо "Св. Константин и Елена", където се е провеждал до средата на XX век традиционния празник и нестинарски игри .Беседа. Възможност за възпроизвеждане. Връщане по коларски път към Перла.

Предвижда се трасиране на горските пътеки, осигурителни скари и перила на опасните участъци, пейки за почивка и места за наблюдение с бинокъл и фотозаснемане.

Информационно указване с табели, дмноезични надписи, стрелки, специализирана маркировка.

6.2. Водоснабдяване и канализация

6.2.1. Водоснабдяване

Обща част

При проектната разработка по част ВК са спазени всички действащи нормативни документи – Наредба № 2, от 22.03.2005 г., за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителни системи / Обн.ДВ бр.34/2005г/ и Норми за проектиране на канализационни системи в кн.9 и кн.10 БСА/1989 г.

Всички съоръжения, подавани водни количества, повърхностни и отпадни води, следва да отговарят на изискванията на действащото в страната законодателство, хармонизирано с това на ЕС, както следва с:

- ✓ Наредба №8 за курортните ресурси, курортните местности и курортите (ДВ бр.79/1989, изм. и доп.ДВ бр.88/2000г.)

- ✓ Наредба № 8 / 28.07.1999 г., правила и норми за разполагане на техническите проводи и съоръжения в населени места.

- ✓ Наредба № 13-1971 за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар - в сила от 05.06.2010 г.

- ✓ Закона на Водите – и следващите наредби за неговото приложение:

- ✓ Наредба №8 за качеството на крайбрежните морски води (ДВ бр.10 от 02.02.2001 г.)

- ✓ Наредба №11 от 25.02.2002 г., за качествата на водите за къпане (ДВ бр.25/8.03.2002г.)

- ✓ Наредба № 12 от 2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ДВ, бр.63 от 2002 г.)

- ✓ Наредба №9 от 16.03.2001г., за качеството на водата за питейно битови цели (ДВ бр.30/28.03.2001 г.)

- ✓ Наредба № 7 за условията и реда за заустване на отпадъчните води в канализационните системи на населените места (ДВ бр.98/2000 г.)

- ✓ Наредба № 2 от 08.06.2010 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти.

Необходими водни количества – водоснабдителни норми

На територията на Общината демографското натоварване към 2030 г. при оптимален прогнозен вариант се очаква както следва:

Постоянно население	-	10000 души.
Легла – почиващи	-	61811 души.
Временно работещи от други общини в летния сезон	-	1200 души
Общо	-	73011 души.

На основание Наредба №2 за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителни системи, хидравличните изчисления са направени на база водоснабдителна норма 300 л/ж/ден, съгласно чл.17, ал.2. Разходи за производствени

и други нужди в следваща фаза на проектиране, ще се определят допълнително и конкретно.

Съгласно член 18 от наредбата, се определят и 20 % от $Q_{\text{ср.дн.}}$, за технически загуби, които се прибавят към $Q_{\text{мак.дн.}}$, без да се умножават с коефициентите за денонощна и часова неравномерност.

Необходими водни количества към 2030 г.

Средно денонощно водно количество

$$Q_{\text{ср.дн.}} = \frac{73011 \times 300}{86400} = \frac{21903300}{86400} \text{ м}^3 = 253,51 \text{ л/с}$$

Технически загуби 20 % от $Q_{\text{ср.дн.}}$ = 50,70 л/с

Максимално денонощно водно количество

$$Q_{\text{мак.дн.}} = Q_{\text{ср.дн.}} \times K_{\text{дн}}$$

$K_{\text{дн.}}$ – коефициентна денонощна неравномерност. Определя се чрез проучвания. При липса на данни се приема в границите на 1,5 за урбанизирани територии, повече от 10000 души.

$$Q_{\text{мак.дн.}} = 253,51 \times 1,50 = 380,25 \text{ л/с}$$

$$Q_{\text{мак.ден.}} = 309,26 = 380,26 + 50,70 = 430,96 \text{ л/с}$$

Съгласно Наредба №1з – 1971 за противопожарни строително технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар, чл.171, табл.15, са предвидени 2 броя едновременно действащи пожари, с предвиден разход за един пожар противопожарно водно количество $Q_{\text{пп}} = 20 \text{ л/с}$, за главните водопроводни клонове $Q_{\text{пп}} = 30 \text{ л/с}$ и $Q_{\text{пп}} = 5 \text{ л/с}$, за второстепенните клонове.

$$Q_{\text{пп.общ}} = 40 \text{ л/с}$$

$$Q_{\text{мак.ден.}} = 430,96 + 40 = 470,96 \text{ л/с}$$

Водоизточници за осигуряване на необходимите водни количества

Местни водоизточници

Местните водоизточници при система „Приморско“, тръбни кладенци с дебит до 30 л/с, за Приморско и Китен, след въвеждане на водоснабдяването от яз. „Ясна поляна“ през 1972 г. не са използвани. За този дълъг период, в който те не са работили, са фактически амортизирани и разбити. Също е състоянието на местните водоизточници на другите населени места. Ползват се само кладенците при ПС „Веселие“ с дебит 6 л/с

$$\text{Общ дебит } Q = 8 \text{ л/с}$$

За ползването на посочените водни количества при определени нужди е необходимо да се изготви проект, осигурят средства и възложи на строител за тяхното възстановяване.

Централни водоизточници

Язовир „Ясна поляна“ има общ обем $V = 32320000$ м³ вода и полезен обем $V = 24770000$ м³. На днешна дата 28.10.2012 г. наличен обем в язовира е 25276000 м³.

Общ дебит на подаваната вода след пречиствателна станция I етап ПСПВ е $Q = 1300$ л/с, от тях за консумация.

За собствени нужди на ПСПВ $Q = 150$ л/с

Язовирната стена и преливника са в добро техническо състояние.

Язовир „Ново Паничарево“, с общ обем $V = 2020000$ м³ и полезен $V = 1739000$ м³. Пълен и прелива. Водите се прехвърлят с помпа в яз. „Ясна поляна“.

Язовирната стена, преливника и прехвърлящата ПС вода в яз. „Я.поляна“ са в добро техническо състояние.

Подавани водни количества

Подадена вода за общината, по данни на „ВК“ ЕАД – Бургас, през 2011 г., е $Q_{\text{под}} = 2449594$ м³/год, средно денонощно се подава $Q = 78$ л/с.

Получавано средно денонощно подавано водно количество на човек на денонощие при население общо 8000 души.

$$Q_{\text{ср.дн.}} = \frac{2449594 \text{ м}^3/\text{г}}{365} = 6711,22 \text{ м}^3/\text{дн.} = 0.839 \text{ м}^3/\text{дн.} = 839 \text{ л/ж/дн. в}$$

В това число влиза и разхода н вода от курортистите през летните месеци, за които няма получена информация.

Технически загуби 20 % от $Q_{\text{ср.дн.}} = 78 \times 0,20 = 15,60$ л/с

$Q_{\text{мак.дн}} = Q_{\text{ср.дн}} \times K_{\text{дн}} = 78 \times 1,50 = 117$ л/с

$Q_{\text{мак.дн}} = Q_{\text{ср.дн}} \times K_{\text{дн}} = 78 \times 1,50 = 117 + 15,60 = 132,60$ л/с

Необходимото противопожарно водно количество е същото съгласно Наредба 13-1971

$Q_{\text{пп}} = 2 \times 20 = 40$ л/с

$Q_{\text{ор.подавано}} = 132,60 + 40 = 172,60$ л/с сега се осигурява.

Подавани водни количества годишно за община Приморско и другите селищата и курортите по Южното Черноморие по данни от „ВК“ ЕАД са както следва от язовир „Ясна поляна“ се подава средногодишно около 12000000 м³.

Черноморско крайбрежие на юг от Бургас до с.Резово, през летните месеци се подава средно денонощно около $Q = 750$ л/с, приблизително по общини както следва:

Созопол	–	250 л/с
Приморско	–	250 л/с
Царево	–	250 л/с

Необходими допълнителни водни количества към 2030 г.

✓ За Приморско, Китен и селищата с курортисти

На основание Наредба №2 за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителни системи, приемаме обезпеченост на обектите в I категория със степен на обезпеченост 95 %.

Хидравличните изчисления са направени на база водоснабдителна норма 300 л/ж/ден, съгласно чл.17, ал.2.

Съгласно препоръчвания оптимален прогнозен вариант за демографско натоварване общо намиращи се на територията на курортите на общината възлиза на 73011 души:

$$Q_{\text{ср.дн}} = \frac{73011 \times 300}{86400} = 253,51 \text{ л/с}$$

Съгласно член 18 от наредбата, се определят до 20 % от $Q_{\text{ср.дн.}}$, за технически загуби, които се прибавят към $Q_{\text{мак.дн.}}$, без да се умножават с коефициентите за денонощна и часова неравномерност.

$$\text{Технически загуби до } 20 \% \text{ от } Q_{\text{ср.дн.}} = 253,51 \text{ л/с} \times 0,20 = 50,70 \text{ л/с}$$

$$Q_{\text{мак.дн}} = Q_{\text{ср.дн.}} \times K_{\text{дн}}$$

$K_{\text{дн}}$ – коефициентна денонощна неравномерност. Определя се чрез проучвания. При липса на данни се приема в границите на 1,5 за урбанизирани територии, повече от 10000 души.

$$Q_{\text{мак.ден.}} = 309,26 = 380,26 + 50,70 = 430,96 \text{ л/с}$$

Съгласно Наредба №1з – 1971 за противопожарни строително технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар, чл.171, табл.15, са предвидени 2 броя едновременно действащи пожари, с предвиден разход за един пожар противопожарно водно количество $Q_{\text{пп}} = 20$ л/с, за главните водопроводни клонове $Q_{\text{пп}} = 30$ л/с и $Q_{\text{пп}} = 5$ л/с, за второстепенните клонове.

$$Q_{\text{пп.общ}} = 40 \text{ л/с}$$

$$Q_{\text{ор. ден.}} = 430,96 + 40 = 470,96 \text{ л/с}$$

Необходимото допълнително водно количество до 2030 г.

$$Q_{м.дн.} = 470,96 - 172,60 = 298,36 \text{ л/с}$$

Допълнителното максимално денонощно водно количество в размер

$$Q_{мак.дн} = 298,36 \text{ л/с,}$$

1) Ще се покрие с изграждане на допълнителни резервоари с общ обем, който включва втора камера при съществуващия резервоар в Приморско с $V=4000\text{м}^3$, втората камера на резервоара в Китен с обем $V= 4500\text{м}^3$ и още обем $V=1000 \text{ м}^3$, за осигуряване на нови територии или

общ обем $V=10000\text{м}^3$, което ще осигури допълнителен приток в размер на

$$Q_{мак.дн} = \frac{10000}{86400} = 0,116 \text{ м}^3/\text{с} = 116 \text{ л/с}$$

Необходим обем резервоар вода за 3 часа за противопожарни нужди

$$V = 432 \text{ м}^3 = 5 \text{ л/с}$$

2) Необходимо допълнително водно количество

$$Q_{м.дн} = 298,36 - 116 = 182,36 \text{ л/с} = 0,183 \text{ м}^3/\text{с}$$

Годишен обем $V=0,183 \times 86400 = 15811,2 \times 365 = 5,771,088 \text{ м}^3$.

Разходи за производствени и други нужди в следваща фаза на проектиране, ще се определят допълнително и конкретно.

3) Водно количество от нови водоизточници

Общ годишен обем $V_{год.} = 5,771,988 \text{ м}^3 \text{ вода.}$

Необходимите водоизточници от повърхностни води, за допълнителни водни количества

За решаване на въпросите с осигуряване на необходимите водни количества, всички заинтересовани общини да настояват, да бъдат реализирани по етапи следните водоснабдителни обекти от повърхностни води, намиращи се на територия, извън обхвата на ОУП, както следва:

✓ Язовир „Индже войвода“, изгражда се на река „Даръ дере“, приток на река „Факийска“, в Бургаска област. Общ завирен обем $V = 12130000 \text{ м}^3$. Спряно

строителство поради липса на средства през 1992г. Степен на изграденост 40 %. Предлагаме създаване на условия за довършване на язовира, с ПСПВ и водопроводни връзки, за нуждите на „Промет” и селищата в района, с капацитет $Q = 310$ л/сек, водни количества, които сега се вземат от яз. ”Ясна поляна”.

$Q_{ср.дн.} = 310$ л/с

✓ Язовир „Младеж”, ще се изгражда на река „Младежка”, приток на река „Велека”, в Бургаска област. Общ завирен обем $V=41000000$ м³ Необходимо е възлагане изготвяне на проекти и осигуряване на средства за довършването му, като II етап от водоснабдителна система „Ясна поляна”. Започване на строителството на язовира с гравитачна деривация с дължина 8 - 9 км, чрез тунелно строителство, с вливане води в яз. ”Ясна поляна”. Изграждане на пречиствателна станция /ПСПВ/ с капацитет $Q = 1100$ л/с с възможност за гравитачно водопроводподаване до Приморско и другите курортни селища по Черноморието.

$Q_{ср.дн.} = 1100$ л/с .

Очаквано водно количество до $Q_{ср.дн.}=1410$ л/с

Водопроводна мрежа на Приморско и селищата в общината

Водопроводната мрежа на града има дължина 17764 м, изградена със следните видове тръби както следва:

Азбестоциментови водопроводи

Водопроводната мрежа /вътрешна и външна/ на територията на селищата, в по-голямата си част е изградена с азбестоциментови тръби, положени в периода 1950-1980 година. Изпълнени са азбест, свързани с муфи “Симплекс” и гумени уплътнители, чиито амортизационен срок е в рамките на 20 до 30 години. Тръбите са много крехки, при напукване на земята, при засушаване през летните месеци, се появяват чести аварии по азбестоциментовите водопроводи, а от там и големи загуби на питейна вода. Това налага изготвяне на проекти и предвиждане на средства за реконструкция и подмяна със съвременни, качествени тръби.

Стоманени водопроводи

Със стоманени тръби са изградени водопроводите през периода 1924-1947 година и част от тях, през 1970-1985 година. Тръбите положени през първия период, са с муфено-оловните или фланшови връзки, са износени и с малко сечение, а през втория период за тръби е използвана спирално заварена стомана с некачествено изпълнение. Вследствие на електрохимична корозия и некачествено изпълнение на строителството практически се съкращава амортизационния им срок. Тази причина

основно налага да се извършва подмяната на тръбите, като за целта са необходими проекти и средства.

Поцинковани водопроводи

От поцинковани тръби са изградени предимно водопроводните отклонения към абонатите на питейна вода – само в Приморско и Китен са 3182 броя, и някои улични водопроводи в зони, край населените места. Експлоатационния период на поцинкованите тръби е в рамките до 20 години. Следствие превишен експлоатационен период /повече от 30 години/, както и използването на некачествени материали, лошо строителство и електрохимична корозия в по-голямата си част, те са амортизирани и са причина за чести аварии и загуба на вода и наводнявания на избени помещения..

Дължината на този вид водопроводи е незначителна спрямо общата дължина на водопроводната мрежа в града и общината, реално загубите на вода от повреди по тях е значителна. Това налага тяхната подмяна с залагане изготвяне на проекти за реконструкция на уличната мрежа.

Водопроводи от ПЕВП тръби

Новото строителство се извършва с ПЕВП тръби, като материал, с добро качество и удължен експлоатационен период, наложени в европейската и световна практика. Извършената реконструкция и строителство на нови водопроводи си изпълняват с тези тръби. В следващ етап трябва с тях да се подменят азбестоциментовите и поцинковани водопроводи.

Съоръжения по водопроводната мрежа

Пречиствателна станция за питейни води

ПСПВ “Ясна Поляна”
Цилиндричен затвор
Разпределителна камера
Паршалов улей
Смесители
Реагентно стопанство и хлораторно помещение.
Утаители – 6 бр.
Филтри – 9 бр.
Машинна зала с помпи за чиста вода и въздуходувки
Административна сграда

Проектния капацитет на ПСПВ е 1300 л/с. В течение на годините са извършени редица подобрения и подмяна на стари с нови съоръжения

Като задачи, които трябва да бъдат изпълнявани може да се считат продължаване подмяната на спирателната арматура по филтърните клетки, на

водовземните корита по хоризонталните утаители, реконструкция на главно табло за ниско напрежение, доставка на въздуходувен агрегат за промивка на филтрите, рехабилитация на административна сграда и филтърен корпус – строителна.

Места за измерване на постъпващата вода по данни на „ВК”ЕАД

Абонати с водомери:

- ✓ В Приморско общо водомери – 2319 бр.
- ✓ В Китен общо водомери – 863 бр.
- ✓

Изградени резервоари за питейна вода

Местоположение, коти и обеми на съществуващи резервоари на:

- ✓ Резервоар „Приморско”, се състои от две камери с обем $V=2 \times 1250 = 2500 \text{ м}^3$, с кота на преливане около 87,15 м.
- ✓ Резервоар за „Приморско”. Състои се от една камер с обем $V=4000 \text{ м}^3$, с кота хранителна тръба 82,80 м
- ✓ Резервоар за „Аркутино”. Състои се от една камер с обем $V=3500 \text{ м}^3$ с кота хранителна тръба 80,70 м.
- ✓ Резервоар за „Китен”, с обем $V=4500 \text{ м}^3$, кота преливен ръб 74,50 м.

Изградените напорни резервоари, като денонощни изравнители по вместимост, са недостатъчни. За увеличаване обемите трябва да се изградят вторите камери към съществуващите резервоари на Приморско и Китен, да може да се резервира вода, до 30% от максимално денонощната консумация, необходими през сезона.

Ненадежна е работата на съществуващите поплавкови затворни устройства на вливните тръби в резервоарите. Това също е причина за преливане на вода от тях и реализиране на загуби.

6.2.2. Канализация

Канализационна мрежа

Канализационната мрежа на Приморско и Китен е изпълнена като битова, дъждовна и смесена канализационна система:.

Канализационните мрежи се разделят още като безнапорни -гравитачни и напорни - за тласкателите на Канализационните помпени станции /КПС/.

Канализационните мрежи на града са изпълнени с канализационни тръби както следва:

Канализация с бетонови тръби – безнапорни

Канализационната мрежа в старите части на Приморско, строена през периода 1965 - 1970 г, е изпълнена в голямата си част с бетонови тръби ф200 мм., ф 250 и ф300 мм. По част от ул. Трети март има разделна канализация, за битови и дъждовни води, изпълнена с бетонови тръби с диаметри ф200 и ф 250 мм. По нормативните изисквания минимален диаметър за улична канализация трябва да бъде ф300 мм. Това налага в следващ етап, във връзка и с новото застрояване, да се изготвят проекти за реконструкции на амортизираната и с малки диаметри улична канализация.

Изградена е канализацията на част от новите северни и южни територии, бившия стопански двор и нови КПС1А и КПС 2А. Чрез тях отпадните води с тласкател ПЕВП ф400 мм, се изтласкват на ПСОВ „Китен“ за пречистване. Положени са тръби ПЕВП ф315 мм, ф 400 мм, РР тръби ф 630 мм и ф1200 мм.

В Китен канализационната мрежа също е изградена с бетонови тръби ф200 и ф250 мм. Това създава трудности в поддръжката, което води до чести повреди и наводняване на сутеренни помещения.

Канализация с азбестоциментови тръби – напорни и безнапорни

В канализационната мрежа на града са вложени и азбестоциментови тръби с диаметри ф200мм, ф 300мм, основно като тласкатели на КПС.

Канализации с пластмасови ПЕВП и РР тръби - безнапорни

В Приморско е изградена канализацията на част от новите северни и южни територии, бившия стопански двор и нови КПС1А и КПС 2А. Чрез тях отпадните води с тласкател ПЕВП ф400 мм, се изтласкват на ПСОВ „Китен“ за пречистване. Положени са тръби ПЕВП ф315 мм, ф 400 мм, РР тръби ф 630 мм и ф1200 мм.

В Китен реконструирана колектора към КПС5 с гофр. РР ръби ф500мм. Коригирано е дерето, което наводнява жилищата в ниската част. То отвежда водите далече от зоната за къпане на плажа. Положени са РР тръби ф1200 мм.

Канализационни отклонения

Сградни канализационни отклонения в Приморско общо – 2248бр.

Сградни канализационни отклонения в Китен общо – 816 бр.

Канални помпени станции

На територията на Приморско са изградени и работят общо 6 броя канални помпени станции, оборудвани със съответните канални помпи.

Територията на гр. Китен се обслужва от 4 броя КПС, оборудвани с подходящи помпи.

Пречиствателни станции за отпадни води

Налични съоръжения за пречистване на води:

Пречиствателна станция за отпадни води

- ✓ ПСОВ "Китен" - капацитет на съоръженията – за $Q_{\text{ср.дн}}$ – 161 л/с
- Фини решетки – 2 бр.
- Пясъкозадържател
- Емшери – 23 бр. Утаителен обем - 61 м³. Изгивателен обем - 131 м³
- Разпределително устройство
- Биобасейни - 2 бр. V един биобасей = 600 м³
- Вторични радиални утаители -2 бр. D = 20 м. Vраб. = 785 м³
- Савачна шахта за активна утайка
- Контактен резервоар
- Разходомер
- Административна сграда
- Ел.подстанция
- Помпена станция за рециркулираща, излишна активна утайка и битови, декантерни и дренажни води
- Работилница с гараж
- Изсушителни полета - 4 бр. Обща площ 1600 м²

Към настоящия момент възможностите на ПСОВ по отношение ефект на пречистване успяват да отговорят на заложения по проект. Изключение се наблюдават само през пиковия месец август и близките до него времеви периоди, поради повишаване на притока над проектния. На ПСОВ бе извършена подмяна на оборудването и монтаж на нови инсталации – подмяна изцяло на аерационната система, монтаж на обезводнителна инсталация за утайки, изграждане на усреднител – изравнител на водни количества.

Въпреки извършените мероприятия, с оглед изискванията на наредбите от Закона за водите е необходимо да бъде извършено препроектиране на ПСОВ. Както по отношение на изискването към качествата на пречистената, така и по отношение на количеството на формираната в района отпадна вода. Изцяло като нов технологичен елемент в схемата трябва да залегне отстраняването на биогенните елементи азот и фосфор.

Доставена и консумирана вода през последните години за общината са посочени в приложените таблици както следва:

Отчети от „БК“ ЕАД , за Бургас, за периода от 2007г. до 2011г.

табл. 7.2.1 – подадена и инкасирана вода по месеци за периода 2007-2011 г.

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

гр. ПРИМОРСКО										
МЕСЕЦ	2007		2008		2009		2010		2011	
	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА
	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3
януари	63788	31174	71404	25095	68135	26268	48279	13020	55132	13023
февруари	45803	18247	62461	17830	38477	16594	56225	14654	46667	13024
март	41524	23140	62624	19566	52359	15158	47939	15325	43988	13713
април	44364	25485	67685	30580	56345	16074	45898	16365	62038	14236
май	52678	32458	96613	32890	76213	25362	81081	26777	70896	19057
юни	88832	73440	161168	101860	150707	88392	127937	101836	168466	77426
юли	194568	131425	200418	153916	220155	135870	201862	120554	220294	128872
август	251940	198139	253832	212252	263224	179194	278631	186860	265443	191729
септември	107050	98764	140203	207326	105496	148626	109789	193677	120275	195064
октомври	98636	137428	56703	47336	47889	41757	50110	38546	46818	44018
ноември	58724	19720	47718	20245	84095	16856	51242	-3244	43659	16969
декември	69537	21772	40100	8196	47774	17374	45350	14628	37767	13327
ВСИЧКО:	1117444	811192	1260929	877092	1210869	727525	1144343	738998	1181443	740458
гр. КИТЕН										
МЕСЕЦ	2007		2008		2009		2010		2011	
	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА
	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3
януари	47560	6119	54251	3959	56606	5683	41395	3373	48742	2212
февруари	30091	2686	59504	5371	17129	5123	65213	2533	41938	2212
март	26705	5136	48182	6340	43858	3817	56610	3679	49164	2641
април	29888	4929	46090	6701	45837	4436	49189	4751	52285	4057
май	30265	11303	56899	13633	57150	7089	74731	11117	84092	4965
юни	48755	40845	62991	33204	76636	35733	101310	30297	71044	27676
юли	139892	80210	139264	79199	129795	68270	157956	61504	158285	67708
август	189370	108954	186671	110468	202934	105337	211827	99584	211348	99408
септември	97186	55181	68193	80060	88414	61767	93307	71957	86149	75278
октомври	57930	51692	10000	17476	53096	12777	49254	9359	47034	9107
ноември	44288	4787	13573	4311	42841	4105	89389	7265	44330	8935
декември	54886	3038	13746	353	49698	4597	40776	3363	33152	4162
ВСИЧКО:	796816	374880	759364	361075	863994	318734	1030957	308782	927563	308361

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

с. ПИСМЕНОВО										
МЕСЕЦ	2007		2008		2009		2010		2011	
	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА
	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3
януари	1900	596	3000	484	1500	1036	4100	693	4180	638
февруари	2600	537	3515	727	6026	1425	14600	521	3948	638
март	4085	372	2173	435	3690	567	2300	464	3502	999
април	2115	425	2279	654	4490	1091	6066	1300	2223	969
май	3450	1051	2783	1920	6058	1036	6426	1244	3080	844
юни	5570	1443	4481	1761	10289	2451	5900	2940	7650	2403
юли	9180	2526	6869	2360	12670	3557	7330	2963	6750	3820
август	5760	3448	6060	3460	11624	4154	9654	3635	8390	5504
септември	2470	1314	4140	3839	6641	4135	5007	3389	4908	3921
октомври	8721	3195	3945	1276	3119	1508	2093	980	3252	2309
ноември	3011	598	2069	727	4739	836	5743	924	3201	1002
декември	3578	463	1800	253	4458	719	3900	763	2451	936
ВСИЧКО:	52440	15968	43114	17896	75304	22515	73119	19816	53535	23983
с. НОВО ПАНИЧАРЕВО										
МЕСЕЦ	2007		2008		2009		2010		2011	
	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА
	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3
януари	16619	1570	21110	1850	15652	3297	16892	1931	11366	2122
февруари	13284	1984	17448	2019	12334	3220	18585	1687	12420	2122
март	11283	2120	16012	2029	13759	2109	15333	2671	11795	1635
април	12229	2072	16471	2219	14293	1649	17294	2347	12247	2683
май	16369	2448	18209	2669	16420	2195	18100	2964	13871	2288
юни	19192	2957	18303	2780	20037	3363	15465	3430	18612	2757
юли	24569	5026	23067	4556	18492	5416	18511	4206	19489	4185
август	17350	5444	17418	5453	19280	5017	19679	4055	22680	4731
септември	13058	150	16409	5046	15773	4520	16305	4886	21206	5076
октомври	17894	7479	15326	3315	11785	3522	12698	3058	20979	3761
ноември	15708	3319	14559	2628	13193	2782	13903	2441	20151	2525
декември	20312	2160	13644	126	9026	2387	11032	2262	17258	2197
ВСИЧКО:	197867	36729	207976	34690	180044	39477	193797	35938	202074	36082

с. ЯСНА ПОЛЯНА										
МЕСЕЦ	2007		2008		2009		2010		2011	
	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА	ПОДАДЕНА ВОДА	ИНКАСИРАНА ВОДА
	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3	м3
януари	16334	1977	10363	1909	12293	4018	7800	2255	6100	1853
февруари	13990	2331	9727	2540	10207	3236	13070	1888	3580	1853
март	14136	2299	8551	2559	8280	3076	8030	2454	4590	2006
април	10544	2273	10001	2486	9180	3317	8390	3102	4590	2461
май	13440	2832	9314	2893	13860	3019	9880	3093	5000	1973
юни	21710	2884	8460	3342	15040	4578	9480	4960	7549	3996
юли	19746	7794	16110	5606	18040	5977	10370	5769	11070	5309
август	18131	8606	17120	5680	18640	6829	11550	4517	12500	5686
септември	20659	1516	17100	6018	8760	5218	8590	6000	10030	5897
октомври	18059	6517	9960	4011	8370	3977	6300	3571	6750	4819
ноември	8291	2958	10540	3254	6700	2812	6770	2754	5650	2340
декември	12048	2126	10900	1314	8100	2732	6720	2573	7570	2018
ВСИЧКО:	187088	44113	138146	41612	137470	48789	106950	42936	84979	40211

6.3. Електрически и други инженерни системи

6.3.1. Анализ на съществуващо електрозахранване

Приморско е разположен на полуостров вдаден в Черно море между лагуната-залив Стамополу и Дяволския залив, в подножието на странджанските върхове. Това са най-големите и най-дългите плажове по българското Черноморие.

Приморско е български морски курорт и важен туристически и икономически център на Южното Черноморие. Разположен е в залив във формата на полумесец, осеян от най-чистите, най-дългите и най-големите плажове и дюни в Европа. Конгломерацията включва старата градска част на град Приморско, новата част на града (новия квартал), с.о. Узунджата, комплекса ММЦ Приморско и Китен. Към днешна дата конгломерация Приморско притежава най-голямата туристическа леглова база, с по-добра визия, климат, инфраструктура и озеленяване. През зимния период се обитава от 7526 постоянни жители. През летния сезон по неофициални данни цифрата надминава 350 000 жители. Неизбежното естественото обединение на конгломерацията и екологично чистата природа обуславят региона като ключов и най-важен туристически център на Южното Черноморие.

В територията на Община Приморско са включени : Китен, с. Ново Паничарево, с. Веселие, с. Писменово, с. Ясна поляна.

Източници на електроснабдяване

табл. 7.3.1.

наименование	капацитет	състояние	собственост
1	2	3	4

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

П/С „Приморско“	2х25 MVA	добро	НЕК-ЕАД
П/С „Босна“	2х7,5 MVA	добро	НЕК-ЕАД

Констатации :

- ✓ Всяка от подстанциите има сравнително оптимална зона на ел. захранване от територията, като поема товари и на съседни общини.
- ✓ Подстанциите взаимно се резервират.
- ✓ Подстанциите са в добро техническо състояние.

Магистрални електропроводи високо напрежение 110 kV, 220 kV

Електропроводни кабелни линии 110 kV на територията на Община Приморско

Характеристики

табл. 7.3.2.

наименование	капацитет	състояние	собственост
ВЛ 110 kV „Ропотамо“	От П/С „Приморско“ до п/ст „Босна“ - АС-185мм ²	добро	НЕК-ЕАД
ВЛ 110 kV „Юнга“	„Приморско“ - „Дружба“ - АСО- 400мм ²	добро	НЕК-ЕАД
ВЛ 110 kV „Василико“	„Приморско“ – „Василико“ АС- 185мм ²	добро	НЕК-ЕАД

На територията на Община Приморско няма подземни комуникации 110 kV.

Констатации :

- ✓ Наличната ел.разпределителна мрежа ВН-110кв е развита добре.Тя преминава през територията на Приморско към Царево и Босна.
- ✓ Мрежа ВН-110кв е в много добро техническо състояние, добре поддържана и експлоатирана.

Данни за товари и трафопостове по изводи и подстанции

Данни за ел. товари по изводи и трафопостове

табл. 7.3.3.

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

РАЙОН, населено място	ПОДСТАНЦИЯ	ИЗВОД	бр. ТП	Ри /kW/ по изводи	Ри /kW/ към П/С
гр.Приморско	Приморско	Алепу	4	870	63920
„	„	Перла 4	2	720	
„	„	Перла 2	7	2100	
„	„	Хлебозавод	16	9340	
„	„	Съвет	10	680	
„	„	Дяв.ханче	5	2400	
„	„	КОТ	8	5520	
„	„	Почивка	9	4500	
„	„	Утаична	7	2140	
„	„	ММЦ	6	3320	
„	„	Простор	3	1700	
гр.Китен	Приморско-В/ст Китен	КВ21	8	4400	
„	„	Ремонт строй	1	360	
„	„	Тексим	7	3150	
„	„	Промет	4	2060	
„	„	Редки метали	9	5040	
„	„	ТИЛ	3	1350	
„	„	Болеро	3	1490	
гр.Приморско	Приморско	Кайряк	5	1940	
с.Писменово	„	Кайряк	8	1900	
с.Я.Поляна	„	Кайряк	3	400	
с.Я.Поляна	„	Утраш	4	670	
с.Веселие	„	Веселие	6	1110	
гр.Приморско	„	Зеленково	3	270	
с.Я.Поляна	„	Преливник	2	180	
гр.Приморско	„	Лагуна	1	190	
с.Паничарево	Босна	Паничарево	7	1528	1528

Общо : 65448kw

Констатации:

✓ Плътност на инсталираната трансформаторна мощност възлиза на 3180 kw/ км²

Съществуваща инсталирана трансформаторна мощност по населени места

табл. 7.3.4.

№	Населено място	п/ст 110/20kv	Бр. ТП	Инст.тр.мощност, MVA
1	Землище Приморско	“Приморско”	21	5,894
2	гр.Приморско	„Приморско“	54	33,25
3	гр.Китен	“Приморско”	40	20,22

№	Населено място	п/ст 110/20kv	Бр. ТП	Инст.тр.мощност, MVA
4	с.Ясна поляна	“Приморско”	9	1,508
5	с.Писменово	“Приморско”	4	1,02
6	Земл.Писменово	“Приморско”	4	0,926
7	с.Веселие	“Приморско”	6	1,098
8	с.Н.Паничарево	“Босна”	7	1,528
			Общо: 145	Общо: 65,444

6.3.2. Проектно решение за електрозахранване

Перспективното развитие на ел.консумацията може да бъде прогнозирано съобразно особеностите на селищната система, а именно за:

- ✓ зони за развитие на жилищни територии
- ✓ обществено-обслужващи функции
- ✓ рекреационни ,курортни и вилни зони
- ✓ спорт и атракции
- ✓ производствени дейности
- ✓ складови дейности

В групата на комунално-битовите товари се включват:

- ✓ Битови потребители в жил. сгради, вилни сгради,ваканционни зони
- ✓ Комунални потребители-външно осветление, обществени сгради, комунални предприятия, водоснабдяване и канализация.

Консумацията на ел.енергия за комунално-битови нужди се определя в процент от общата комунално-битова електроконсумация, когато не са известни показателни комунални потребители.

От направената прогноза не са включени загубите на електроенергия от трансформиране и пренасяне, както и влиянието на фактора на мощността, поради ориентировъчния характер на изчислението.

Средните плътности на върховия товар на нашите градове се взема от табл.2-3 на „Ел. разпределителни мрежи” Спиров и раздел II,III,IV на Наредба №3/2004г за УЕЕЛ.

Прогнозни върхови товари по функционална принадлежност на териториите
Данните са показани в таблица 7.3.5.:

табл. 7.3.5.

№	Наименование на териториалния елемент	Площ на проектни елементи , км2	Специфичен товар,Мвт/км2	Общ товар, мвт
---	---------------------------------------	---------------------------------	--------------------------	----------------

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

№	Наименование на териториалния елемент	Площ на проектни елементи , км2	Специфичен товар,Мвт/км2	Общ товар, мвт
1.	Жилищни функции	2,57	10	25,7
2.	Обществено-обслужващи функции	0.52	10	5,2
3.	Производствени дейности	0.01	15	0,15
4.	Складови дейности	0.50	6	3,0
5.	Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	6,82	4	27,28
6.	Озеленяване,паркове и градини	3,97	0,5	1,98
7.	Спорт и атракции	0,23	1	0,23
8.	Плажове и брегоукрепителни съоръжения	1,04	1	1,04
9.	Транспорт и комуникации	4,92	1	4,92
	Общо:	20,58	Общо:	69,5 мвт

Общ ел.товар : 73,19, MVA

Общ върхов товар от нови и съществуващи товари : 73,19 ,MVA

Плътноста на върховия товар ще бъде : $73,19MVA : 20,58km^2 = 3,556 MVA/km^2$

Прогнозни подстанции 110/20 кВ

✓ Предлагаме съществуващите подстанции да се реконструират с възможност за монтаж на нови трансформаторни мощности.

✓ Съществуващата сграда на П/Ст „Приморско“ да се оборудва с нови трансформаторни мощности до 80, мва

✓ Съществуващата сграда на П/Ст „Босна“ да се оборудва с нови трансформаторни мощности 2x16, мва

Прогнозна обща плътност на трансформаторната мощност в подстанциите ще бъде: $112,MVA : 20,58km^2 = 5,44 MVA/km^2$

6.3.3. Изводи и проблеми

- ✓ Елементите и съоръженията на инфраструктурата имат оптимално разположение по отношение на разглежданата територия с оглед специфичното ѝ развитие в областта на туризма. От една страна те преминават главно извън или в тила на територията, така, че я натоварват минимално, от друга страна-съоръженията са разположени в достатъчна близост, така, че осигуряват достатъчна натовареност.
- ✓ Захранващата мрежа 110 KV е оразмерена с определен резерв за максимални товари, които след 1990 г. рязко са намалели. След 2000г рязко се повишават товарите , а през 2009г се задържат на едно ниво.
- ✓ В този смисъл с тенденцията за интензивно развитие на туризма в Южното Черноморие се налага изграждане на допълнителни мощности.

6.3.4. Препоръки

- ✓ Като вземем предвид сезонния характер на върховите товари и силно завишаване на прогнозните урбанизирани територии с прилежащите им ел.товари, е необходимо да се оптимизират мощностите на съществуващите подстанции.
- ✓ Реновираните подстанции 110/20 кв ще обезпечат от гледна точка на ел. енергия всички новоурбанизирани територии. Ще се подобри изцяло качеството и сигурността на цялата мрежа 20 кв, ниско напрежение, както и оптималното разпределение на ел. товари .
- ✓ Необходимо е изграждане на нови трафопостове в новоурбанизираните зони около населените места.
- ✓ Предлагаме да се изгражда магистрална схема на ел. захранване на новите трафопостове 20/0,4квт.
- ✓ Считаме , че зоната ще бъде оптимално обезпечена от гледна точка на електрозахранването.

III. УРБАНИСТИЧНА КОНЦЕПЦИЯ

1. ВИЗИЯ, ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА УСТРОЙСТВЕНОТО РАЗВИТИЕ **ВИЗИЯ**

Община Приморско – най-привлекателна туристическа дестинация за младежки, семеен и висококатегориен отдих.

ГЛАВНА ЦЕЛ

Да се запази природен туристически потенциал и за следващите поколения.

ПОДЦЕЛИ

- Създаване на устойчива инфраструктура за развитие на алтернативни форми на туризъм.
- Развитие на мека (VELOALEI и др.) транспортна инфраструктура, успоредна на морския бряг и в западно направление.
- Създаване на условия за привличане на квалифицирана работна сила като постоянно население в общината.

ПРИОРИТЕТИ

- Опазване на природната среда и акватория от замърсяване и унищожаване.
- Изграждане на качествена инфраструктура за развитие на селски туризъм.
- Изграждане с предимство на техническата и транспортна инфраструктура в предложените зони с ОУПО за урбанизация и спорт, към които има инвестиционни интереси.

2. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА ПРОЕКТА

Главната цел на ОУП е да създаде териториална планова основа за дългосрочно устойчиво устройствено развитие на общината, в съответствие с Националната стратегия за регионално развитие, общински план за развитие и със специфичните за Община Приморско природни, културно-исторически, туристически и други ресурси.

Изхождайки от принципите на устойчивото развитие за баланс между екологическо равновесие, икономически растеж и социален просперитет, при пестеливо използване на природните ресурси, постигането на главната цел се предполага от изпълнението на следните цели:

- Регулиране в устройствено отношение процесите на по-нататъшната урбанизация на територията на общината в граници, които да не накърняват цялостта и стабилността на природната среда.

- Прилагане на устройствени принципи на по-нататъшно изграждане и техническо съоръжаване на жизнената среда в общината в съответствие със

съвременните европейски критерии и стандарти, при търсене на максимален ефект при инвестирането и запазване на характерни качества и уникалност на територията.

- Планирането на територията на общината да става по начин, осигуряващ съхраняване и едновременно с това пълноценно включване в жизнен оборот на природното и културно наследство на общината, с оглед устойчивост и взаимно стимулиране при развитието на всички системи.

Проектът за изменение на ОУП предлага решения, с които се създават необходимите специфични за отделните части на общината устройствени условия за реализация на така определените цели. Той е разработен като инструмент за регулиране в устройствено отношение на процесите на по-нататъшната урбанизация на територията на общината в граници, които да не накърняват цялостта и стабилността на ценния природен и антропогенен ресурс. В конкретните устройствени решения, определящи допустимите форми и степени на урбанизация на отделните части на територията, е потърсен оптимален баланс между действащите върху тях стимулиращи и ограничаващи урбанизацията фактори.

3. ПОДХОД ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОЕКТА

3.1. Основни принципи на устройствената политика

Разработването на проекта е съобразено със следните принципи, на които се основава съвременната политика по устройство на територията:

- устойчивост;
- приемственост;
- реализъм.

Принципът на устойчивостта означава преди всичко изискване за екологосъобразност на общите устройствени концепции и на всяко от конкретните устройствени решения. Той включва икономично разходване на всички природни ресурси при организиране на територията.

Приемствеността означава насърчаване на онези устройствени решения, които прибавят нови положителни качества към вече създаденото, а не го отричат и разрушават. В конкретния случай на изменението на ОУП това означава запазване на основните принципи и предвиждания на плана от 2006 г., при оптимизиране на показателите на застрояване и отчитане на зоните на специфична устройствена защита по ЗУЧК и защитените зони по националната екологична мрежа Натура 2000.

Принципът на реализма изисква да се формулират постижими цели, инвестиционните и организационните усилия, необходими за чиято реализация, да са съизмерими с мащаба на ресурсите, които могат реално да бъдат осигурявани общо от публичния и частния сектори.

3.2. Приоритети на методическия подход

Методическият подход, приложен при изработването на проекта, се основава на следните приоритети:

- Формиране на комплекс от устройствени мерки, създаващи условия за преодоляване на диспропорциите в развитието на отделните части на проектираната територия. Това е изведено като приоритет, тъй като е условие за балансирано и устойчиво развитие на средата и функционалните системи върху цялата планирана територия, за превенция срещу назревящите проблеми при евентуална концентрирана урбанизация.
- Отразяване и доразвиване на положителните идеи и тенденции, заложи в предходните устройствени планове и проучвания за територията на курорта.
- Съобразяване на устройството с природоохранителните режими
- Опазване и пълноценна реализация на екологическия, стопански и естетико-емоционален потенциал и на природо-географските дадености чрез недопускане на непрекъсната урбанизация по протежение на крайбрежието и основните пътни артерии, с оглед съхраняване на „пространствената цялост“ на естествената среда.
- Създаване на устройствени възможности за оптимално използване на природния ресурс за развитие на туризма и отдиха.
- Свеждане до минимум отнемането на ценни земи за нуждите на урбанизацията и друго строително усвояване без при това да се компрометира инвестиционната привлекателност на територията.
- Осигуряване на възможности за етапност в реализацията на устройствени мероприятия като условие за реалистичност на предвижданията и за постигане на оптимален социален и икономически ефект от реализацията на плана. Спазването му ще осигури основа за прилагане на съвременни методики в управлението на устройствения процес, включващи мониторинг и оценка на ефекта във всеки етап от реализацията, респ. внасяне на корекции и адаптиране на плановите предвиждания към променящите се обективни условия.
- Създаване на условия за целесъобразна реализация на поземлената собственост чрез развитие на социалната, техническата и зелената инфраструктура и за изграждане на структурообразуващи обекти чрез формулиране на конкретни изисквания към прилагането на плана чрез последващите нива на планиране.

3.3. Съответствие с постановките на заданието

На база задачите на плана, определени в заданието, и посочените по-горе приоритети, проектът:

- Определя общата структура на територията, преобладаващото предназначение и общия режим на устройство и опазване на съставните й структурни части: определяне местоположението и границите на урбанизираните територии, горските територии; и териториите с друго предназначение.

- Регламентира общия режим на устройство на всяка от териториите по предходната точка.
- Създава условия за усъвършенстване на мрежата на социалната инфраструктура по отношение териториалното и функционалното ѝ развитие и обогатяване, с оглед изменящите се обективни потребности и урбанизационни процеси.
- Дефинира развитието на комуникационнотранспортната инфраструктура на курорта и определя съответстващото му усъвършенстване на транспортните мрежи, като отчита, от една страна, статуквото на територията и от друга – потребността от развитие на локална мрежа за стимулиране балансирано урбанизационното развитие и обслужването на многообразни активности в общината.
- Създава база за регулиране на взаимодействието между устройството на територията и природната среда и регламентиране на допустимото натоварване на естествените рекреационни и други ресурси. Тази функция на плана е третирана като приоритетна, с оглед очакваното нарастване на инвестициите в дейности, обслужващи туризма и отдиха.
- Създава на условия за опазване и социализация на природните забележителности, съобразно техните качества и специфика.
- Извежда приоритети в бъдещата устройствена политика, респ. мероприятия, чиято реализация се основава на публични и частни ресурси, като определя последователността на реализирането им във времето.

3.4. Стимулатори на устройственото и строително усвояване на територията
Като основа за разработване на проектните предвиждания са възприети следните обективни стимулатори, представени в най-обобщен вид:

За развитие на жилищните територии за временно обитаване:

- благоприятните микроклиматични условия, ослънчаване, ландшафт/панорама, геоложки и хидрогеоложки характеристики;
- наличието в удобна близост на инженерна, вкл. транспортна, инфраструктура; масов обществен пътнически транспорт (МОПТ);
- наличието в удобна близост на социална инфраструктура;
- социалният престиж на територията и наличието на потенциал за развитие на съпътстващи стопански дейности (напр. туризъм);

За нови обекти на инженерната инфраструктура:

- технологичните потребности и изисквания;
- близост до изградени енергопреносна и транспортна инфраструктури.

За развитие на специализирана инфраструктура, свързана с отдиха, масовия спорт и туризма:

- наличието на природни туристически ресурси с потенциал да се превърнат в туристическа атракция;
 - природогеографски дадености – благоприятни микроклиматични условия; горски масиви;

- води течения и площи; условия за «фототуризм»;
 - условия за спорт;
 - условия за познавателен туризъм;
- условия за масов спорт и туризъм – наличие на съоръжения за масов спорт и подходящи терени за такива съоръжения;
- обекти на културно-историческото наследство (КИН), представляващи широк интерес в комбинация с природогеографски дадености.

4. ПРОУЧВАТЕЛНА ОСНОВА НА ПРОЕКТА

Проектът е изграден върху резултатите от следните проучвания:

- Проучванията и анализите, на ОУП от 2006 г.
- Допълнителни проучвания.

4.1. Проучвания към заданието за изработването на ИОУП.

Исходната информация, предоставена от възложителя и от материалите на ОУП от 2006 г. обхваща следните теми:

- Външни връзки.
- Природен комплекс, в т.ч. местоположение, релеф, климат, хидрографска мрежа, находища на минерални води, почви, земна основа, растителност и животински свят, защитени територии, горски паркове.
- Демографски и трудов потенциал: численост, динамика, възрастова и етническа структура на населението; безработица – по данни от преброяването на населението и жилищния фонд от 2011 г., ГРАО и информация от оперативните отдели на общината
- Икономическа база - обща характеристика и структура, селско стопанство, горско стопанство, риболов и рибни стопанства, строителство, промишленост, търговия и услуги, туризъм.
- Териториална структура и земеползване.
- Селищна мрежа – структура и функционални характеристики.
- Обитаване: териториално разпределение по видове, състояние на фонда, жилищен стандарт.
- Социална инфраструктура, в т.ч. на здравеопазването, на социалните грижи, на образованието, на културата, на спорта.
- Културно-историческо наследство.
- Ресурси и обекти на отдиха и туризма.
- Транспортна инфраструктура.
- Техническа инфраструктура.

4.2. Допълнителни проучвания

Видът и обхватът на допълнителните проучвания са определени на база изискванията на заданието, разработената методика за доразвитие на проучвателната основа с оглед разработването на прогнозната част и самия проект. Те имат пряка

практическа приложимост, като резултатите от тях допълват, детайлизират и в определени случаи – локализируют, данните и изводите, заложи в заданието.

По-конкретно, доразвита е проучвателната основа на следните теми, респ. части на проекта:

4.2.1. Прогнози за развитие на инфраструктурния потенциал. За нуждите на проекта са извършени необходимите анализи и прогнозни разчети на развитието на техническата инфраструктура. Предоставена е информация от Агенция "Пътна инфраструктура" и експлоатационните предприятия по водоснабдяване, канализация и електроснабдяване.

4.2.2. Устройствено зониране. Към тази част се отнася набор от допълнителни териториални и средови проучвания, сравнително най-широк в тематично отношение и като обем, доколкото представляват база за устройственото планиране, респ. зониране, на цялата проектирана територия с пълното многообразие на ресурсите, потребностите, интересите, действащите ограничители. В обобщен вид, тези проучвания са със следната целева насоченост:

- установяване на актуалните тенденции във функционалното използване на отделните части на територията и процесите на функционално преустройство, вкл. частите от територията – обект на активен инвестиционен интерес;
- изясняване приложимостта и достатъчността на набора от устройствени зони и територии, регламентирани с Наредба № 7 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (по-нататък – Наредба № 7), от гледна точка на спецификата и конкретните условия в отделните части на територията;
- идентифициране и съобразяване при зонирането на елементи от природния и антропогенен ресурс, които могат да представляват фактори, предопределящи или влияещи върху устройственото развитие;

За изпълнение на горното са извършени подробни теренни проучвания, изследване на устройствения процес на нивото на устройственото планиране (действащия ОУП на общината, правилата и нормативите за приложението му, и одобрените ПУП на курортни и вилни зони, ваканционни селища ; разработки на ПУП за промяна на предназначението на земи от последните години и в процедура); анкетирани са местните управи и представители на населението на населените места в общината, представители на общинската администрация и на професионални общности с отношение към инвестиционния процес.

Резултатите от проучванията представляват основание за въвеждане на набор от устройствени зони, допълващи упоменатите в Наредба № 7 на МРРБ и съобразени със спецификата на местните условия и дадености. Функционално предназначение и устройство на територията – устройствено зониране. Допълнителните проучвания, респ. резултатите от проучванията за всяка част от територията са база за определянето на вида и обхвата на съответната устройствена зона.

3. УРБАНИСТИЧНА КОНЦЕПЦИЯ НА ЗОНА „А”

Зона "А" обхваща частта на акваторията на Черно море по чл. 3, т. 2, крайбрежната плажна ивица, пясъчните дюни и част от територията, попадаща в ивица с ширина 100 м, измерена по хоризонтала от границите на морския бряг или на морските плажове. (чл.10, ал.1 на ЗУЧК).

В зона "А" извън територията на морските плажове се допуска строителството на обекти при спазване на следните нормативи за всеки поземлен имот:

- а) плътност на застрояване (П застр.) - до 20 на сто;
- б) интензивност на застрояване (К инт.) - до 0,5;
- в) минимална озеленена площ (П озел.) - най-малко 70 на сто, като половината от нея трябва да бъде осигурена за дървесна растителност;
- г) характер на застрояването - ниско, с височина до 7,5 м;

Териториите от зона "А", попадащи в границите на защитени територии или на защитени зони, запазват режимите си на опазване, ползване и управление, определени по реда на Закона за защитените територии и на Закона за биологичното разнообразие и на Закона за горите (чл.10, ал.6 на ЗУЧК).

4. УРБАНИСТИЧНА КОНЦЕПЦИЯ НА ЗОНА „А”

Зона "Б" обхваща териториите, попадащи в ивицата с ширина 2 км от границата на зона "А", с изключение на урбанизираните територии на населените места, определени към датата на влизане в сила на закона. (чл.11, ал.1 на ЗУЧК).

5. УРБАНИСТИЧНА КОНЦЕПЦИЯ НА ЗОНИ НАТУРА

Изменението на общия устройствен план на община се базира на следните принципи:

- Приемственост на градоустройствената концепция в съответствие с действащия ОУП на общината от 2006 г.
- Отмяна на предложените в действащия ОУП от 2006 г, устройствени зони – 1015 дка, за които няма изготвени подробни устройствени планове – ПУП-, в случаите когато те попадат в защитените зони по „Натура 2000” - BG0002041 и BG0001001. За същите се предвижда режим за допустима смяна на предназначение, при условие, че с подробните планове и детайлни екологични проучвания и оценка степента на въздействие се докаже тази възможност.
- Запазване на действието на приетите и одобрени подробни устройствени планове – ПУП, изготвени в съответствие с действащия ОУП на общината от 2006 г, при драстично намаляване на устройствените показатели за плътност, интензивност и етажност, в случаите когато те попадат в защитените зони по „Натура 2000” - BG0002041 и BG0001001.

IV. ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУП ПРИМОРСКО

ЧАСТ ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящите правила и нормативи са разработени на основание чл. 18, ал. 3, т. 4, от Наредба N 01/8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове.

РАЗДЕЛ I – ОБЩИ ПРЕДПИСАНИЯ

Чл. 1. Предмет и цел на правилата и нормите

(1) Правилата и нормите за прилагане на ОУП на община Приморско са неразделна част от плана.

(2) С прилагането на правилата и нормативите ще се задоволят постепенно

следните изисквания:

- Устойчиво развитие на територията и другите природни и антропогенни ресурси
- Здравословни условия на обитаване труд и отдих;
- Осигуряване на терени за задоволяване жилищните нужди на населението;
- Запазване, обновяване и развитие на съществуващите населени места, архитектурно-художествения облик и ландшафта им.
- Икономично използване на теренните ресурси.

(3) Участници в устройствения процес по прилагане на ОУП на община Приморско са:

- Общински органи на управление;
- Органи на експертиза;
- Органи на контрол;
- Физически и юридически лица.

Правомощията и инициативите по прилагане на ОУП на община Приморско са законово определени и всички последващи действия се съобразяват с това.

ЧАСТ ВТОРА

ЗОНИРАНЕ И УСТРОЙСТВЕНИ РЕЖИМИ НА ГРАДСКАТА ТЕРИТОРИЯ

РАЗДЕЛ I. ЗОНИРАНЕ, РЕЖИМИ

Чл. 2. (1) С одобряването на ОУП на община Приморско и правилата и нормите към него, предлаганото зониране, като характер на застрояване и нормите към съответните зони, стават задължителни по отношение на прилагането му.

(2) При възлагане и изработка на общи и подробни устройствени планове за отделни населени места на общината, трябва в изготвеното за случая задание за проектиране, заложените правила и норми на застрояване да не надвишават тези, предвидени в ОУП.

Чл. 3. Зоните с определен режим на ползване и застрояване в зависимост от специфичното си предназначение биват:

- (1) Универсална жилищна зона - **Ж**, включваща следните разновидности със съответните норми:

Разновидност на жилищните устройствени зона	Плътност на застрояване П-заст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Необходима озеленена площ Позел. в %	Характер на застрояването Височина Н
Ж с Гр. ПРИМОРСКО	от 30 до 40	2.0	от 30 до 50	Средно – 12 м.
Жм – гр. китен, -останали села	до 60 до 40	1.2	от 40 до 60	Ниско – 10 м.

- (2) Производствени територии – **П** със следните разновидности:

Разновидност на производствените устройствени зони	Плътност на застрояване П-заст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Необходима озеленена площ Позел. в %	Характер на застрояването Височина Н
Пп -предимно пр.	40-80	1.0 – 1.5	20-40	
Смф -смесена	40-50	1.0 – 2.0	20-40	

ЗАБЕЛЕЖКА: **Пп** – предимно производствена дейност; **Пс** – високо технологична производствена зона (технологични паркове и др.); **Смф** – смесена многофункционална зона (зона за реструктуриране от предимно производствена в зона със смесени функции и обществено обслужване).

Една трета от озеленената площ трябва да е осигурена за дървесна растителност

(3) Устройство на озеленени територии – **Оз** – оразмеряват се съгласно предвижданията на Наредба No 7, като се съблюдават дейностите и площите им, допустими съгласно нея.

(4) Устройство на територии за спорт и развлечения - оразмеряват се съгласно предвижданията на Наредба No 7, като се съблюдават дейностите и площите им, допустими съгласно нея.

(5) Устройство на смесени централни територии - **Ц**

ИЗМЕНЕНИЕ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ПРИМОРСКО

Разновидност на централни устройствени зони	Плътност на застрояване П-заст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Необходима озеленена площ Позел. в %	Характер на застрояването Височина Н
Ц-смесена центр.	40-60	1.0 – 2.0	20-40	Средно – max 15 м.

ЗАБЕЛЕЖКА: Една четвърт от озеленената площ трябва да е осигурена за дървесна растителност.

(6) Териториите за рекреационни дейности се застрояват съобразно следните нормативи, отнесени към нето територията:

Разновидност на рекреационните устройствени зони	Плътност на застрояване П-заст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Необходима озеленена площ Позел. в %	Характер на застрояването Височина Н
Ок-курортни зони	до 30	До 1,5	мин. 50	Средно – 15 м.
Ос-ваканц. селища	до 30	До 1,2	мин. 50	Ниско – 10 м.
Ов-вилни зони	до 40	До 0,8	мин. 50	Ниско – 7.0 м.
Од-други рекреации	до 30	До 1,0	мин. 50	По ПУП до 10м

ЗАБЕЛЕЖКА: Половината от озеленената площ трябва да е осигурена за дървесна растителност.

(7) Териториите с общо предназначение се параметрират с подробни устройствени планове, разработени за тях. Последните се изготвят на базата на планово задание.

(8) Зони за териториалноустройствена защита по ЗУЧК:

Разновидност на устройствените зони по ЗУЧК	Плътност на застрояване П-заст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Необходима озеленена площ Позел. в %	Характер на застрояването Височина Н
ЗОНА “А”	20	0.5	70	Ниско – 7.5 м.
ЗОНА “Б”	30	до 1.5	50	до 15 м.

Чл. 4. (1) Терени с обекти на културно-историческото наследство се устройват съобразно изисквания на Закона за културното наследство (ЗКН - в сила от 10.04.2009 г.)

(2) Когато при извършване на строителни и благоустройствени или селскостопански работи се открият находки, които имат признаци на паметници на

културата, работата временно се спира. Собствениците и ръководителите на строежа са длъжни да вземат мерки за запазване на откритата находка и да уведомят незабавно общината или най-близкия музей.

(3) Органите по издирване, изучаване и опазване паметниците на културата най-късно в едномесечен срок са длъжни да уведомят собствениците на имотите и ръководителите на строежа дали находката представлява паметник на културата и дават указание за мерките, които трябва да бъдат взети за проучването и за запазването му.

Чл. 5. Допустимите и недопустимите дейности за всички устройствени зони се подчиняват на наредбите на МРРБ, МЗ и МК.

РАЗДЕЛ II. - ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 6. (1) Общината може да придобива имоти – собственост на физически и юридически лица, за устройствени нужди, на основата на влезли в сила ПУП, разработен в съответствие с ОУП на община Поморие.

(2) Придобиването на имоти става в съответствие с чл. 205 от ЗУТ.

(3) За всички терени включени с ОУП на община Поморие в регулационните граници на населените места и попадащи в зона “Б”, с оглед запазване спесификата на ландшафта и характерната урбанистична структура на общината, максималната височина на застрояване е $H = 10$ метра. (Решение на ОС на община Поморие N 361 от 16.09.2005г.)

Чл. 7. Комуникационно-транспортната и инженерните мрежи в извънселищната територия се проектират и изпълняват след наличието на одобрени идейни и работни проекти и техните разчети, съобразени с предписанията на ОУП на община Поморие.

Чл. 8. Общият устройствен план на община Поморие може да бъде изменен само в случаите, предвидени в чл.134 (1) от ЗУТ. Измененията се узаконяват по реда на одобряване на ОУП

РАЗДЕЛ III – ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 9. Настоящите правила и нормативи за прилагане на ОУП на община Поморие не отменят действащите общи нормативни актове в областта на селищното устройство и други такива, свързани с тази материя.

Чл. 10. Приетите и одобрени подробни устройствени планове (ПУП) преди приемането на ОУП и настоящите правила и нормативи запазват своето действие и одобрените в съответствие с тях инвестиционни проекти могат да се реализират.

Чл. 11. (1). Отклонения от правилата и нормативите, определени с тази наредба за отделни урегулирани поземлени имоти се допускат по изключение с подробни устройствени планове (ПУП), съгласувани от проектанта на ОУП и се приемат от общинския съвет само ако са в границите на показателите на Наредба N 07 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделни видове територии и устройствени зони.

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА КЪМ ОУПО ПРИМОРСКО				
Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	359	1,02	370	1,02
2. Общественообслужващи функции	5	0,01	27	0,08
3. Производствени дейности	1	0,00	1	0,00
4. Складови дейности	44	0,13	48	0,14
5. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	300	0,85	775	2,20
6. Озеленяване, паркове и градини	60	0,17	78	0,22
7. Спорт и атракции	2	0,01	322	0,91
8. Комунално обслужване и стопанство	0	0,00	0	0,00
9. Земеделски територии, в т.ч.:				
9.1. обработваеми земи - ниви	5089	14,43	4820	13,67
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	1060	3,01	1048	2,97
9.3. необработваеми земи	1236	3,51	1075	3,05
9.4. Скали, пясъци, мочурища и дерета	168	0,48	159	0,45
9.5. Сметище, кариери и др.	5	0,01	5	0,01
9.6. Гробища	4	0,01	7	0,02
10. Паметници на културата	0	0,00	0	0,00
11. Плажове и брегоукрепителни съоръжения	104	0,30	104	0,30
12. Дюни	125	0,35	125	0,35
13. Горски територии	25548	72,47	25125	71,27
14. Водни площи	628	1,78	628	1,78
15. Транспорт и комуникации	491	1,39	515	1,46
16. Техническа инфраструктура	23	0,07	23	0,07
17. ОБЩА ПЛОЩ	35253		35253	

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА на землище на гр. Приморско

Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	158	2,22	158	2,22
2. Общественообслужващи функции	2	0,03	23	0,33
3. Производствени дейности	0	0,01	0	0,01
4. Складови дейности	11	0,15	14	0,20
5. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	39	0,55	280	3,92
6. Озеленяване, паркове и градини	37	0,52	54	0,75
7. Спорт и атракции	2	0,03	206	2,88
8. Комунално обслужване и стопанство	0	0,00	0	0,00
9. Земеделски територии, в т.ч.:				
9.1. обработваеми земи - ниви	700	9,81	604	8,47
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	149	2,09	149	2,08
9.3. необработваеми земи	309	4,34	262	3,68
9.4. земеделски територии по Параграф 4	0	0,00	0	0,00
9.4. Скали, пясъци, мочурища и дерета	9	0,12	9	0,12
9.5. Сметище, кариери и др.	5	0,07	5	0,07
9.6. Гробища	1	0,02	2	0,03
10. Паметници на културата	0	0,00	0	0,00
11. Плажове и брегоукрепителни съоръжения	86	1,20	86	1,20
12. Дюни	125	1,75	125	1,75
13. Горски територии	5168	72,45	4800	67,29
14. Водни площи	161	2,26	161	2,26
15. Транспорт и комуникации	163	2,28	187	2,63
16. Техническа инфраструктура	8	0,12	8	0,12
17. ОБЩА ПЛОЩ	7134		7134	

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА на землище на гр. Китен				
Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	28	1,66	39	2,27
2. Общественообслужващи функции	3	0,15	3	0,15
3. Производствени дейности	0	0,02	0	0,02
4. Складови дейности	1	0,06	1	0,06
5. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	168	9,81	217	12,71
6. Озеленяване, паркове и градини	21	1,22	22	1,30
7. Спорт и атракции	0	0,00	15	0,85
8. Комунално обслужване и стопанство	0	0,00	0	0,00
9. Земеделски територии, в т.ч.:				
9.1. обработваеми земи - ниви	194	11,34	186	10,89
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	20	1,15	15	0,89
9.3. необработваеми земи	132	7,74	121	7,09
9.4. земеделски територии по Параграф 4	0	0,00	0	0,00
9.4. Скали, пясъци, мочурища и дерета	9	0,52	9	0,52
9.5. Сметище, кариери и др.	0	0,00	0	0,00
9.6. Гробища	1	0,03	2	0,12
10. Паметници на културата	0	0,00	0	0,00
11. Плажове и брегоукрепителни съоръжения	19	1,08	19	1,08
12. Дюни	0	0,02	0	0,02
13. Горски територии	1041	60,92	987	57,75
14. Водни площи	19	1,11	19	1,10
15. Транспорт и комуникации	50	2,95	50	2,95
16. Техническа инфраструктура	4	0,22	4	0,22
17. ОБЩА ПЛОЩ	1710	100,00	1710	100,00

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА на землище на с. ВЕСЕЛИЕ				
Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	46	0,757	46	0,753
2. Общественообслужващи функции	1	0,009	1	0,009
3. Производствени дейности	1	0,009	1	0,009
4. Складови дейности	13	0,221	13	0,221
5. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	13	0,219	71	1,164
6. Озеленяване, паркове и градини	2	0,031	2	0,031
7. Спорт и атракции	0	0,000	102	1,669
8. Комунално обслужване и стопанство	0	0,000	0	0,000
9. Земеделски територии, в т.ч.:				
9.1. обработваеми земи - ниви	1489	24,380	1416	23,197
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	100	1,638	94	1,534
9.3. необработваеми земи	310	5,071	230	3,770
9.4. Скали, пясъци, мочурища и дерета	55	0,909	54	0,888
9.5. Сметище, кариери и др	0	0,000	0	0,000
9.6. Гробища	1	0,008	1	0,008
10. Паметници на културата	0	0,000	0	0,000
11. Плажове и брегоукрепителни съоръжения	0	0,000	0	0,000
12. Горски територии	3911	64,056	3911	64,054
13. Водни площи	76	1,240	76	1,240
14. Транспорт и комуникации	89	1,450	89	1,450
15. Техническа инфраструктура	0	0,002	0	0,002
16. ОБЩА ПЛОЩ	6106		6106	

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА на землище на с. НОВО ПАНИЧАРЕВО				
Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	50	0,533	50	0,533
2. Общественообслужващи функции	0	0,000	0	0,000
3. Производствени дейности	0	0,000	0	0,000
4. Складови дейности	3	0,031	3	0,031
5. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	52	0,556	63	0,678
6. Озеленяване, паркове и градини	0	0,000	0	0,000
7. Спорт и атракции	0	0,000	0	0,000
8. Комунално обслужване и стопанство	0	0,000	0	0,000
9. Земеделски територии, в т.ч.:				
9.1. обработваеми земи - ниви	1585	17,010	1575	16,910
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	634	6,800	634	6,800
9.3. необработваеми земи	243	2,603	240	2,581
9.4. Скали, пясъци, мочурища и дерета	55	0,592	55	0,592
9.5. Сметище, кариери и др	0	0,001	0	0,001
9.6. Гробища	1	0,006	1	0,006
10. Паметници на културата	0	0,000	0	0,000
11. Плажове и брегоукрепителни съоръжения	0	0,000	0	0,000
12. Горски тертории	6377	68,449	6377	68,449
13. Водни площи	212	2,272	212	2,272
14. Транспорт и комуникации	104	1,115	104	1,115
15. Техническа инфраструктура	3	0,032	3	0,032
16. ОБЩА ПЛОЩ	9317		9317	

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА на землище на с. ЯСНА ПОЛЯНА				
Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	50	0,891	50	0,891
2. Общественообслужващи функции	0	0,000	0	0,000
3. Производствени дейности	0	0,000	0	0,000
4. Складови дейности	16	0,286	16	0,286
5. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	1	0,016	92	1,653
6. Озеленяване, паркове и градини	0	0,000	0	0,000
7. Спорт и атракции	0	0,000	0	0,000
8. Комунално обслужване и стопанство	0	0,000	0	0,000
9. Земеделски територии, в т.ч.:				
9.1. обработваеми земи - ниви	780	13,964	701	12,564
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	84	1,500	83	1,495
9.3. необработваеми земи	147	2,627	143	2,561
9.4. Скали, пясъци, мочурища и дерета	22	0,385	14	0,245
9.5. Сметище,кариери и др	0	0,005	0	0,005
9.6. Гробища	1	0,018	1	0,018
10. Паметници на културата	0	0,000	0	0,000
11. Плажове и брегоукрепителни съоръжения	0	0,000	0	0,000
12. Горски тертории	4264	76,372	4262	76,347
13. Водни площи	154	2,766	154	2,766
14. Транспорт и комуникации	57	1,027	57	1,027
15. Техническа инфраструктура	8	0,142	8	0,142
16. ОБЩА ПЛОЩ	5583		5583	

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА на землище на с. ПИСМЕНОВО				
Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	27	0,492	27	0,500
2. Общественообслужващи функции	0	0,000	0	0,000
3. Производствени дейности	0	0,000	0	0,000
4. Складови дейности	0	0,002	0	0,000
5. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	27	0,493	51	0,944
6. Озеленяване, паркове и градини	0	0,000	0	0,000
7. Спорт и атракции	0	0,000	0	0,000
8. Комунално обслужване и стопанство	0	0,000	0	0,000
9. Земеделски територии, в т.ч.:				
9.1. обработваеми земи - ниви	342	6,328	336	6,219
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	74	1,375	73	1,352
9.3. необработваеми земи	95	1,765	77	1,433
9.4. Скали, пясъци, мочурища и дерета	18	0,336	18	0,336
9.5. Сметище, кариери и др	0	0,000	0	0,000
9.6. Гробища	0	0,007	0	0,007
10. Паметници на културата	0	0,000	0	0,000
11. Плажове и брегоукрепителни съоръжения	0	0,000	0	0,000
12. Горски тертории	4787	88,569	4787	88,576
13. Водни площи	6	0,120	6	0,120
14. Транспорт и комуникации	28	0,514	28	0,514
15. Техническа инфраструктура	0	0,000	0	0,000
16. ОБЩА ПЛОЩ	5404		5404	